

รัช'๕๕

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

“ชีวิตฉันเกิดมาเพื่อรับใช้ประเทศชาติ”

“My life is service.”

“คนเราควรจะให้ แต่ไม่ควรขออะไรจากคนอื่น
ควรกินพอประมาณ ไม่ควรกินมากเกินไปจนท้องกาง
ควรจะช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ใช่เหยียบย่ำ
ควรจะใช้ ไม่ควรคิดเป็นนายคน”

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
พระบิดาแห่งกฎหมายไทย

วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ รพี'๕๕

ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ มิถุนายน - พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ISSN 2286-6965

เจ้าของ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

๑๘/๑๘ ถนนบางนา-ตราด กม.๑๘ ตำบลบางโคลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

โทรศัพท์ ๐-๒๓๓๑๒-๖๓๐๐ ต่อ ๑๖๘๙ ๑๖๙๐

โทรสาร ๐-๒๓๓๑๒-๖๔๑๙

E-mail Address : facoflw@hcu.ac.th

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล

อาจารย์อวยชัย คุณากาญจน์

ประธานหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณบดีคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฐ์

อาจารย์ภัทรวดี ยั่งยืน

อาจารย์นันทดา จิตต์แจ้ง

อาจารย์สุรพัฒน์ เทียนสงครัมภ์

อาจารย์ธนาชัย สุนทรอนันตชัย

กองบรรณาธิการและเหรียญก

นางวรรณ แจ่มแจ้ง

ผู้ช่วยเลขานุการกองบรรณาธิการ

นางอิศรา วงษ์ดี

กำหนดการออกวารสาร

ปีการศึกษาละ ๒ ฉบับ (มิถุนายน - พฤศจิกายน และ ธันวาคม - พฤษภาคม)

สารจากคณบดีคณะนิติศาสตร์ อาจารย์อวยชัย อุฬากาญจน์

วันที่ ๗ สิงหาคมของทุกปีหรือวันรพี เป็นวันซึ่งนักกฎหมายไทยทุกคนต่างรำลึกถึงคุณงามความดีของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ พระบิดาแห่งกฎหมายไทย ที่ได้ทรงตั้งโรงเรียนสอนกฎหมายในประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ทรงปรับปรุงแก้ไขระเบียบศาลและงานยุติธรรมของประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าเท่าทันนานาอารยประเทศ

ปัจจุบันกฎหมายมีความสำคัญมากในการบริหารบ้านเมืองและการติดต่อค้าขายทั้งในและระหว่างประเทศ มักมีการอ้างกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้การกระทำของฝ่ายตนเกิดความชอบธรรม ตลอดจนมีการนำกฎหมายที่มีอยู่แล้วหรือจะร่างขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในการยุติความขัดแย้งทางการเมือง ดังนั้นการใช้กฎหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการทำความดีถวายแด่พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์และเป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินไทย นักกฎหมายทุกคนต้องมีความเป็นกลาง ปราศจากอคติ มีความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ ผดุงไว้ซึ่งหลักนิติธรรม ไม่หวาดกลัวต่ออำนาจการข่มขู่หรืออิทธิพลที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

อวยชัย อุฬากาญจน์

(อาจารย์อวยชัย อุฬากาญจน์)
คณบดีคณะนิติศาสตร์

พระประวัติ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
พระบิดาแห่งกฎหมายไทย

วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ เป็นวันที่ประเทศไทยสูญเสียพระบรมวงศ์ผู้ประกอบพระกรณียกิจไว้นานัปการ ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ โดยทรงหวังให้สยามประเทศมีระบบกฎหมาย นักกฎหมายและการศาลที่ทัดเทียมนานาอารยประเทศ คือ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ผู้ซึ่งนักกฎหมายทั้งปวงต่างเคารพเทิดทูนยิ่งในพระนามของ “เสด็จในกรมหลวงราชบุรีฯ”

กำเนิดและการศึกษาขั้นต้น

เสด็จในกรมหลวงราชบุรีฯ มีพระนามเดิมว่า พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ เป็นพระราชโอรสพระองค์ที่ ๑๔ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ประสูติแต่เจ้าจอมมารดาตลับ ณ วันพุธ ขึ้น ๑๑ ค่ำ ปีจอ ฉศก จุลศักราช ๑๒๓๖ ตรงกับวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๑๗

เมื่อทรงเจริญพระวัยพอสมควรจะศึกษาอักษรวิธได้ สมเด็จพระบรมชนกนาถจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศึกษาอักษรวิธภาษาไทยในสำนักพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร) ภาษาอังกฤษขั้นต้นในสำนักครุฑสามิ ต่อมาทรงศึกษาภาษาไทยชั้นมัธยมในสำนักพระยาโอวาทวรกิจ (แก่น โอวาทะสาร) และในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ โดยมีเจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม) เป็นพระอาจารย์ในความดูแลของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ

ในช่วงเวลานั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยไว้ว่า จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระราชโอรสทุกพระองค์ เสด็จไปทรงศึกษาวิชาความรู้ยังต่างประเทศ เนื่องจากสยามประเทศกำลังประสบปัญหาจากการแผ่อำนาจแสวงหาอาณานิคมของชาติตะวันตก ชาวสยามจำเป็นต้องเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาบ้านเมืองให้ทัดเทียมอารยประเทศ ดังนั้น ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๒๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ พร้อมด้วยพระเจ้าลูกยาเธออีก ๓ พระองค์ คือ พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ พระองค์เจ้าประวิตรวิมลโนดม และพระองค์เจ้าจิรประวัติวรเดช เสด็จไปทรงศึกษาต่อยังประเทศในทวีปยุโรป โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ ทรงศึกษา ณ ประเทศอังกฤษ

พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ ได้ทรงศึกษาในโรงเรียนมัธยมอยู่ในกรุงลอนดอน ได้ ๓ ปี เมื่อทรงสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมแล้ว พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ ศึกษาวิชาฝ่ายพลเรือน เสด็จในกรมฯ ทรงเลือกที่จะศึกษาวิชากฎหมาย เหตุที่ทำให้พระองค์สนพระทัยเลือกวิชากฎหมายก็เนื่องจากว่า สยามในเวลานั้นมีศาลกงสุล ฝรั่งเศส ยุโรป และอเมริกามีอำนาจในประเทศไทย พวกเขาทำผิดขึ้นศาลกงสุลของเขา ยากแก่การปกครอง จึงทรงเลือกศึกษาวิชากฎหมาย เพื่อจะได้กลับมาพัฒนากฎหมายของบ้านเมือง พร้อมกับพัฒนาผู้พิพากษาและราชการศาลยุติธรรมให้ดีขึ้น เพื่อต่างชาติได้ยอมรับและยอมอยู่ใต้อำนาจศาลของสยาม และได้ทรงพระปรีชาสอบผ่านเข้าเรียน ณ สำนักไคร์สเชิซ แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Christchurch College, Oxford University) แต่ทางมหาวิทยาลัยไม่ยอมรับเข้าศึกษาเพราะพระชนมายุยังไม่ถึง ๑๘ พรรษา ตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย พระองค์จึงต้องเสด็จไปขอความกรุณาเป็นพิเศษว่า “คนไทยแก่ง่ายตายเร็ว” มหาวิทยาลัยจึงยอมผ่อนผันให้สอบใหม่ ก็ยังทรงสอบได้อีกครั้งหนึ่ง พระปรีชาสามารถเป็นที่ประจักษ์พระองค์จึงศึกษาวิชากฎหมาย ณ สำนักไคร์สเชิซ แห่งมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และทรงใช้เวลาศึกษา วิชากฎหมายเพียง ๓ ปี ก็สามารถสอบไล่ได้ตามหลักสูตรปริญญา Bachelor of Arts. (Hons.) เกียรตินิยม ขณะพระชนมายุเพียง ๒๐ พรรษา แต่เดิมนั้น ทรงตั้งพระทัยว่าจะเสด็จมาทรงเรียนนิติบัณฑิตที่กรุงลอนดอน จากนั้นจึงจะเสด็จไปทรงศึกษาต่อที่ประเทศเยอรมนี แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จกลับประเทศสยามเสียก่อน

ศึกษาสำเร็จและรับราชการครั้งแรก

หลังจากเสด็จกลับมาแล้ว สมเด็จพระบรมชนกนาถได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ ทรงฝึกหัดราชการในกรมราชเลขาธุการ ด้วยพระปรีชาสามารถทั้งทรงพระวิริยะอุตสาหะในพระภารกิจเป็นอย่างยิ่งในไม่ช้าก็ทรงสามารถปฏิบัติงานในกรมนั้นได้ทุกตำแหน่ง โดยเฉพาะการร่างพระราชหัตถเลขาเป็นที่พอพระราชหฤทัยยิ่งนัก ถึงกับทรงออกพระนามพระเจ้าลูกยาเธอพระองค์นี้ว่า **“เจียวจลาตรพี”** และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นองคมนตรีในปีนั้นเอง

เนื่องจากเอกราชทางการศาลของสยามในเวลานั้น ได้รับความกระทบกระเทือนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ สยามต้องเสียสิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritorial rights) ให้แก่ชาวต่างชาติที่มาพำนักในประเทศสยามหลายครั้งหลายคราด้วยข้ออ้างที่ว่า กฎหมายสยามยังไม่ทันสมัย มีเสมอด้วยกฎหมายของอารยประเทศ จำต้องมีการชำระสะสางกันใหม่ทั้งระบบอย่างเร่งด่วน เสด็จในกรมฯ จึงทรงตั้งพระทัยแน่วแน่ที่จะทรงเข้ารับราชการในฝ่ายตุลาการเพื่อทรงแก้ปัญหาสำคัญของชาติที่มีอยู่ในเวลานั้น

แต่ด้วยเหตุที่เสด็จในกรมฯ เสด็จไปประทับ ณ ต่างประเทศตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ จึงทรงพระราชดำริว่าพระองค์มีทรงทราบความเกี่ยวกับกฎหมายไทยอย่างจริงจัง เป็นเหตุให้ทรงเริ่มศึกษากฎหมายไทย โดยการค้นคว้าจากราชเลขานุการฝ่ายกฎหมาย โดยมิขุนหลวงพระยาไกรสี (เปล่ง เถภาธร) และเจ้าพระยามหิธร (ลออ ไกรฤกษ์) เป็นผู้รับปฏิบัติค้นคว้าถวาย ทรงศึกษาอยู่ไม่กี่เดือนก็สำเร็จจนกระทั่งเจ้าพระยาอภัยราชา (ดร.โรแลนด์ ยัคแมงส์) นักกฎหมายชาวเบลเยียม ที่ปรึกษาราชการแผ่นดินในสมัยนั้นแปลกใจ ขอซักถามก็ได้ความว่า ทรงมีความจำดีมากทรงอ่านเพียงครั้งเดียวก็สามารถจดจำคำสำคัญทั้งแนวทางกฎหมายและวิถีทางของการชำระคดีได้หมด

ในพุทธศักราช ๒๔๓๙ หลังจากที่ได้สถาปนากระทรวงยุติธรรมได้ ๔ ปี และในขณะนั้นกระทรวงนั้นยังบัญชาการแต่ศาลในกรุงเทพฯ ไม่สามารถจะรับบัญชาการศาลยุติธรรมได้ทั่วราชอาณาจักร เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีทั่วพระราชอาณาเขตเป็นไปอย่างรวดเร็ว เทียบตรงและเป็นอย่างเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งข้าหลวงพิเศษขึ้นคณะหนึ่ง สังกัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อจัดการศาลหัวเมืองในมณฑลอยุธยาเป็นแห่งแรกโดยโปรดเกล้าฯ ให้เสด็จในกรมฯ ทรงเป็นประธานยกพิเศษ ทั้งยังประกอบด้วยขุนหลวงพระยาไกรสี เนติบัณฑิตอังกฤษ กับมิสเตอร์เก็ก แพตริก เนติบัณฑิตเบลเยียมและข้าหลวงพิเศษในท้องถิ่น คือ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมขุนมรุพงศ์ศิริพัฒน์ สมุหเทศาภิบาลมณฑล กับพระยาชัยวิชิต (นาค ณ ป้อมเพ็ชร) ผู้รักษากรุงศรีอยุธยา เริ่มจัดการศาลหัวเมือง ในครั้งนั้น เสด็จในกรมฯ ทรงตัดสินคดีทั้งปวงด้วยพระองค์เองอย่างรวดเร็วยุติธรรม พระเกียรติคุณปรากฏเป็นที่นิยมยินดีของหมู่ชนในมณฑลนั้น ยังผลให้การเป็นไปสมพระราชประสงค์ทุกประการ

ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม อายุน้อยที่สุด

ครั้นถึงพุทธศักราช ๒๔๓๙ ตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรมว่างลง เนื่องด้วยพระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงพิชิตปรีชากร เสนาบดีได้ประชวรและกราบบังคมทูลพระกรุณาขอให้ทรงแต่งตั้งเสด็จในกรมฯ ขึ้นเป็นเสนาบดีโดยมีคำรับรองจากพระยาอภัยราชา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ ทรงเป็นเสนาบดีแทน เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๓๙ นับเป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม ลำดับที่ ๓ ขณะมีพระชนมายุเพียง ๒๒ พรรษา ทั้งยังดำรงตำแหน่งเสนาบดีให้ข้าหลวงพิเศษจัดการศาลตามเดิมด้วย นับว่าทรงเป็นเสนาบดีผู้มีอายุน้อยที่สุดในประวัติศาสตร์โลก

ตลอดระยะเวลาที่ทรงดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เสด็จในกรมฯ ทรงสนพระทัยที่จะปฏิรูปกฎหมายและระบบการศาลของสยามให้เรียบร้อย ทรงพระดำริในเรื่องนี้ว่ามี ๒ ประการ คือ บ้านเมืองมีกฎหมายดีและการทำศาลให้มีผู้พิพากษาที่ดีและมีคุณธรรม

ทรงก่อตั้งโรงเรียนสอนกฎหมาย

พระกรณียกิจจะลืมนี่เสียมิได้อีกประการหนึ่ง คือ การทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปิดโรงเรียนกฎหมายเป็นแห่งแรกในประเทศไทย โดยมีพระดำริว่า “การที่จะยังราชการศาลยุติธรรมให้เป็นไปด้วยดีนั้น มีความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีผู้รู้กฎหมายมากขึ้นกว่าแต่ก่อน โดยการเปิดให้มีการสอนกฎหมายขึ้นเป็นที่แพร่หลาย” จึงได้ทรงจัดตั้งโรงเรียนกฎหมายขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๔๔๐ เพื่อเป็นการประสาธความรู้ทางกฎหมายให้แก่บรรดาผู้พิพากษา ทั้งเก่าใหม่ และนักเรียนที่จะเป็นผู้พิพากษาต่อไป เสด็จในกรมฯ ทรงสอนวิชากฎหมายด้วยพระองค์เอง กับมีอาจารย์ร่วมสอนด้วย คือ พระยาประชาภิจักรจักร (แช่ม บุนนาค) ขุนหลวงพระยาไกรสี พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงพิชิตปรีชากร และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวัชรวิทย์ ทำให้โรงเรียนกฎหมายเมื่อแรกตั้งจะย้ายที่ทำการเรียนการสอนไปตามแต่เสด็จในกรมฯ จะทรงสะดวก โดยทรงสอนนักเรียนหลังจากที่เสวยกลางวันแล้วพอบ่ายโรงเรียนก็ปิด ด้วยต้องเสด็จกลับไปทรงงานที่กระทรวง ลูกศิษย์ก็ต้องกลับไปทำงาน หลังจากนั้นก็ได้พัฒนามาเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งราชการคล้ายหอสมุดสำหรับพระนครเจ้าหน้าที่ที่เรียกว่า “กรมสัมปาทิก” มีสภานายก เลขานุการ เกร็ดญิก และผู้ช่วยอีก ๒ คน แต่เมื่อจำนวนนักเรียนทวีขึ้นรวดเร็วจนห้องนั้นไม่พอ จึงย้ายไปสอนที่ตึกสี่สตีหลังกลาง ว่ากันว่า การเล่าเรียนในครั้งนั้นครึกครื้นน่านิยมน้อย่างมาก เนื่องจากนักเรียนสนใจ กล่าวพูดล้าถาม ฝ่ายอาจารย์ก็อธิบายอย่างแจ่มแจ้ง เอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านจริยธรรมแห่งวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณตุลาการ (Judicial ethics) นั้น เสด็จในกรมฯ ก็ได้ทรงบำเพ็ญพระองค์เป็นตัวอย่างที่ดีให้วงการตุลาการเห็นแจ้งประจักษ์อยู่แล้ว

ในปลายปี พ.ศ. ๒๔๔๐ นั้นเอง ทรงเปิดให้มีการสอบไล่เนติบัณฑิตรุ่นแรก มีผู้สอบได้ ๙ คน ผู้ที่สอบได้ ลำดับที่ ๑ ในครั้งนั้น คือ เจ้าพระยามหิธร (ลออ ไกรฤกษ์) ได้รับการยกย่องว่าเป็นเนติบัณฑิตคนแรก ผู้ที่สำเร็จได้เนติบัณฑิต ออกมารับราชการเป็นกำลังของกระทรวงยุติธรรม นอกจากนี้พระองค์ยังทรงเล็งเห็นว่าผู้มีความรู้ความสามารถให้กลับไปช่วยสอนกฎหมาย ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของพระองค์ลงมาก เป็นการเพิ่มจำนวนครูตามขนาดของโรงเรียนที่ขยายออกไป ครั้นโรงเรียนกว้างขวางมากขึ้นเกินกว่ากระทรวงจะดูแลกิจการแต่ลำพังได้ จึงทรงจัดให้มีกรรมการดูแลปกครองและอำนวยความสะดวก และให้กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้อุปถัมภ์ให้กิจการลุล่วงไปได้ด้วยดี

แม้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเองยังทรงตระหนักแก่พระราชหฤทัยในพระบุคลิกดังกล่าวของเสด็จในกรมฯ ปรากฏในพระราชหัตถเลขาถึงเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) ความว่า

“เป็นคนที่ใช้อันใดได้ถึงอกถึงใจ แต่มีพุงแรง ๆ อยู่ ถ้าได้ทำการในที่รับผิดชอบซึ่งหนักหนา พอถอยกำลังแล้วก็ถดถอยมาพอเหมาะทีเดียว เดียวนี้ก็เห็นว่ายังเป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว ตั้งแต่ไปทำการศาลหัวเมือง ความรังเกียจคนทั้งปวงเห็นว่าแรงอยู่นั้นกลับเป็นที่พอใจของผู้หลักผู้ใหญ่ขึ้นหลายคนแล้ว”

เนื่องจากพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ ได้ทรงประกอบพระกรณียกิจเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาตินานปีการ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๒ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าสถาปนาพระองค์ขึ้นเป็นพระองค์เจ้าต่างกรม ดำรงพระอิสริยยศเป็น **“กรมหมื่น”** ปรากฏตามพระบรมราชโองการลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๒ มีพระนามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **“พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์”**

นับเวลาที่เสด็จในกรมฯ ทรงดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีนาน ๑๔ ปี ระหว่างนั้นได้ทรงตรากฎและคำสั่งเกี่ยวกับวิधिปฏิบัติราชการฝ่ายการศาลยุติธรรมไว้หลายฉบับตั้งแต่ปี ร.ศ. ๑๑๕ ถึง ร.ศ. ๑๒๐ ปรากฏว่าทรงตรากฎเสนาบดีไว้ทั้งหมดรวม ๒๘ ฉบับด้วยกัน แต่ละกฎและคำสั่งล้วนแต่วางแนวทางปฏิบัติหน้าที่ราชการฝ่ายการยุติธรรมเป็นอย่างดี ต่อมาในปี ร.ศ. ๑๒๑ ได้ทรงกรุณาโปรดให้ยกเลิกกฎเสนาบดีชุดก่อนเสียทั้งหมดและได้ทรงตรากฎและคำสั่งออกใช้ใหม่ถึง ๖๗ ฉบับด้วยกัน บรรดา กฎเหล่านั้นนับเป็นข้อมูลที่มาของกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมบางมาตราในปัจจุบัน

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพุทธศักราช ๒๔๕๔ ได้ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ดำรงตำแหน่งเป็นเสนาบดีกระทรวง เกษตรธิการ หลังจากที่พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งสนองพระเดชพระคุณได้เพียงปีเดียว ก็ได้มีพระบรมราชโองการเลื่อนพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหมื่นราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ขึ้นเป็นกรมหลวง มีพระนามตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ คชนาม**

My life is service

เสด็จในกรมฯ ทรงมีพระวิริยะอุตสาหะในการทำงานเป็นอย่างดี ทรงดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ พร้อมกันหลายตำแหน่ง เช่น เป็นเสนาบดีกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการศาลฎีกาและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนกฎหมาย ทรงตรากตรำทำงานอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย มีอยู่ครั้งหนึ่ง พระยามานวราชเสวีทูลว่า

“ไม่เคยเห็นใครทำงานมากอย่างใต้ฝ่าพระบาท มีพระประสงค์อย่างไร” ทรงตอบว่า

“รู้ไหมว่า My life is service” (ชีวิตของฉันเกิดมาเพื่อรับใช้ประเทศชาติ) และทรงยกคติพจน์นั้นเป็นหลักประจำพระองค์ คือ

“คนเราควรจะให้ แต่ไม่ควรจะขออะไรจากคนอื่น ควรจะกินพอประมาณ ไม่ควรจะมีมากเกินไปจนท้องกาง ควรจะช่วยเหลือคนอื่น ไม่ใช่เหยียบย่ำ ควรจะรับใช้ ไม่ควรคิดเป็นนายคน”

ในระหว่างที่ทรงทำงาน ก็ได้ทรงละเลยที่จะศึกษาวิชาการความรู้ทางกฎหมายใหม่ ๆ ทรงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ พระสหายของพระองค์ เช่น Sir John Simon ก็ส่งตำรับตำราใหม่ ๆ มาถวายรวมทั้งหนังสือที่ใช้เรียนกันที่เนติบัณฑิตของประเทศอังกฤษพระองค์ก็เอามาศึกษาหมด ทรงมุ่งมั่นแต่ในด้านการทำงาน

ในปีพุทธศักราช ๒๔๖๒ เสด็จในกรมฯ ทรงประชวรด้วยพระวัณโรคที่พระวัชกะ ได้ขอพระราชทานกราบถวายบังคมลาพักการรักษาพระองค์ และได้เสด็จรักษาพระองค์ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ซึ่งแพทย์ได้ทำการผ่าตัดจัดการรักษาและถวายไอศถอยอย่างเต็มความสามารถ แต่พระอาการหาทุเลาลงไม่คงมีแต่ทรงกับทรุด ลงทุกวัน ในที่สุดก็เหลือกำลังความสามารถของแพทย์ที่จะใช้ความรู้ระดับประคองไว้ได้ อีก จนกระทั่งใน วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๖๓ เวลา ๒๑.๐๐ น. พระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ก็สิ้นพระชนม์ ณ กรุงปารีส พระชนมายุได้ ๔๗ พรรษา อันนำความโศกเศร้าเสียใจมาสู่วงการกฎหมายไทยยิ่งนัก พระศพของพระองค์ได้รับการประกอบพิธีถวายเพลิงพระศพ ณ กรุงปารีส และได้ัญเชิญพระอัฐิมาสู่กรุงเทพมหานครเมื่อ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๖๓

แม้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ จะเสด็จสิ้นพระชนม์ไปเป็นเวลานานแล้วก็ตาม หากแต่พระเกียรติคุณและพระจริยวัตรอันงดงาม ยังคงบันทึกตรึงตราอยู่ในดวงใจของนักกฎหมายไทยทุกหมู่เหล่ามิคลาย จึงพร้อมใจกันถวายพระสมัญญา **“บิดาแห่งกฎหมาย”** พร้อมทั้งต่างพากันวางพวงมาลาถวายสักการะ พระอนุสาวรีย์หน้าศาลฎีกาในวันรพี ๗ สิงหาคมของทุกปี เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและรำลึกถึง พระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์

20 ปี มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ประวัติมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

กำเนิดมหาวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๓๓ เป็นวาระที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งดำเนินการมาครบ ๘๐ ปี และตรงกับวาระครบรอบทศวรรษของวิทยาลัยหัวเฉียว มูลนิธิซึ่งมีนโยบายแน่วแน่ที่จะส่งเสริมขยายขอบเขตช่วยงานด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระดับอุดมศึกษาและเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศลและ เฉลิมพระเกียรติอันมั่งคั่งถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งจึงขอให้สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ศึกษาความเป็นไปได้หากจะพัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย ผลการศึกษานำมาสู่การระดมทุนจากชาวไทยเชื้อสายจีนในการก่อสร้างมหาวิทยาลัย ดร.อุเทน เตชะไพบูลย์ เป็นผู้นำบริจาค ๑๐๐ ล้านบาท และมีนักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนจำนวนมากร่วมกันบริจาคเป็นเงินกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาทในเวลาเพียงหนึ่งปีเศษและได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในปัจจุบัน) ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยได้ ณ อาคารเลขที่ ๑๘/๑๘ ถนนบางนา-ตราด กม.๑๘ ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ บนพื้นที่ประมาณ ๑๔๐ ไร่

ชื่อมหาวิทยาลัย

ชื่อมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นชื่อที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๓๕ ตามคำกราบบังคมทูลขอพระราชทานของประธานมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง ดร.อุเทน เตชะไพบูลย์ นับเป็นสิริมงคลแก่สถาบัน

“หัวเฉียว” หมายถึง “ชาวจีนโพ้นทะเล” ซึ่งคำนี้ตรงกับชื่อของหน่วยงานที่มูลนิธิป่อเต็กตึ๊งจัดตั้งขึ้น คือ โรงพยาบาลหัวเฉียว ชื่อมหาวิทยาลัยที่ขอพระราชทาน จึงมีคำว่าหัวเฉียวอยู่ด้วยเพื่อจะทำให้สังคมทราบว่า มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นหน่วยงานหนึ่งของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งที่สร้างขึ้นเพื่อสาธารณประโยชน์เช่นเดียวกัน

พิธีเปิดมหาวิทยาลัย

วันที่ ๒๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จพระราชดำเนินยังมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อทรงเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ยังความปลาบปลื้มให้กับมูลนิธิป่อเต็กตึ๊ง คณะผู้ก่อตั้ง ผู้บริหารตลอดจนคณาจารย์ เจ้าหน้าที่และนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ อย่างหาที่สุดมิได้ และนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกและแห่งเดียวที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานชื่อ และเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมีกระแสพระราชดำรัส "ขอให้ทำมหาวิทยาลัยแห่งนี้ให้ดี"

ตลอดระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้เจริญเติบโตและมีความเข้มแข็งตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ด้านการผลิตบัณฑิต หลักสูตร การวิจัย การบริการวิชาการ การพัฒนานักศึกษา และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้บรรลุเป้าหมายการเป็นมหาวิทยาลัยขนาดกลางที่กระจายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนของประเทศและภูมิภาคเอเชียโดยมีนักศึกษาชาวไทยและชาวต่างประเทศมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ทั้งระดับประกาศนียบัตร ระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ผลผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและสามารถมีงานทำภายใน ๑ ปี ถึงร้อยละ ๘๑ ขึ้นไป โดยบางสาขาวิชาในด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพ บัณฑิตมีงานทำถึงร้อยละ ๑๐๐ และจากผลการสำรวจจนถึงปัจจุบัน พบว่าความพึงพอใจของนายจ้างต่อบัณฑิตและจำนวนนักศึกษาหรือศิษย์เก่าได้รับประกาศเกียรติคุณยกย่องรวมทั้งรางวัลทางด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับดีและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยมีความเข้มแข็งด้านการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทั้งในประเทศ และความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ในต่างประเทศรวมทั้งประเทศจีน ทั้งยังมุ่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้นี้ ทุกหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้ทันสมัย สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของประเทศ มีการประเมินและนำผลการประเมินมาพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอและทุกหลักสูตร ได้รับการรับรองมาตรฐาน

ประวัติการก่อตั้งคณะนิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ก่อตั้งนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดย ศาสตราจารย์พิเศษประสิทธิ์ โฉมวิไลกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติในขณะนั้น ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึง ๓ สมัยด้วยกัน เป็นผู้ก่อตั้ง

ลักษณะเด่นของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คือ การมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง มีจริยธรรมในวิชาชีพ สามารถนำองค์ความรู้ทางกฎหมายไปใช้ประโยชน์กับศาสตร์อื่นได้อย่างถูกต้อง โดยเน้นให้นักศึกษามีความรู้ความชำนาญและปฏิบัติได้จริง ในเรื่องดังต่อไปนี้ การเจรจาต่อรอง เพื่อทำสัญญา หรือเพื่อระงับข้อพิพาท (Negotiation) การร่างสัญญา (Contract Drafting) การให้คำปรึกษากฎหมายและ การจัดทำเอกสาร องค์การทางธุรกิจ รวมทั้งศึกษากิจการร่วมค้า (Joint Venture) การควบกิจการ (Merger) การเข้าถือครองกิจการ (Takeover) การเข้าร่วมกิจการ (Consortium) และ การศึกษาเรื่องบริษัทข้ามชาติ (Multinational Corporation) การศึกษาเรื่องการระงับข้อพิพาททางเลือก (Alternative Dispute Resolutions) โดยการไกล่เกลี่ย (Mediation หรือ Conciliation) การประนีประนอมข้อพิพาท (Compromise) การอนุญาโตตุลาการ (Arbitration) เพื่อหลีกเลี่ยงการนำคดีขึ้นสู่ศาล อันอาจทำให้เสียเงิน เสียเวลา ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์และทำลายมิตรภาพ นักกฎหมายปัจจุบันจึงควรหาทางให้คู่กรณีระงับข้อพิพาท โดยใช้ทางเลือกเหล่านี้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ศึกษาภาษาจีน และศึกษาวิชากฎหมายการค้าและเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยตระหนักถึงความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับจีนซึ่งทวีความสำคัญมากขึ้นทุกปีรวมทั้งบทบาทของจีนในองค์การการค้าโลก ศึกษารายวิชาที่สำคัญและสามารถนำไปใช้ในการบริหารและจัดการธุรกิจ อาทิ กฎหมายการค้า กฎหมายเศรษฐกิจ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ กฎหมายการเงินการธนาคาร กฎหมายภาษีอากร กฎหมายธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ กฎหมายการลงทุน กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ กฎหมายการตลาด เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อเป็นการสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยที่ว่า “เรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม” คณะนิติศาสตร์ยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยเน้นการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ นักศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักกฎหมายที่จะต้องเป็นผู้ดูแลความยุติธรรมต่อสังคม

นอกจากนี้แล้ว คณะนิติศาสตร์ยังได้จัดตั้งศูนย์แนะนำกฎหมายสำหรับประชาชนขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการเผยแพร่ความรู้กฎหมาย ให้บริการช่วยเหลือและให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป

ปัจจุบัน คณะนิติศาสตร์ได้ผลิตบัณฑิตออกไปเพื่อรับใช้สังคม ๔ รุ่นแล้ว โดยหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตได้ผ่านการรับรองหลักสูตร จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และสภานายความเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ผู้ทรงมีคุณูปการต่อวงการกฎหมายไทย ทรงเป็น"พระบิดาแห่งกฎหมายไทย" ในฐานะที่ทรงมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูประบบกฎหมายไทย ทรงสนับสนุนให้จัดตั้งโรงเรียนสอนกฎหมายขึ้นเป็นครั้งแรก ทรงเป็นนักนิติศาสตร์ที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บรรดานักเรียนกฎหมายและนักนิติศาสตร์ไทย ดำเนินรอยตามพระราชปณิธานจวบจนทุกวันนี้

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และคณาจารย์ทุกท่านที่มอบบทความทางวิชาการอันทรงคุณค่าเพื่อเผยแพร่ประเดินความรู้ต่างๆ ทางกฎหมายสู่แวดวงนักวิชาการกฎหมายและประชาชนผู้สนใจทั่วไป หากวารสารฉบับนี้มีข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด กองบรรณาธิการขออ้อมรับไว้ และกราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิชาการฉบับนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่าน คุณงามความดีทั้งหลายอันเกิดได้จากวารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉิมพระเกียรติ ฉบับพื'55 กองบรรณาธิการขอน้อมถวายพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ เพื่อเผยแพร่เกียรติยศให้ดำรงอยู่สืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิก สุนทรชัย
บรรณาธิการ

สารบัญ

รพ'๕๕ คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

หน้า

บทความพิเศษ

**Extension of Time Limit under the Carriage
of Goods by Sea Act, B.E.๒๕๓๔ (Thai COGSA)**

๑๖

ศาสตราจารย์พิเศษประมวล จันทร์ชิวะ เสกน กองแก้ว ธนฤติ ศรีวรสระ

**กฎหมายไทยและกฎหมายนครนิวยอร์กกับการควบคุมไขมันทรานส์ (Transfat)
ในอาหารและกฎระเบียบของ WTO**

๒๒

รองศาสตราจารย์ทัชมัย (ฤกษ์ะสุด) ทองอุไร

**การนำระบบการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรก(Primary Election) มาใช้ในการคัดเลือก
ผู้สมัครเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งในประเทศไทย**

๔๔

รองศาสตราจารย์มานิตย์ จุมปา ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย

เหตุผลในการวินิจฉัยคดี (Ratio Decidendi)

๔๙

สุโรจน์ จันทรพิทักษ์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

มติทางกฎหมายในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม
ศยามล ไกยูรวงศ์

๑๐๕

The Role of the Human Rights-based Approach in Environmental Protection
: A Case Study of the 1950 European Convention
on Human Rights and Fundamental Freedom

๑๒๑

รวินท์ ลีละพัฒนะ

เหตุไม่รับฟ้องของศาลปกครอง

๑๓๑

(Grounds for Case Dismissal from the Administrative Courts)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช.ชยินทร์ เพ็ชฌัญไชย

ระบบศาลยุติธรรมของสาธารณรัฐสิงคโปร์

๑๓๘

สุรพัฒน์ เทียนสงฆ์สมัย

ภาพกิจกรรม

เพลงประจำมหาวิทยาลัย

Extension of Time Limit under the Carriage of Goods by Sea Act, B.E. 2534 (Thai COGSA)

ศาสตราจารย์พิเศษประมวล จันทน์ชีวะ,
เสกน กองแก้ว,
ชนกฤติ ศรีวรสระ

Whenever an issue of time extension is mentioned, most lawyers, no matter from which school, share the same thought that time limit fixed by law cannot be called off, extended or shortened because it is clearly prohibited by Section 193/11 of the Civil and Commercial Code. This thinking has taken root in lawyers' mindset ever since the Civil and Commercial Code was promulgated on 1st January 1925.

Then came along the Contract of Goods by Sea Act, B.E. 2534 which took effect in early 1992. As a result, claims for damage to, loss of, or delay in delivery of the goods carried under a contract of carriage of goods by sea (bill of lading) shall be governed by this Act. The Act stipulates time limit for exercising such claims in its Sections 46, 47 and 48 as follows:

"Section 46. Subject to the provisions of Sections 47 and 48, any right to claim for loss of or damage to the goods or for delay in delivery of the goods carried under a contract of carriage of goods by sea under this Act is barred by prescription if no action, or arbitration proceedings have been brought or commenced within one year from the day on which the carrier has delivered the goods or, where no goods have been delivered, from the day after the date of delivery under Section 41(1) or, from the day after the lapse of the time which would reasonably require for delivery under Section 41(2).

Section 47. At any time before the expiration of prescription under Section 46, the person against whom a claim is made may give his written consent and bearing his signature to effect that no prescription shall be invoked against the claimant in the case where an action is brought to the Court or the dispute is submitted to the arbitration. Such consent is enforceable.

Section 48. The right to claim compensation for damages resulting from delay in delivery ceases to exist if the consignee has not given to the carrier a notice in writing within sixty days from the date of taking delivery of the goods."

Any lawyer or lay person reading the above three Sections of the law can easily see the intention of Sections 46 and 48. But it is Section 47 which may be a problem because it is not clear if this Section is about not raising or waiving the issue of time limit as a defense or it is about extending the time limit. Those who are involved in the business of carriage of goods by sea, especially shipping liners, may be familiar with requests from cargo interests, whether they be shippers or consignees, to issue letters to extend time limit for claims arising from loss, damage or delay in delivery of goods. Some liners have obligingly complied and issued a letter containing customary short wording that reads "we agree to grant you three-month time extension." However, there have been some cargo owners refusing to accept the letter for time limit extension offered by shipping liners because they think the wording would be unenforceable due to its contravention with Section 193/11 of the Civil and Commercial Code. This issue has been brought to the Supreme Court's consideration and in its judgment no. 2888/2549, the Court implied that a written permission to extend prescription for claim is deemed a consent enforceable under Section 47 of the Carriage of Goods by Sea Act, B.E. 2534. Interestingly, the Supreme Court interpreted the wording of consent for time extension as a waiver of time limit defense by the party against whom a claim would be made!!

For more detail, this case involved shipment of durians from Thailand to Taiwan. The plaintiff was the shipper and the 1st defendant the carrier. The fruits were expected to reach Taiwan not later than 25th March 2000, but the vessel carrying them broke down and could not continue the voyage. The fruits had to be sent back and survey was held and nished on 30th March 2000. After that the plaintiff and the 1st defendant negotiated settlement of the claim via written exchanges. Finally, the 1st defendant issued a letter dated 7th February 2001 to the plaintiff, saying **"we agree to grant you three-month time extension until 25th June 2001"**.

The above wording, no matter how you read it, is about an extension of time limit for the claim, not a waiver of time limit defense. But in the view of the Supreme Court, based on the parties' conduct, it was clear the 1st defendant's letter was issued before the end of the one year period from the day the goods (durians) should have been delivered and with the intention for the letter to be actually binding. The way the Court interpreted the letter was founded upon Section 171 of the Civil and Commercial Code which provides that the interpretation of a declaration of intention must seek the true intention rather than literal meaning of the words. So, on that basis, the Court held the carrier's letter of consent as a waiver of time limit defense. And since the plaintiff led the lawsuit with the court within 25th June 2001 and the consent was enforceable under Section 47 of the Carriage of Goods by Sea Act, B.E. 2534, the plaintiff's lawsuit against the 1st defendant was not yet time barred.

Essential points derived from the above Supreme Court Judgment are that:

1. although the person signing the letter issued by the party against whom a claim would be made was just a claims manager acting on behalf of the company, the letter had binding effect on the company.
2. the carrier's customary short declaration that "we agree to grant you three-month time extension" could result in the extension of time limit.
3. time extension must be done before expiration of the time limit.

Although the Supreme Court Judgment No. 2888/2549 has helped to clarify the issue of extension of time limit to a certain extent, there are many other questions to be pondered further, for example;

- (1) How many times the time limit can be extended under Section 47?
- (2) If the party against whom a claim is made is not a carrier but a shipper, can the shipper also rely on the above Section 47 to extend the time limit?
- (3) Will e-mail bearing only the printed name of the sender be regarded as signed by the sender?
- (4) Does time limit extension under Section 47 only apply to cargo claims based on contracts of carriage of goods by sea, or include cargo claims based on tort as well?

(1) How many times can the time limit be extended under Section 47?

In the Thai COGSA, the right to exercise claim is stipulated in Sections 46, 47 and 48. In those Sections, there are not any provision stating how many times the time limit for claim can be extended. This is unlike the Multimodal Transport Act, B.E. 2548 which clearly provides that a consent not to raise prescription in defense and extension of time limit for claim cannot be more than 2 years from the day the multimodal transport operator delivered or ought to deliver the goods. For the reader's reference, Section 38 of the Multimodal Transport Act provides:

"Section 38. Any claim arising from the multimodal transport, whether on ground of the multimodal transport contract or tort, is barred by prescription if no action or arbitration proceedings have been brought or instituted for decision under the provisions in Chapter 3 within 9 months from the day on which the multimodal transport operator delivered, or should have delivered the goods.

Within the prescription under paragraph one, if the person against whom a claim is made has given his written consent bearing his signature to the effect that no prescription shall be invoked in the case where an action is brought to the court or the dispute is referred to arbitration, such consent is enforceable, but shall not exceed 2 years from the day on which the multimodal transport operator delivered, or should have delivered the goods.

....."

(2) If the party against whom a claim is made is not carrier but shipper, can the shipper as well rely on Section 47 to extend time limit?

The Supreme Court did not address this issue in its judgment no. 2888/2549. Therefore, it remains a question whether the shipper can avail himself of Section 47 of Thai COGSA to extend time limit. However, it may be surmised from the wordings of Section 46 and Section 47 of Thai COGSA that the shipper should not be able to cite Section 47 to extend time limit since the right to claim compensation as provided under Section 47 and Section 46 is conned to three kinds of damages, namely loss of, damage to and delay in delivery of goods carried under the contract of carriage of goods by sea caused by the carrier's fault. As a result, the party against whom a claim is made under the contract of carriage of goods by sea for loss of, damage to or delay in delivery of goods can only be the carrier by virtue of Section 46. By literal interpretation of the law, the shipper who is not bound by duty under the contract of carriage of goods by sea to deliver the goods cannot rely on Section 47 to extend time limit for claim.

(3) Is e-mail bearing only the name of the shipper enough to be considered written consent signed by the shipper?

In the Supreme Court Judgment No. 2888/2549, the defendant (carrier) sent a letter to the plaintiff (shipper) containing a statement which read: "We agree to grant threemonth extension". The letter was sent by electronic mail without signature. Only the name of the issuer was stated. Although Section 47 requires that the consent not to invoke prescription against the claimant must be signed by the party against whom the claim is made (the carrier), the Supreme Court applied the rule of interpretation-based on the parties' true intention under Section 171 of the Civil and Commercial Code to the case under dispute. Such interpretation together with confirmation of the person who issued the above mentioned letter led the Court to consider the e-mailed

letter bearing only the name of the shipper as good as signed by him.

Turning to the Multimodal Transport Act, B.E. 2548, this law also contains provisions concerning a consent not to invoke prescription defense or extension of time limit in its Section 38 paragraphs 2 and 3. The law similarly requires such consent to be made in writing and signed by the party against whom a claim is made. By the effect of the ruling established by the Supreme Court Judgment No. 2888/2549, the court's notion of the sending of written consent not to invoke prescription defense or to extend time limit for claim under the Multimodal Transport Act, B.E. 2548 should not be any different from that under the Thai COGSA.

(4) Does time extension under Section 47 only apply to cargo claims under contract of carriage of goods by sea, or does it apply to cargo claims on ground of tort as well?

The Supreme Court Judgment No. 1639/2549 has established that limitation of carrier's liability under the Carriage of Goods by Sea Act, B.E. 2534 would apply in the case where the plaintiff sued the carrier for liability under contract of carriage of goods by sea as well as for liability under tort. Therefore, by analogy, if the carrier can cite limitation of liability both on grounds of contract of carriage and tort, there is no reason why time extension cannot be applied to cargo claim based on tort as well.

This article is written by the Shipping Team of Pramuan Law Office Co., Ltd. If you have any comments or questions concerning the article, please contact us at the following e-mail address:

E-mail Address : pmclaw@cscoms.com

Contact Persons : Pramual Chancheewa, Sken Kongkaew, Thanakrit Srirasa

กฎหมายไทยและกฎหมายนครนิวยอร์กกับ การควบคุมไขมันทรานส์ (Transfat) ในอาหารและกฎระเบียบของ WTO

ทัชชamay (ฤกษ์สุด) ทองอุไร^๑

Transfat หรือไขมันทรานส์^๒ คือ ไขมันพืชปกติที่ผ่านกระบวนการแปรรูปทางวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดการอยู่ตัวดีในอุณหภูมิสูง การแปรรูปนี้ทำโดยการอัดอะตอมไฮโดรเจนเข้าไปในโครงสร้างของไขมันเพื่อเปลี่ยนโครงสร้างไขมันไม่อิ่มตัวเชิงซ้อน (poly unsaturated fat) ซึ่งจะทำให้ไขมันแบบใหม่นี้สามารถอยู่ตัวได้ดีในอุณหภูมิห้องปกติ ซึ่งสะดวกสำหรับอุตสาหกรรมการทำขนมและอาหาร เพราะนอกจากจะใช้งานได้สะดวกขึ้นแล้ว ไขมันทรานส์ยังไม่เสียง่าย ทำให้ขนมและอาหารที่ทำจากไขมันชนิดนี้มีอายุยาวนานขึ้น เก็บได้นานขึ้น นอกจากนั้นไขมันทรานส์ยังมีราคาถูก ซึ่งประเด็นทั้งหมดนี้เป็นเรื่องดีในอุตสาหกรรมที่เน้นการแข่งขันด้านราคาและความสะดวกสบาย โดยไขมันทรานส์พบมากในอาหารสำเร็จรูปต่างๆ เช่น คุกกี้ มันฝรั่งทอด และ ขนมขบเคี้ยว และด้วยคุณสมบัติดังที่กล่าวมาทั้งหมด กิจการขายอาหารทอดที่ใช้น้ำมัน เช่น ไก่ทอด โดนัท ลูกชิ้นทอด ปาท่องโก๋ ซึ่งเป็นอาหารทั้งของไทยและต่างชาติ จึงนำน้ำมันที่เป็นไขมันทรานส์มาใช้และใช้ซ้ำหลายครั้งเพราะนอกจากจะทอดของได้กรอบอร่อย เพราะมีอุณหภูมิเผาไหม้สูงกว่ามากแล้ว ยังไม่ทำให้น้ำมันตกรากอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้คือกระบวนการผลิตที่สะดวกและมีราคาถูก^๓

ไขมันชนิดนี้มีผลเสียต่อสุขภาพของหัวใจ เนื่องจากทำให้คอเลสเตอรอล (Cholesterol) ชนิดเลว หรือ LDL (Low-Density Lipoprotein) ในเลือดเพิ่มขึ้น และลดคอเลสเตอรอลชนิดดีหรือ HDL (High - Density Lipoprotein) ซึ่งเป็นตัวทำหน้าที่ป้องกันโรคหัวใจลงด้วย ที่สำคัญ ไขมันชนิดทรานส์จะเพิ่มระดับคอเลสเตอรอลชนิดเลวมากกว่าไขมันอิ่มตัว เช่น ไขมันจากสัตว์ น้ำมันปาล์มและกะทิ และเนื่องจากร่างกายไม่สามารถย่อยไขมันทรานส์ได้ ทำให้ร่างกายนำไขมันดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ไม่ได้

^๑ รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, น.บ. จุฬาฯ, น.ม. (กฎหมายระหว่างประเทศ) จุฬาฯ

^๒ ร้อยละ ๖๔ ของไขมันทรานส์ที่มนุษย์บริโภคเกิดจากการบวนการเติมไฮโดรเจนลงไปให้น้ำมันเหลว ทำให้น้ำมันแข็งตัว ซึ่งนำมาใช้ในการทำเค้ก ขนมอบต่างๆ เพื่อทำให้มีกลิ่นหอมและเก็บได้นานขึ้น และไขมันทรานส์ยังเกิดได้เองจากการใช้ความร้อนในน้ำมันสูงๆ หรือมีตามธรรมชาติในเนื้อสัตว์และนมสัตว์ เช่น นมวัว นมแกะ เป็นต้น โดยส่วนประกอบที่เขียนไว้ในฉลากอาหารว่า “partly hydrogenated” หรือ “partly saturated” หมายถึงไขมันทรานส์

^๓ ข้อมูลจาก www.healthcorners.com, โดย สิริพันธ์ วงศ์พานิช

ไขมันนี้จึงอุดตันตามหลอดเลือด เพิ่มการอักเสบของผนังเส้นเลือด หากรับประทานไขมันทรานส์ติดต่อกันเป็นเวลานานจะเพิ่มอัตราเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจอุดตันถึง ๓ เท่า ซึ่งเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับต้นๆ ของประชากรโลก ฉะนั้น หากทุกคนรับประทานอาหารที่ปราศจากไขมันทรานส์ ก็จะช่วยลดความเสี่ยงในการเป็นโรคหลอดเลือดหัวใจอุดตัน โรคหัวใจได้โดยปริยาย

DIETARY FATS			
ชนิดไขมัน	แหล่งไขมัน	สถานะเมื่ออยู่อุณหภูมิห้อง	ผลต่อระดับ
Monounsaturated	Olives; olive oil, canola oil, peanut oil; cashews, almonds, peanuts, and most other nuts; avocados	Liquid (ของเหลว)	ลด LDL; เพิ่ม HDL
Polyunsaturated	Corn, soybean, safflower, and cottonseed oils; fish	Liquid (ของเหลว)	ลด LDL; เพิ่ม HDL
Saturated	Whole milk, butter, cheese, and ice cream; red meat; chocolate; coconuts, coconut milk, and coconut oil	Solid (ของแข็ง)	เพิ่มทั้ง LDL และ HDL
Trans	Most margarines; vegetable shortening; partially hydrogenated vegetable oil; deep-fried chips; many fast foods; most commercial baked goods	Solid (ของแข็ง) หรือ semi-solid (กึ่งของแข็ง)	

ด้วยอันตรายของไขมันชนิดนี้ทำให้รัฐบาลหลายประเทศออกข้อกำหนดห้ามไม่ให้มีไขมันชนิดนี้ในอาหารเกินกว่าปริมาณที่กำหนด โดยในปี ๒๕๔๗ ประเทศเดนมาร์กเป็นประเทศแรกที่มีการออกประกาศห้ามจำหน่ายอาหารทุกชนิดที่มีไขมันทรานส์เกินร้อยละ ๒ ของไขมันหรือน้ำมันทั้งหมดในอาหารนั้นๆ ต่อมาในปี ๒๕๔๙ หน่วยงานสุขภาพของนครนิวยอร์กในสหรัฐฯ ได้กำหนดให้ร้านอาหารลดการใช้ไขมันทรานส์สังเคราะห์ลง และในปี ๒๕๕๑ ก็กำหนดให้อาหารที่จำหน่ายในนิวยอร์กต้องมีไขมันทรานส์น้อยกว่า ๐.๕ กรัม^๔ โดยเมื่อไม่นานมานี้ นครนิวยอร์กก็ประกาศว่าจะเป็นนครที่ปราศจากไขมันทรานส์และสหรัฐฯ โดยนครนิวยอร์กและอีกหลายๆ รัฐของสหรัฐฯ^๕ ก็ไม่ใช่เพียงประเทศเดียวในโลกเท่านั้นที่กำลังต่อสู้กับการบริโภคไขมันทรานส์ด้วยการให้ผู้บริโภครับรู้ถึงผลเสียของไขมันชนิดนี้ ประเทศพัฒนาแล้วส่วนใหญ่ยังออกกฎหมายกำหนดให้ผู้ผลิตแจ้งในฉลากสินค้าว่า มีไขมันทรานส์อยู่จำนวนเท่าใดอีกด้วย ซึ่งกฎหมายลักษณะนี้เริ่มส่งผลแก่ผู้ผลิตอาหารทั่วโลกที่ต้องปรับเปลี่ยนสูตรอาหารของตนให้ปราศจากไขมันทรานส์ เพราะมีเจตนาที่จะขายไม่ได้อีกต่อไป ตัวอย่างเช่น คุณก็โอรีโอที่มีไขมันทรานส์สูงมากก็ต้องปรับปรุงสูตร ร้านแมคโดนัลด์ในสหรัฐอเมริกาต้องเปลี่ยนน้ำมันที่ใช้ทอดเฟรนช์ฟรายใหม่ให้เป็นสูตรไร้มันทรานส์ แม้กระทั่งเนยขาวยี่ห้อคริสโก้ที่เป็นต้นตำรับไขมันทรานส์ของแท็กก็จะต้องเปลี่ยนสูตรให้ปราศจากไขมันทรานส์^๖

^๔ The Regulation to Phase Out Artificial Trans Fat In New York City Food Service Establishments (Section 81.08 of the New York City Health Code), SUMMARY OF THE REGULATION

New York City's Health Code amendment phases out the use of artificial trans fat in all food service establishments required to hold a New York City Health Department permit, including restaurants, caterers, mobile food-vending units, and mobile food commissaries:

- Beginning July 1, 2007:

You may not use partially hydrogenated vegetable oils, shortenings, or margarines for frying, pan-frying (sautéing), grilling, or as a spread unless you have product labels or other documents from the manufacturer showing that these ingredients

contain less than 0.5 grams of trans fat per serving. You may continue to use trans fat-containing oils and shortenings for deep frying cake batter and yeast dough until the regulation takes full effect on July 1, 2008.

- Beginning July 1, 2008:

No food containing partially hydrogenated vegetable oils, shortenings, or margarines with 0.5 grams or more trans fat per serving may be stored, used, or served by food service establishments.

- The regulation does not apply to food served in the manufacturer's original, sealed packaging, such as a package of crackers or a bag of potato chips.

^๕ ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat

The state of California and some US cities are acting to reduce consumption of trans fats. In May 2005, Tiburon, California, became the 1st American city wherein all restaurants voluntarily cook with trans fat-free oils. Montgomery County, Maryland approved a ban on partially hydrogenated oils, becoming the 1st county in the nation to restrict trans fats.

ประเทศไทยเองก็ให้ความสนใจในเรื่องนี้เช่นกัน แต่ปัจจุบัน (๒๕๕๕) ยังไม่มีมาตรการทาง

New York City embarked on a campaign in 2005 to reduce consumption of trans fats, noting that heart disease is the primary cause of resident deaths. This has included a Public education campaign and a request to restaurant owners to eliminate trans fat from their offerings voluntarily. **Finding that the voluntary program was not successful**, New York City's Board of Health in 2006 solicited public comments on a proposal to ban artificial trans fats in restaurants. The board voted to ban trans fat in restaurant food on December 5, 2006. New York was the 1st large US city to strictly limit trans fats in restaurants. Restaurants were barred from using most frying and spreading fats containing artificial trans fats above 0.5 grams per serving on July 1, 2007, and were supposed to have met the same target in all of their foods by July 1, 2008.

The Philadelphia City Council voted unanimously to pass a ban on February 8, 2007, which was signed into law on February 15, 2007, by Mayor John F. Street. By September 1, 2007, eateries must cease frying food in trans fats. A year later, trans fat must not be used as an ingredient in commercial kitchens. The law does not apply to prepackaged foods sold in the city. On October 10, 2007, the Philadelphia City Council approved the use of trans fats by small bakeries throughout the city.

Nassau County, A suburban county on Long Island, New York, banned trans fats in restaurants effective April 1, 2008. Bakeries were granted an extension until April 1, 2011.

Albany County of New York passed a ban on trans fats. The ban was adopted after a unanimous vote by the county legislature on May 14, 2007. The decision was made after New York City's decision, but no plan has been put into place. Legislators received a letter from Rick J. Sampson, president and CEO of the New York State Restaurant Association, calling on them to "delay any action on this issue until the full impact of the New York City ban is known."

San Francisco officially asked its restaurants to stop using trans fat in January 2008. The voluntary program will grant a city decal to restaurants that comply and apply for the decal. Legislators say the next step will be a mandatory ban.

Chicago also considered a ban on oils containing trans fats for large chain restaurants, and finally settled on a partial ban on oils and posting requirements for fast food restaurants.

On December 19, 2006, Massachusetts state representative Peter Koutoujian led the 1st state level legislation that would ban restaurants from preparing foods with trans fats. The statewide legislation has not yet passed. However, the city of Boston did ban the sale of foods containing artificial trans fats at more than 0.5 grams per serving, which is similar to the New York City regulation; there are some exceptions for clearly labeled packaged foods and charitable bake sales.

Maryland and Vermont were considering statewide bans of trans fats as of March 2007.

King County of Washington passed a ban on artificial trans fats effective February 1, 2009.

On July 25, 2008, California became the 1st state to ban trans fats in restaurants effective January 1, 2010. California restaurants are prohibited from using oil, shortening, and margarine containing artificial trans fats in spreads or for frying, with the exception of deep frying donuts. Donuts and other baked goods will be prohibited from containing artificial trans fats as of January 1, 2011. Packaged foods are not covered by the ban and can legally contain trans fats.

* ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat

Some major food chains have chosen to remove or reduce trans fats in their products. In some

กฎหมายใดๆ มาควบคุมการใช้หรือบังคับให้มีการระบุปริมาณไขมันทรานส์บนฉลากโภชนาการ อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือ อ.ย. ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดลปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ ๑๘๒ เรื่องฉลากโภชนาการ ซึ่งได้มีการเสนอให้ระบุปริมาณไขมันทรานส์ลงในฉลากโภชนาการ (ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณา)^๓

ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการพิจารณาว่าจะสามารถนำบทบัญญัติต่างๆ ของกฎหมายไทยที่มีอยู่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดูแลสุขอนามัยด้านอาหารมาบังคับใช้เพื่อควบคุมการใช้ไขมันทรานส์ได้มากน้อยเพียงใด และอย่างไร โดยผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางในการดำเนินการเกี่ยวกับไขมันทรานส์ของ นครนิวยอร์ก เพื่อพิจารณาว่าประเทศไทยจะสามารถใช้แนวทางเดียวกันนี้ได้หรือไม่ และขณะเดียวกัน เนื่องจากปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศมีกฎระเบียบที่ล้าค้ำอยู่หลายประการซึ่งประเทศต่างๆ (รวมทั้งประเทศไทย) จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศด้านการค้า โดยกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศที่อาจมีผลกระทบต่อการนำเข้า-ส่งออก หรือต่อการค้าของประเทศคู่ค้าของประเทศไทยคือ กฎระเบียบขององค์การการค้าโลกหรือ WTO (World Trade Orga-

cases these changes have been voluntary. In other cases, however, food vendors have been targeted by legal action that has generated a lot of media attention. In May 2003, BanTransFats.com Inc., a U.S. non-profit corporation, led a lawsuit against the food manufacturer Kraft Foods in an attempt to force Kraft to remove trans fats from the Oreo cookie. The lawsuit was withdrawn when Kraft agreed to work on ways to and a substitute for the trans fat in the Oreo. In November 2006, Arby's announced that by May 2007, it would be eliminating trans fat from its French fries and reducing it in other products.

Similarly, in 2006, the Center for Science in the Public Interest sued KFC over its use of trans fats in fried foods. Concerning their class action complaint, KFC reviewed alternative oil options, saying "there are a number of factors to consider including maintaining KFC's unique taste and flavor of Colonel Sanders' Original Recipe". On October 30, 2006, KFC announced that it will replace the partially hydrogenated soybean oil it currently uses with a zero trans fat low linoleic soybean oil in all restaurants in the US by April 2007, although its biscuits will still contain trans fats. Despite the US-specific nature of the lawsuit, KFC is making changes outside of the US as well; in Canada, KFC's brand owner is switching to trans fat free Canadian canola oil by early 2007. Wendy's announced in June 2006 plans to eliminate trans fats from 6,300 restaurants in the United States and Canada, starting in August 2006. In November 2006, Taco Bell made a similar announcement, promising to remove trans fat from many of their menu items by switching to canola oil. By April 2007, 15 Taco Bell menu items were completely free of trans fat. In January 2007, McDonald's announced they will start phasing out the trans fat in their fries after years of testing and several delays. This can be partially attributed to New York's recent ban, with the company stating they would not be selling a unique oil just for New York customers but would implement a nationwide change. Chick-I-A's menu is trans fat free as of October 9, 2007

^๓ โดยขณะนี้อยู่ในระหว่างการปรับปรุงของ อ.ย. อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญด้านอาหารท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นว่า การเปลี่ยนน้ำมันทอดอาหารเพื่อป้องกันการเกิดไขมันทรานส์นั้นเป็นเรื่องที่กระทำได้ไม่ยาก แต่การเปลี่ยนส่วนประกอบที่เป็นไขมันทรานส์ในการทำอาหารประเภทเค้กและขนมอบ ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะหากมีข้อห้ามหรือข้อกำหนดเช่นนั้นทันที อาจจะทำให้อาหารประเภทนี้หายไปจากตลาดพอสมควร

nization) ดังนั้น หากประเทศไทยจะบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศของตนเพื่อควบคุมการใช้ไขมันทรานส์ก็ต้องพิจารณาด้วยว่า มาตรการที่รัฐจะนำมาใช้นั้นจะสามารถดำเนินการโดยไม่ขัดต่อพันธกรณีที่ประเทศไทยผูกพันภายใต้ WTO ได้อย่างไร

การนำเสนอในเรื่องนี้จะแบ่งออกเป็น ๕ ส่วนคือ ส่วนที่ ๑ กฎหมายไทยที่สามารถนำมาใช้ควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร ส่วนที่ ๒ กฎหมายของนครนิวยอร์กที่เกี่ยวกับการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร ส่วนที่ ๓ กฎระเบียบของ WTO ที่สำคัญต่อการใช้มาตรการที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย ส่วนที่ ๔ การวิเคราะห์การบังคับใช้กฎหมายภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ และส่วนที่ ๕ จะนำเสนอแนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมต่อการใช้มาตรการนั้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กฎหมายไทยที่สามารถนำมาใช้ควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร^๔

กฎหมายไทยที่สามารถนำมาใช้ควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารได้มี ๕ ฉบับ คือ^๕

- พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒
- พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

^๔ เป็นการนำเสนอเฉพาะเนื้อหาบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมันเท่านั้น

^๕ ในการนำเสนอครั้งนี้ ผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมไขมัน ทรานส์ในอาหารของประเทศไทยเพราะไขมันทรานส์เป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการผลิตหรือแปรรูปอาหาร สิ่งที่จะก่อให้เกิดไขมันทรานส์อาจจะมีใช้วัตถุอันตราย แต่เมื่อมีการนำมาใช้โดยผ่านกระบวนการทางเคมีและมีปริมาณที่ไม่เหมาะสมแล้วมีการนำมารีไซเคิลจึงเกิดอันตรายต่อสุขภาพมนุษย์ ดังนั้น การที่จะนำกฎหมายฉบับนี้มาใช้ในการควบคุมไขมันทรานส์ในเบื้องต้นจะต้องพิสูจน์ให้ได้ก่อนว่า สิ่งที่จะก่อให้เกิดไขมันทรานส์เป็น “วัตถุมีพิษ” ประเภทใดประเภทหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด จึงอาจจะยากต่อการพิสูจน์ว่าสิ่งที่จะก่อให้เกิดไขมันทรานส์นั้นเป็น “วัตถุมีพิษ”

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติคณะ สันค้ำเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กระทรวงสาธารณสุข / เป็น กฎหมายที่ใช้ในการควบคุม คุณภาพอาหารให้มีคุณภาพ ที่เหมาะสมต่อการบริโภค เป็นการคุ้มครองสุขภาพของ ประชาชน	สำนักงานกฤษฎีกา / ถือเป็น กฎหมายฉบับแรกของไทยที่มี การจัดตั้งองค์การของรัฐขึ้นมา เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยตรง (กฎหมายฉบับกฤษฎีกา มาเพื่อควบคุมผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นการค้าของผู้บริโภค ทางอ้อม)	สำนักงานกฤษฎีกา / ถือเป็น กฎหมายฉบับแรกของไทยที่มี การจัดตั้งองค์การของรัฐขึ้นมา เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยตรง (กฎหมายฉบับกฤษฎีกา มาเพื่อควบคุมผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นการค้าของผู้บริโภค ทางอ้อม)	นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณา ตามพระราชบัญญัตินี้ / เป็น กฎหมายที่จัดตั้งองค์กรหลัก และเลขาธิการประเทศไทยเพื่อ กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวกับอาหารทุกมิติ โดย ครอบคลุมห่วงโซ่อาหารอย่าง มีเอกภาพและประสิทธิภาพใน ลักษณะบูรณาการของหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง เพราะในปัจจุบัน ประเทศไทยมีกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกันอาหารอยู่หลายฉบับ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหลาย หน่วยงานในกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ แต่มีลักษณะของการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาหารในมิติ	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ภายใต้กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ / เป็นกฎหมายที่สร้าง กลไกในการกำหนดมาตรฐาน และการตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตร เพื่อ ส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้ มาตรฐานเพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหาย อันอาจเกิดแก่ประชาชนหรือ แก่กิจการค้าสินค้าเกษตรหรือ เศรษฐกิจของประเทศ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ชั่วคราว พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
		เฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วย การควบคุมสินค้าตามชายแดน หรือกฎหมายที่บังคับสินค้า ทั่วไปในสถานการณ์เฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การ ทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่ง สินค้าจากต่างประเทศ กฎหมาย ว่าด้วยการปกป้องจากการนำ เข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ...ก็ให้ใช้ กฎหมายเฉพาะนั้น	เฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วย การควบคุมสินค้าตามชายแดน หรือกฎหมายที่บังคับสินค้า ทั่วไปในสถานการณ์เฉพาะ เช่น กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การ ทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่ง สินค้าจากต่างประเทศ กฎหมาย ว่าด้วยการปกป้องจากการนำ เข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ...ก็ให้ใช้ กฎหมายเฉพาะนั้น	ที่แตกต่างกันเมื่อขอบเขตจำกัด ขาดการบูรณาการ ขาดความ เป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพ ในการกำกับดูแลการดำเนินงาน ในห่วงโซ่อาหารทั้งด้านคุณภาพ และความปลอดภัยของอาหาร เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค การ ส่งเสริมและสนับสนุนการค้า และอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหาร ทั้งภายในและระหว่างประเทศ ประการสำคัญ ประเทศไทยยัง ขาดนโยบายและยุทธศาสตร์การ ให้การศึกษาด้านอาหารให้ ต่อสถานการณ์ของสังคมโลกที่ เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
ควบคุมและกำกับดูแลคุณภาพ อาหารทั้งก่อนออกสู่ท้องตลาด เช่น การขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร การตรวจสอบสถานที่ผลิต นำ เข้า รวมทั้งอาหาร ก่อเนจะ อนุญาตให้จำหน่ายได้ รวมทั้ง หลังออกสู่ท้องตลาด เช่น การ ยึดหรืออายัดอาหารที่สงสัยว่า อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ หรืออนามัยของประชาชน เพื่อ ตรวจพิสูจน์รวมทั้งการสั่งให้ ทำลายอาหารดังกล่าว	กำหนดหน้าที่ของผู้ประกอบ ธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจ โฆษณาต่อผู้บริโภค ^{๑๐} เพื่อให้ ความเป็นธรรมตามสมควรแก่ผู้ บริโภค ตลอดจนจัดให้มีองค์กร ของรัฐที่เหมาะสมเพื่อตรวจสอบ ดูแล และประสานงานการปฏิบัติ งานของส่วนราชการต่างๆ ใน การให้ความคุ้มครองผู้บริโภค และแก้ปัญหาในกรณีที่ไม่ มีกฎหมายเฉพาะที่ให้ความ	เป็นกฎหมาย “ทั่วไป” ควบคุม การนำเข้า ส่งออกสินค้าที่อาจ เป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ประชาชน	กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารทุกมิติ โดย ครอบคลุมห่วงโซ่อาหารอย่าง มีเอกภาพและประสิทธิภาพใน ลักษณะบูรณาการของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยกฎหมายฉบับนี้ มีขอบเขตรอบคลุมกว้างขวาง มากเพราะใช้บังคับกับ “อาหาร” ซึ่งมาตรา ๓ ระบุว่าหมายความว่า อาหารตามกฎหมายว่าด้วย อาหาร จึงหมายถึงอาหารตามที่	เป็นกฎหมาย “ทั่วไป” ที่กำหนด มาตรฐานของสินค้าเกษตร (หมายความว่า หากมีกฎหมาย “เฉพาะ” ที่กำหนดมาตรฐาน สินค้าเกษตรชนิดใดชนิดหนึ่ง อยู่แล้วก็เป็นไปตามกฎหมาย นั้นๆ) ^{๑๑} กฎหมายฉบับนี้ใช้บังคับ กับ “ผู้ผลิต” สินค้าเกษตร ซึ่ง หมายความรวมถึง (มาตรา ๓) ผู้ซึ่งนำสินค้าเกษตรมาบรรจุ หีบห่อ แปรรูป หรือกระทำด้วย

^{๑๐} มาตรา ๔ ผู้บริโภคมีสิทธิได้รับความคุ้มครองดังต่อไปนี้ (๑) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ (๒) สิทธิที่จะมีอิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ (๓) สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ (๔) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาและชดเชยความเสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการนี้ หรือพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติไว้

^{๑๑} มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่

(๑)

(๒) มาตราสินค้า ผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งอื่นใดที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบเอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
	คุ้มครองผู้บริโภค แต่ผู้บริโภคยังไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่กฎหมายเฉพาะด้วยการกระทำที่บัญญัติไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมสินค้าทุกชนิด (รวมทั้งอาหาร) ที่มีการซื้อ ขาย การผลิต และการโฆษณา การใช้สื่อโฆษณา รวมทั้งการติดตาม สืบค้นด้วยเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค			วิธีการใด ๆ (สินค้าเกษตรจะหมายถึงความรวมถึงอาหารด้วย)
			ระบุไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหารของประเทศไทยซึ่งมีอยู่หลายฉบับ และอำนาจหน้าที่ของคณะ กรรมการฯ ก็ครอบคลุมทั้งคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “อาหารศึกษา” จะหมายถึง กระบวนการส่งเสริมพัฒนา และวิจัยเพื่อให้ความรู้ ความตระหนักและพฤติกรรมที่ถูกต้องในห่วงโซ่อาหาร ^{๒๒} และในการบริโภคด้านอาหาร	

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติการ สินค้านำเข้า พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
(๑) รัฐมนตรี มีอำนาจประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเพื่อควบคุม อาหารที่เรืงดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒) (๑.๑) กำหนดอาหารควบคุม เฉพาะ (หมายถึง อาหารที่อยู่ใน ในความควบคุมคุณภาพหรือ มาตรฐาน) (๑.๒) กำหนดคุณภาพหรือ มาตรฐานของอาหารควบคุม เฉพาะตามชื่อ ประเภท ชนิด หรือลักษณะของอาหารนั้นๆ ที่ ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อ จำหน่าย หรือที่จำหน่าย	คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐) มี นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน กรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ปลัดกระทรวง พาณิชย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงคมนาคม เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร และยา และผู้ทรงคุณวุฒิ	คณะกรรมการการค้าต่าง ประเทศหรือ กคต. ประกอบ ด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็น ประธานกรรมการ อธิบดีกรม การค้าภายใน อธิบดีกรมพาณิชย์ สัมพันธ์ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรม เศรษฐกิจระหว่างประเทศ อธิบดี กรมวิสาหกิจ อธิบดีกรม ส่งเสริมอุตสาหกรรม เลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร	คณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ประกอบด้วย (มาตรา ๔) (๑) นายกรัฐมนตรี หรือรอง นายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรี มอบหมายเป็นประธานกรรมการ (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวง กลาโหม รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลัง รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการ	คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า เกษตร ประกอบด้วย รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์หรือรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์มอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ปลัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็น รองประธานกรรมการ เลขาธิการ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร

(๑)

(๒) มาตรฐานสินค้า ผลิตภัณฑ์ที่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
ตลอดจนหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการผลิตเพื่อจำหน่าย นำ เข้าเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย (๑.๓) กำหนดคุณภาพหรือ มาตรฐานของอาหารที่ไม่มีพิษเป็น อันตรายตาม (๑.๑) และจะกำหนด หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ผลิตเพื่อจำหน่าย นำเข้าเพื่อ จำหน่าย หรือจำหน่ายด้วยวิธี ที่ไม่ได้ (๑.๔) กำหนดวิธีการผลิตเพื่อ ป้องกันมิให้อาหารที่ผลิตเพื่อ จำหน่าย นำเข้าเพื่อจำหน่าย หรือ ที่จำหน่ายเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ ตามพระราชบัญญัติ (๑.๕) กำหนดอาหารที่ห้ามผลิต	อีกไม่เกินแปดคนซึ่งคณะ รัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และเลขาธิการคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ และเลขานุการ มีอำนาจและ หน้าที่ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๐) (๑) พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือด ร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจาก การกระทำของผู้ประกอบการ (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับ สินค้าที่อาจเป็นอันตรายแก่ ผู้บริโภคตามมาตรา ๓๖ (ดู หัวข้อ “กลไกในการคุ้มครอง”) (๓) แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยว กับสินค้าหรือบริการที่อาจก่อให้เกิด	และยังเป็นผู้ว่าการธนาคาร แห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ (มาตรา ๘) มีหน้าที่ในการ (๑) ศึกษาวิเคราะห์และวิจัย เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งเสนอโครงการ แผนงาน หรือมาตรการเกี่ยวกับการแก้ไข ปรับปรุงภาวะการค้าระหว่าง ประเทศต่อรัฐมนตรี (๒) ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษา แก่รัฐมนตรีในการปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติ แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการ ชุดนี้ไม่มีบทบาทมากนัก ดังนั้น การใช้กฎหมายนี้ในการควบคุม การนำเข้า ส่งออก จึงอยู่ภายใต้	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มหาชาติไทย รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม พาณิชย์ ผู้แทนกระทรวง อุตสาหกรรม ประเทศไทยหรือ ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรม ผู้แทนประเทศไทยหรือ ผู้แทนประเทศไทยหรือ ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรม ผู้แทนประเทศไทยหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน เป็น กรรมการ และผู้อำนวยการ	และยัง เลขาธิการสำนักงาน เศรษฐกิจการเกษตร อธิบดี กรมการข้าว อธิบดีกรมประมง อธิบดีกรมปศุสัตว์ อธิบดีกรม วิชาการเกษตร อธิบดีกรม ศุลกากร ผู้แทนกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้แทนกระทรวง พาณิชย์ ผู้แทนกระทรวง อุตสาหกรรม ประเทศไทยหรือ ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรม ผู้แทนประเทศไทยหรือ ผู้แทนประเทศไทยหรือ ผู้แทนสมาคมอุตสาหกรรม ผู้แทนประเทศไทยหรือผู้แทน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรี แต่งตั้งอีกไม่เกินสามคน เป็น กรรมการ และผู้อำนวยการ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
นำเข้า หรือจำหน่าย (๑.๖) กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการในการตรวจ การเก็บ ตัวอย่าง การยึด การอายัด และ การตรวจวิเคราะห์ทางวิชาการซึ่ง อาหาร รวมทั้งเอกสารอ้างอิง (๑.๗) กำหนดประเภทและชนิด อาหารที่ผลิตเพื่อจำหน่าย นำ เข้าเพื่อจำหน่าย หรือที่จำหน่าย ซึ่งจะต้องมีฉลาก ข้อความใน ฉลาก ^{๓๓} สีและวิธีการแสดง ฉลาก ตลอดจนหลักเกณฑ์และ วิธีการโฆษณาในฉลาก	เกิดความเสียหายหรือเสื่อมเสีย แก่สิทธิของผู้บริโภค โดยจะ ระบุชื่อสินค้าหรือบริการ หรือ ชื่อของผู้ประกอบธุรกิจด้วยก็ได้ (๔) สอดส่องเร่งรัดพนักงานเจ้า หน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วย งานอื่นของรัฐ ให้ปฏิบัติตาม อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย กำหนด ตลอดจนเร่งรัดพนักงาน เจ้าหน้าที่ให้ดำเนินคดีในความ ผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของ ผู้บริโภค (๕) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการ ละเมิดสิทธิของผู้บริโภคที่ คณะกรรมการเห็นสมควร หรือมีผู้ร้องขอตามมาตรา ๓๔	ได้การดำเนินการของรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดย อนุมัติของคณะรัฐมนตรี	สุขภาพแห่งชาติ เป็นกรรมการ (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ ที่มีความรู้ ประสบการณ์ ความ เชี่ยวชาญ และผลงานเป็นที่ ประจักษ์ไม่น้อยกว่าสิบปีด้าน คุณภาพอาหาร ความปลอดภัย ด้านอาหาร ความมั่นคงด้าน อาหาร อาหารศึกษา กฎหมาย และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่าง น้อยต้นละหนึ่งคน เป็นกรรมการ (๔) เลขาธิการคณะกรรมการ อาหารและยา เป็นกรรมการ และเลขานุการ และผู้อำนวยการ การสำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็น	สำนักงานมาตรฐานสินค้า เกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็น กรรมการและเลขานุการ ซึ่งผู้ อำนาจการสำนักงานมาตรฐาน สินค้าเกษตรและอาหารแห่ง ชาติจะแต่งตั้งข้าราชการของ สำนักงานไม่เกินสองคนเป็น ผู้ช่วยเลขานุการ ประการ สำคัญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความ เชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ เกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์ เกษตรศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ หรือนิติศาสตร์(มาตรา ๖) คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ใน การ (มาตรา ๗)

^{๓๓} มาตรา ๔: “ฉลาก” หมายความว่า รูป รอยประดิษฐ์ เครื่องหมาย หรือข้อความใดๆ ที่แสดงไว้ที่อาหาร ภาชนะบรรจุอาหาร หรือที่ห่อของภาชนะที่บรรจุอาหาร

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
และการนำเข้าซึ่งอาหารเพื่อ จำหน่าย (๓) คณะกรรมการอาหาร (มาตรา ๗) ประกอบด้วยปลัด กระทรวงสาธารณสุข เป็น ประธานกรรมการ เลขาธิการ คณะกรรมการอาหารและยา อธิบดีกรมอนามัยหรือผู้แทน อธิบดีกรมการแพทย์หรือผู้แทน อธิบดีกรมควบคุมโรค หรือผู้ แทน อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การ แพทย์ หรือผู้แทน อธิบดีกรม วิทยาศาสตร์บริการหรือผู้แทน	(๖) เสนอความเห็นต่อคณะ รัฐมนตรีเกี่ยวกับการนโยบายและ มาตรการในการคุ้มครองผู้ บริโภค และพิจารณาให้ความ เห็นในเรื่องใดๆ ที่เกี่ยวกับการ คุ้มครองผู้บริโภคตามที่คณะ รัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย (๗) ปฏิบัติการอันใดตามที่มี กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจ และหน้าที่ของคณะกรรมการ		กรรมการและเลขาธิการร่วม ให้ปลัดกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งข้าราชการในกระทรวง สาธารณสุขจำนวนหนึ่ง คน และปลัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์แต่งตั้งข้าราชการ ในกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์จำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ ช่วยเลขานุการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๑๐) เช่น (๑) เสนอนโยบายและ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ^{๑๔}	(๑) กำหนดนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมและดำเนินการมาตรฐาน สำหรับสินค้าเกษตร (๒) พิจารณาเสนอแนะต่อ รัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนด แก้ไข และยกเลิกมาตรฐาน ตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) พิจารณาเสนอแนะต่อ รัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ (๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธี

^{๑๔} “ความปลอดภัยด้านอาหาร” หมายความว่า การจัดการอาหาร และสินค้าเกษตรที่นำมาเป็นอาหารบริโภคสำหรับมนุษย์มีความปลอดภัย โดยไม่มีลักษณะเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งอาหารที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ด้วย เช่น อาหารที่มีสารหรือวัตถุเคมีเจือปนอยู่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นกรณีพิเศษทำให้เกิดอันตราย หรือสามารถสะสมในร่างกายที่ก่อให้เกิดโรค หรือผลกระทบต่อสุขภาพ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๖๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๖๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
อธิบดีกรมการค้าภายใน หรือ ผู้แทน อธิบดีกรมศุลกากร หรือ ผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ และผู้แทนสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา เป็น กรรมการโดยตำแหน่ง กับ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่ง รัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินก้าน ซึ่งในจำนวนนี้จะแต่งตั้งจาก ผู้แทนของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยว กับการผลิต นำเข้าหรือจำหน่าย อาหารไม่เกินสี่คน เป็นกรรมการ			 และอาหารศึกษา.... ต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบและมอบ หมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (๒) จัดให้มี หรือส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการ ในการพัฒนานโยบายและ ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร และอาหารศึกษาเพื่อให้เกิด	การในการรับฟังความคิดเห็น ตามมาตรา๑๘๕ (๕) ออกประกาศ และคำสั่งอื่น ใดเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ (๖) พิจารณาข้อมูลทางวิชาการ ด้านวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี หรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง กับ มาตรฐาน

๘ มาตรา ๑๘ ก่อนออกกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานบังคับ ให้สำนักงานจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธี
การที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้สำนักงานนำผลการแสดงความความคิดเห็นนั้นเสนอคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณาเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎกระทรวงต่อไป
กฎกระทรวงตามวรรคสองต้องกำหนดไว้ใช้บังคับไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกเขตการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
โดยมีรองเลขาธิการสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา เป็น กรรมการและเลขานุการ และให้ผู้ อำนวยการกอง กองควบคุมอาหาร เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่ให้คำแนะนำ ความเห็นแก่ รัฐมนตรีหรือผู้อนุญาต แล้วแต่ กรณี ในเรื่องเกี่ยวกับ (มาตรา ๘) (๓.๑) การสั่งทำลาย หรือปฏิบัติการ อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร ต่ออาหารที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึด หรืออายัดไว้ หรือเก็บมาเพื่อตรวจ พิสูจน์ เพราะสงสัยว่าอาจก่อให้เกิด อันตรายต่อสุขภาพหรือผิดอนามัย ของประชาชน หรือเพราะเป็นอาหาร			การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและ มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย (๓) (๔) ให้ความเห็นและข้อเสนอ แนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ใน การแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ คุณภาพอาหาร ความปลอดภัย ด้านอาหาร ความมั่นคงด้าน อาหาร และอาหารศึกษา (๕) กำกับดูแล ติดตาม และ ประเมินผลการปฏิบัติตาม นโยบายและยุทธศาสตร์ตาม (๑) (๖) อำนวยความสะดวกแก่ปัญหา รวมทั้งเสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาปัญหาจากการปฏิบัติ	

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการ อาหารและการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
ไม่บริสุทธิ์ อาหารผิดมาตรฐาน หรืออาหารใดๆ ที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด (มาตรา ๒๕ (๔)) (อาหาร ที่ไม่ปลอดภัยในการบริโภค หรือ มีสรรพคุณไม่เป็นที่เชื่อถือ หรือมี คุณค่าหรือคุณประโยชน์ต่อร่างกาย ในระดับที่ไม่เหมาะสม: มาตรา ๒๔) (๓.๒) การพักใช้ใบอนุญาตหรือ การเพิกถอนใบอนุญาตเพราะ ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามพระ ราชบัญญัติ (มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖) กฎกระทรวง หรือประกาศซึ่งออกตามพระราช บัญญัตินี้ หรือ ปรากฏผลจากการ ตรวจพิสูจน์ว่าอาหารซึ่งผลิตโดย ผู้รับอนุญาตเป็น			งานของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่ง ปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎ ระเบียบของแต่ละหน่วยงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ อาหาร ความปลอดภัยด้าน อาหาร ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น หรือตามที่ นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย	

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
๑) อาหารไม่บริสุทธิ์คือเป็นอาหารที่ มีสิ่งที่ไม่จำเป็นอันตรายแก่สุขภาพ เจือปนอยู่ด้วย [มาตรา ๒๖ (๑)] ๒) อาหารปลอม เช่น เป็น ก) อาหารที่ฉลากเพื่อลวง หรือ พยายามลวงผู้ซื้อให้เข้าใจผิดใน เรื่องคุณภาพ ปริมาณ ประโยชน์ หรือลักษณะพิเศษอย่างอื่น ข) อาหารที่ผลิตขึ้นไม่ถูกต้องตาม คุณภาพหรือมาตรฐานที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนด [มาตรา ๖(๒) หรือ (๓)] ถึงขนาดจากผลวิเคราะห์ ปรากฏว่า ส่วนประกอบที่เป็น คุณค่าทางอาหารขาดหรือเกินร้อยละ สามสิบจากเกณฑ์ต่ำสุดหรือ				

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหาร พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
สูงสุด หรือแตกต่างจากคุณภาพ หรือมาตรฐานที่ระบุไว้จนทำให้เกิด โทษหรืออันตราย ค) อาหารที่ผิดมาตรฐาน คือ อาหารที่ไม่ถูกต้องตามคุณภาพ หรือมาตรฐานที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด แต่ไม่ถึงขนาดตั้งที่กำหนด ไว้ในข้อ ข) ง) อาหารที่น่าจะเป็นอันตราย ต่อสุขภาพหรือมีอันตรายของ ประชาชน				

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
(๑) การตั้งโรงงานผลิตอาหาร เพื่อจำหน่ายและการนำเข้า อาหารเพื่อจำหน่าย จะต้องได้ รับอนุญาตจากเลขาธิการ อ.ย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อ.ย. มอบ หมาย โดยผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวาง โทษตามที่กฎหมายกำหนด และ หากผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ อนุญาต จะถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือการเพิกถอนใบอนุญาตได้	กลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค โดยปกติ หากมีกฎหมายเฉพาะ คือ กฎหมายของหน่วยงาน อื่นที่ควบคุม กำกับดูแลสินค้า ชนิดใดชนิดหนึ่งเป็นการเฉพาะ กฎหมายฉบับนี้ก็จะปล่อยให้ หน่วยงานที่ควบคุมกำกับดูแล สินค้านั้นเป็นผู้คุ้มครองผู้บริโภค โดย สคบ.จะเข้ามาดำเนินการ ต่อเมื่อ(มาตรา ๒๑) (๑) มี	ในกรณีที่ได้เป็น หรือสมควร เพื่อการสาธารณสุขของประเทศ หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของ รัฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง พาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะ รัฐมนตรี มีอำนาจประกาศกำหนด (๑) สินค้าได้เป็นสินค้าที่ต้องห้าม ในการส่งออกหรือในการนำเข้า (๒) กำหนดสินค้าได้เป็น	ดูข้อที่ผ่านมา	๑. มาตรฐานสินค้าเกษตร: มาตรฐานบังคับ และมาตรฐาน ทั่วไป "มาตรฐานบังคับ" หมายความว่า มาตรฐาน ที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้ สินค้าเกษตรต้องเป็นไปตาม มาตรฐาน และ "มาตรฐาน ทั่วไป" หมายความว่า มาตรฐาน ที่มีประกาศกำหนดเพื่อส่งเสริม สินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน (มาตรา ๓) โดยผู้ที่จะพิจารณา

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)
(๒) การขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร ^{๑๖} ผู้ที่จะตั้งโรงงานผลิตอาหารเพื่อ จำหน่ายหรือนำเข้าเพื่อจำหน่าย ซึ่งอาหารควบคุมเฉพาะ จะต้อง นำอาหารนั้นมาขอขึ้นทะเบียน ตำรับอาหาร ^{๑๗} ต่อเลขาธิการ อ.ย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อ.ย. มอบหมาย ก่อน เมื่อได้รับใบ	ความจำเป็นเพื่อประโยชน์ แก่ผู้บริโภคโดยส่วนรวม (๒) เจ้า หน้าที่ผู้มีอำนาจของหน่วยงาน ที่ควบคุมกำกับดูแลสินค้าไม่ ดำเนินการหรือดำเนินการยังไม่ ครบขั้นตอน หรือกฎหมายนั้นๆ ไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจแก่เจ้า หน้าที่ผู้มีอำนาจตามกฎหมาย	สินค้าที่ต้องขออนุญาตใน การส่งออกหรือในการนำเข้า (๓) กำหนด...คุณภาพ มาตรฐาน จำนวน ปริมาตร.... สำหรับ สินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า.... (๔) กำหนดมาตรการอื่น ใดเพื่อประโยชน์ในการจัด	ว่า มาตรฐานใดควรเป็น มาตรฐานบังคับหรือมาตรฐาน ทั่วไปคือ คณะกรรมการวิชาการ ที่คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า เกษตรตั้งขึ้นมาเพื่อจัดทำร่าง มาตรฐานสำหรับสินค้าใน การกำหนดมาตรฐานบังคับหรือ	

^{๑๖} มาตรา ๔: “ตำรับอาหาร” หมายความว่า รายการของวัตถุที่ใช้เป็นส่วนประกอบอาหารซึ่งระบุหน้าหน้าหรือปริมาณของแต่ละรายการ

^{๑๗} มาตรา ๓๕ ระบุว่า ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องแจ้งรายการหรือรายละเอียดดังต่อไปนี้ (๑) ชื่ออาหาร (๒) ชื่อและปริมาณของวัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของอาหาร (๓) ขนาดบรรจุ (๔) ผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ (๕) ผลการตรวจวิเคราะห์อาหารจากส่วนราชการหรือสถาบันที่คณะกรรมการกำหนด (๖) รายการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบเอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
สำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ อาหารแล้ว จึงจะผลิตหรือนำเข้า ได้ (มาตรา ๓๑) โดยในกรณีที่ มีความจำเป็น เพื่อประโยชน์แก่ การควบคุมอาหาร เพื่อให้อาหาร นั้นปลอดภัยในการบริโภค หรือ เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของ ผู้บริโภค เลขที่การ อ.ย. หรือผู้ ซึ่งเลขที่การ อ.ย. มอบหมาย มี อำนาจสั่งให้แก้ไขตำรับอาหารที่ ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วได้ (มาตรา ๓๕) นอกจากนั้น รัฐมนตรียัง	ดังกล่าวออกคำสั่งเกี่ยวกับ การคุ้มครองผู้บริโภคตามที่ บัญญัติในกฎหมายนี้ โดย คณะกรรมการเฉพาะเรื่องมี อำนาจออกคำสั่งตามความใน กฎหมายนี้ แต่ในกรณีที่กฎหมาย ดังกล่าวมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ ตามกฎหมายอยู่แล้ว คณะ กรรมการคุ้มครองผู้บริโภคอาจ มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ผู้มี อำนาจตามกฎหมายว่าด้วย	ระเบียบในการส่งออกหรือ การนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้ โดยผู้ที่ส่งออกหรือนำเข้าซึ่ง สินค้าต้องห้าม หรือสินค้าที่ต้อง ได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี ว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ มอบหมาย แต่ไม่ได้ดำเนินการ เพื่อให้ได้มาซึ่งใบอนุญาต นั้น [ตาม (๑) หรือ (๒)] จะ		มาตรฐานทั่วไปสำหรับสินค้า เกษตร จะกำหนดในเรื่องดัง ต่อไปนี้เป็นอย่างน้อยใดหรือ หลายอย่างก็ได้ (มาตรา ๑๖) (๑) วิธีการ กรรมวิธี หรือ กระบวนการจัดการการผลิต หรือคุณลักษณะของสินค้า เกษตรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพและ ความปลอดภัยทางเคมี ชีวภาพ กายภาพ ความปลอดภัยด้านสุข อนามัย หรือสุนทรีย์พีช หรือ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
มีอำนาจในการสั่งให้เพิกถอน ทะเบียนตำรับอาหารนั้นได้ หาก ภายหลังที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับ อาหารไว้แล้ว ปรากฏว่าอาหาร นั้นมีรายละเอียดไม่ตรงตาม ตำรับอาหารที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือเป็นอาหารปลอม หรือเป็น อาหารที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และไม่อาจแก้ไขตำรับอาหาร ได้ (มาตรา ๓๙) โดยผู้ที่ไม่ ได้ดำเนินการตามกระบวนการ ในการขึ้นทะเบียนตำรับอาหาร	การนั้นๆใช้อำนาจตาม พระราชบัญญัตินี้แทนคณะ กรรมการเฉพาะเรื่องได้ (๑) การโฆษณา (๑.๑) หลักทั่วไป มาตรา ๒๒ ระบุห้ามมิให้มีการโฆษณาสินค้า ซึ่งใช้ข้อความที่เป็นการไม่เป็น ธรรมต่อผู้บริโภคหรือใช้ข้อความ ที่อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคม เป็นส่วนรวม ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อความ ดังกล่าวนั้นจะเป็นข้อความที่	ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบ ปีหรือปรับเป็นเงินห้าเท่าของ สินค้าที่ส่งออกหรือนำเข้า หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และจะต้องถูก ปรับสินค้ารวมทั้งสิ่งที่ใช้บรรจุ และพาหนะใดๆ ที่ใช้ในการ บรรทุกสินค้าซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความผิดรวมทั้งพนักงานที่ใช้ลาก จูงพาหนะบรรทุกสินค้านั้นด้วย (มาตรา ๒๐) และผู้ใดฝ่าฝืนหรือ ไม่ปฏิบัติตามประกาศ ตาม (๓)		ลักษณะอื่นที่เกี่ยวข้อง (๒)การทำเครื่องหมายหรือ ฉลาก (๓) การตรวจสอบ ประเมิน ทดสอบ ทดลอง วิเคราะห์ หรือ วิจัยที่เกี่ยวกับ (๑) หรือ (๒) (๔) ข้อกำหนดรายการ อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้า เกษตร ตามที่รัฐมนตรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกาศสำคัญ ก่อนที่จะมีการ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกเลขการนำเข้า ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ รัฐมนตรีหรือเลขาธิการ อ.ย. มอบ หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อ.ย. มอบ หมาย จะต้องระวางโทษ ตามที่กฎหมายกำหนด (๓) การโฆษณา กฎหมายห้าม มิให้ผู้ใดโฆษณาคุณประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของ อาหารอันเป็นเท็จหรือเป็นการ หลอกลวงให้เกิดความหลงเชื่อ โดยไม่สมควร (มาตรา ๔๐: ผู้ ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกไม่	เกี่ยวกับ..... คุณภาพ.....ของ สินค้า.... โดยข้อความดังต่อไปนี้ นี้ ถือว่าเป็นข้อความที่เป็นการ ไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือ เป็นข้อความที่อาจก่อให้เกิด ผลเสียต่อสังคมเป็นส่วนรวม ๑) ข้อความที่เป็นเท็จหรือเกิน ความจริง ๒) ข้อความที่จะก่อ ให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระ สำคัญเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะกระทำโดยเจตนาหรือไม่	หรือ (๔) ข้างต้นต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๒๒)		ออกมาตรฐานบังคับ โดยหลัก จะต้องมีการจัดให้มีการรับ ฟังความคิดเห็นของตัวแทน ของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียหรือ ผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะ กรรมการกำหนด หลังจาก จัดให้มีการรับฟังความคิด เห็นดังกล่าวแล้ว มกอช.จะ ต้องนำผลการแสดงความคิด เห็นนั้นเสนอคณะกรรมการ มาตรฐานสินค้าเกษตรเพื่อ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสาม หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ: มาตรา ๗๐) และผู้ที่ประสงค์จะ โฆษณาคุณสมบัติประโยชน์ คุณภาพ หรือสรรพคุณของอาหารทาง วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ทางฉายภาพ ภาพยนตร์ หรือ ทางหนังสือพิมพ์ หรือสิ่งพิมพ์ อื่น หรือด้วยวิธีอื่นใดเพื่อ ประโยชน์ทางการค้า ต้อง นำเสียง ภาพ ภาพยนตร์ หรือ ข้อความที่จะโฆษณาดังกล่าว	รายงานทางวิชาการสถิติ หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่ความจริง หรือเกินความจริง หรือไม่ก็ตาม โดยผู้ฝ่าฝืนกระทำการตาม ๑) หรือ ๒) จะต้องระวางโทษตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ (มาตรา ๕๗) นอกจากนั้น ในกรณีที่คณะ กรรมการว่าด้วยการโฆษณา เห็นว่า สินค้าใดอาจเป็น อันตรายแก่ผู้บริโภคและ คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก			ประกอบการศึกษาเสนอ แนะต่อรัฐมนตรีเพื่อออกกฎ กระทรวงต่อไป (มาตรา ๑๘) แต่ในกรณีที่มีความจำเป็น เร่งด่วนเพื่อสวัสดิภาพของ ประชาชน ความมั่นคงของ ประเทศ หรือเพื่อประโยชน์ใน ทางเศรษฐกิจ คณะกรรมการ อาจเสนอรัฐมนตรีเพื่อออกกฎ กระทรวงกำหนดให้สินค้าเกษตร ได้อยู่ภายใต้มาตรฐานบังคับ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
เน้นให้สิทธิการ อ.ย. หรือผู้ซึ่ง เลขานุการ อ.ย. มอบหมาย ตรวจ พิจารณาก่อน เมื่อได้รับอนุญาต แล้วจึงจะโฆษณาได้ (มาตรา ๔๑) และผู้ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าพันบาท (มาตรา ๗๑) นอกจากนี้ (มาตรา ๔๒) (ก) หากมีการโฆษณาคุณ ประโยชน์ คุณภาพ หรือ สรรพคุณของอาหารอันเป็น เท็จหรือเป็นอาหารหลอกลวง ให้เกิดความหลงเชื่อโดยไม่	ได้กำหนดให้สินค้านี้เป็น สินค้าที่ควบคุมฉลาก (คือ สินค้าที่ผลิตเพื่อขายโดย โรงงานตามกฎหมายว่าด้วย โรงงานและสินค้าที่สั่งหรือ นำเข้ามานำเสนอจำหน่าย เพื่อขาย: มาตรา ๓๐) คณะ กรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งดังต่อไปนี้ (มาตรา ๒๔) ๑) กำหนด ให้การโฆษณาต้องกระทำ ไปพร้อมกับคำแนะนำหรือ			โดยไม่ต้องการจัดให้มีการ รับฟังความคิดเห็นของ ตัวแทนของกลุ่มผู้มีส่วน ได้เสียหรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้อง ก็ได้ (มาตรา ๑๙) มกอช. จะมีการออกเครื่องหมาย รับรองมาตรฐานสำหรับแสดงกับ สินค้าเกษตร ๒ แบบ คือ (มาตรา ๕๕) (๑) เครื่องหมายรับรอง มาตรฐานบังคับ (๒) เครื่องหมาย รับรองมาตรฐานทั่วไป

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกเลขการนำเข้า ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
สมัคร เลขธิการ อ.ย. หรือ ผู้ซึ่งเลขธิการ อ.ย.มอบหมาย มีอำนาจในการสั่งให้ ผู้ ผลิต ผู้นำเข้าหรือผู้จำหน่าย อาหาร หรือผู้ทำการโฆษณา ระงับการโฆษณาได้ หรือ (ข) หากคณะกรรมการอาหารเห็น ว่าอาหารใดไม่มีคุณภาพตามที่ คุณภาพหรือสรรพคุณตามที่ โฆษณา เลขธิการ อ.ย. หรือ ผู้ซึ่งเลขธิการ อ.ย.มอบหมาย	คำเตือนเกี่ยวกับวิธีใช้หรือ อันตราย ตามเงื่อนไขที่ คณะกรรมการว่าด้วยยา โฆษณากำหนด ทั้งนี้ โดยคณะ กรรมการว่าด้วยการโฆษณา จะกำหนดเงื่อนไขให้แตกต่าง กันสำหรับการโฆษณาที่ใช้สื่อ โฆษณาต่างกันได้ (๒) จำกัด การใช้สื่อโฆษณาสำหรับสินค้า นั้น (๓) ห้ามการโฆษณาสินค้า นั้นผู้ฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวของ			ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า สินค้าเกษตรตามมาตรฐานบังคับ ต้องแสดงเครื่องหมายรับรอง มาตรฐานบังคับ ก่อนนำออก จากสถานที่ผลิตหรือรับมอบไป จากเจ้าพนักงานศุลกากร โดยใน กรณีหลังรัฐมนตรีจะอนุญาต ให้ทำภายหลังตามเงื่อนไข ที่กำหนดก็ได้ (มาตรา ๕๕) ๒. การควบคุม กฎหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ และ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คู่ครอง) มีอำนาจในการสั่งให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายอาหาร หรือผู้ทำการโฆษณาอาหาร ระงับการผลิต การนำเข้า การจำหน่าย หรือการโฆษณาอาหารนั้นได้ หากมีการโฆษณาอาหารนั้นได้ หรือข้อ (๗) ผู้ฝ่าฝืนจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ปรับเป็นรายวันอีกวันละไม่น้อยกว่าห้า	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด (๑.๒) การฝ่าฝืนหลักทั่วไปในกรณีที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาเห็นว่าการโฆษณาใดฝ่าฝืนหลักทั่วไปตามข้อ (๑.๑) คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณา มีอำนาจออกคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ (มาตรา	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง) เงื่อนไขไว้เฉพาะกรณีการผลิต การนำเข้าส่งออกสินค้าเกษตร ที่มีมาตรฐานบังคับ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะมาตรฐานทั่วไปถือเป็นภาคสมัครใจ ซึ่งผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้าไม่ได้ถูก "บังคับ" ให้ต้องปฏิบัติตาม เพียงแต่ถ้า หากผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกได้รับมาตรฐานทั่วไปก็จะก่อให้เกิดผลดีกับตนเอง

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
ร้อยละ ๑๐ ไม่เกินหนึ่งพันบาท ตลอดเวลาที่ผู้ประกอบการกำลังกล่าว (มาตรา ๗๒)	๒๗) ๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ๒) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดผู้ฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด (๑.๓) การโฆษณาที่เป็นเท็จ	๒๗) ๑) ให้แก้ไขข้อความหรือวิธีการในการโฆษณา ๒) ให้โฆษณาเพื่อแก้ไขความเข้าใจผิดของผู้บริโภคที่อาจเกิดขึ้นแล้วตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณากำหนดผู้ฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวของคณะกรรมการว่าด้วยการโฆษณาจะต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด (๑.๓) การโฆษณาที่เป็นเท็จ		เพราะผู้บริโภคจะเชื่อมั่นว่าสินค้านั้นมีมาตรฐาน และมีความปลอดภัย (๑) หลักทั่วไป ผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกที่ต้องการผลิต นำเข้าหรือส่งออกสินค้าที่มีกฎหมายกำหนดให้มีมาตรฐานบังคับ จะต้องได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้าที่มีมาตรฐานบังคับ จาก มกช. การขอรับใบอนุญาตและ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ช่วงสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	หรือเกินความจริง (มาตรา ๒๘) ในกรณีที่เกิดคณะกรรมการว่าด้วย การโฆษณาให้เหตุอันควรสงสัย ว่าข้อความใดที่ใช้ในการโฆษณา เป็นเท็จหรือเกินความจริงเกี่ยว กับข้อความที่จะก่อให้เกิดความ เข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยว กับสินค้าหรือบริการไม่ว่าจะ กระทำโดยใช่หรืออ้างอิง รายงานทางวิชาการสถิติ หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งอันไม่เป็นความ				การออกใบอนุญาตให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และ เงื่อนไขที่กำหนดในกฎ กระทรวง โดยกฎกระทรวง ดังกล่าวจะกำหนดขนาดหรือ ลักษณะของกิจการของผู้ผลิต ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับ ใบอนุญาตก็ได้ (มาตรา ๒๐) ผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออก ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหลัก ทั่วไปดังกล่าว ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
	จริงหรือเกินความจริง หรือ ไม่ก็ตาม คณะกรรมการว่า ด้วยการโฆษณาว่ามีอำนาจออก คำสั่งให้ผู้กระทำโฆษณา พิสูจน์เพื่อแสดงความจริง ได้ ในกรณีที่ผู้กระทำการ โฆษณาอ้างรายงานทางวิชาการ ผลการวิจัย สถิติการรับรอง ของสถาบันหรือบุคคลอื่นใด หรือยืนยันเชื่อเท็จจริงอันได้อัน หนึ่งในการโฆษณา ถ้าผู้กระทำ การโฆษณาไม่สามารถพิสูจน์ได้ ว่าข้อความที่ใช้ในการโฆษณา			(๒) การตรวจสอบและรับรอง มาตรฐาน ในกรณีที่มีกฎ กระทรวงกำหนดมาตรฐาน บังคับสำหรับสินค้าเกษตร ใด ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือ ผู้นำเข้า ซึ่งสินค้าเกษตรนั้น ต้องขอรับการตรวจสอบและ ได้ใบรับรองตามมาตรฐาน บังคับจาก “ผู้ประกอบการ ตรวจสอบมาตรฐาน” ผู้ผลิต ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกที่ฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามหลักในเรื่อง การตรวจสอบและการรับรอง มาตรฐานนี้ จะต้องระวาง

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกเลขการนำเข้า ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	เป็นความจริงตามที่กล่าวอ้าง คณะกรรมการว่าด้วยการ โฆษณาเมื่ออ่านจอกำลัง ให้ดำเนินการตามข้อ (๑.๒) ได้ และให้ถือว่าผู้กระทำการ โฆษณาหรือควรได้รู้ว่า ข้อความนั้นเป็นความเท็จ (๒) การติดฉลาก (๒.๑) หลักทั่วไป กฎหมาย กำหนดให้สินค้าที่ผลิตเพื่อ ขายโดยโรงงานตามกฎหมาย			โทษปรับไม่เกินสามแสนบาท สำหรับการฝ่าฝืนมาตรฐาน ทั่วไป เมื่อมีประกาศกำหนด มาตรฐานทั่วไปสำหรับสินค้า เกษตรได้แล้ว ผู้ผลิตผู้ส่ง ออก หรือผู้นำเข้าซึ่งสินค้า เกษตรนั้นจะขอรับการตรวจสอบ และขอใบรับรองตามมาตรฐาน ทั่วไปจากผู้ประกอบการตรวจ สอบมาตรฐานก็ได้ ส่วนการ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบเอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	ว่าด้วยโรงงานและสินค้าที่สั่ง หรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขายเป็นสินค้าที่ควบคุม ฉลาก เว้นแต่เป็นสินค้าที่ คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก กำหนดโดยประกาศในราช- กิจจานุเบกษา ว่าเป็นสินค้า ที่ไม่ต้องติดฉลาก อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่ามีสินค้า ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ สุขภาพ ร่างกาย เนื่องจาก การใช้สินค้าหรือโดยสภาพ			ยอมรับผลการตรวจสอบและ รับรองมาตรฐานสินค้านำเข้า ของประเทศที่มีข้อตกลงหรือ ความร่วมมือระหว่างประเทศ กับประเทศไทย ให้ดำเนินการ ตามข้อ (๓) และข้อ (๔) ที่ จะกล่าวต่อไป (มาตรา ๓๑)
				(๓) การยอมรับผลการตรวจ สอบและรับรองมาตรฐาน ของประเทศที่มีข้อตกลง หรือความร่วมมือระหว่าง

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	ของสินค้านั้น หรือมีสินค้าที่ ประชาชนทั่วไปใช้เป็นประจำ ซึ่ง การกำหนดฉลากของสินค้านั้น จะเป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภค ในการที่จะทราบข้อเท็จจริงใน สาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่สินค้านั้นดังกล่าวไม่เป็นสินค้า ที่ควบคุมฉลาก คณะกรรมการ ว่าด้วยฉลากมีอำนาจกำหนดให้ สินค้านั้นเป็นสินค้าที่ควบคุม			ประเทศกับประเทศไทย รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้า เกษตรอาจประกาศการนำเข้า สินค้าเกษตรจากต่างประเทศ ที่มีมาตรฐานทัดเทียมกับ มาตรฐานบังคับ ไม่ต้องได้ รับรับรองตามข้อ (๒) ได้ หากปรากฏว่าสินค้านั้น นั้นได้รับการตรวจสอบและ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
	ฉลาดได้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา ๓๐) ผู้ใดขายสินค้าที่ควบคุมฉลาดดังกล่าวโดยไม่มีฉลาดหรือมีฉลาดแต่ฉลาดหรือการแสดงฉลาดนั้นไม่ถูกต้อง โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการไม่มีฉลาดหรือการแสดงฉลาดดังกล่าวนั้นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่หากถ้าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำ			รับรองมาตรฐานจากประเทศนั้นที่มีข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับผลการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานซึ่งกันและกัน (มาตรา ๒๕) (๔) การยอมรับผลการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานของประเทศที่มีมาตรฐานแตกต่างจากมาตรฐานบังคับการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศที่มีมาตรฐานแตกต่างจากมาตรฐานบังคับ หากผู้นำเข้าประสงค์จะขอรับ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	ของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้ส่ง หรือนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขาย ผู้กระทำต้องระวัง โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือ ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๒) (๒.๒) ลักษณะของฉลาก ฉลาก ของสินค้าที่ควบคุมฉลาก จะต้อง มีลักษณะดังต่อไปนี้ (มาตรา ๓๑) ๑) ใช้ข้อความที่ตรงต่อความ			การตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานตามมาตรฐานบังคับ จากผู้ตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานของประเทศที่ มีข้อตกลงหรือความร่วมมือ ระหว่างประเทศเกี่ยวกับการ ยอมรับผลการตรวจสอบ และรับรองมาตรฐานซึ่งกัน และกัน ก็ให้กระทำได้ แต่ ผู้ตรวจสอบและรับรอง มาตรฐานของประเทศนั้นต้อง

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบเอกเลขการนำเข้า ข้าวสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	จริงและไม่มีข้อความที่อาจ ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดใน สาระสำคัญเกี่ยวกับสินค้า ๒) ต้องระบุข้อความดังต่อไปนี้ ก) ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าของ ผู้ผลิตหรือของผู้นำเข้าเพื่อขาย แล้วแต่กรณี ข) สถานที่ผลิตหรือ สถานที่ประกอบธุรกิจนำเข้า แล้ว แต่กรณี ค) ระบุข้อความที่แสดง ให้เข้าใจได้ว่าสินค้านั้นคืออะไร			ได้รับความเห็นชอบจาก มกอช. ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการ มาตรฐานสินค้าเกษตร กำหนดด้วย (มาตรา ๓๐) (๕) การดำเนินการกับสินค้า เกษตรที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ในกรณีที่มีสินค้าเกษตร ได้รับการตรวจสอบและ รับรองมาตรฐานแล้ว ต่อมา ปรากฏแก่พนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบเอกเสกการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	ในกรณีที่เป็นการนำเข้าสินค้าให้ ระบุชื่อประเทศที่ผลิตด้วย ๓) ต้องระบุข้อความอันจำเป็น ได้แก่ ราคา ปริมาณ วิธีใช้ ข้อ แนะนำ คำเตือน วัน เดือน ปี ที่หมดอายุในการนี้เป็นสินค้าที่ หมดอายุได้ หรือกรณีอื่น เพื่อ คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ คณะกรรมการว่าด้วยฉลาก			ว่าไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน ดังกล่าว (มาตรา ๓๒) (๕๑) มกอส.มีอำนาจสั่งให้ผู้ ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า แล้วแต่กรณี ดำเนินการแก้ไข หรือปรับปรุงสินค้าเกษตรให้ เป็นไปตามมาตรฐานนั้นภายใน ระยะเวลาที่ มกอส. กำหนด (๕๒) หากไม่สามารถแก้ไข หรือปรับปรุงได้ หรือหาก

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ผลิตเพื่อขายหรือผู้ส่ง หรือผู้นำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อขายซึ่งสินค้าที่ควบคุมฉลาก แล้วแต่กรณี จะต้องเป็นผู้จัดทำ ฉลากก่อนขาย และฉลากนั้น ต้องมีข้อความดังที่กล่าวข้างต้น โดยข้อความตามข้อ ๒) และ ๓) ต้องจัดทำตามหลักเกณฑ์และวิธี			ปล่อยให้เนื้เข้าไปอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน พืช หรือสัตว์ให้ มกอกช.มีอำนาจสั่งให้ทำลาย หรือให้ส่งสินค้าเกษตรนั้นกลับคืนภายในระยะเวลาที่ มกอกช.กำหนดโดยให้ผู้ผลิตผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้า แล้วแต่กรณี เป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำลายหรือการส่งกลับคืน ซึ่งสินค้าเกษตรนั้น

พระราชบัญญัติอากร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกเลขการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	การที่คณะกรรมการว่าด้วย ฉลากกำหนด โดยประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาด้วย อย่างไรก็ตาม การกำหนด ข้อความของฉลากต้องไม่ เป็นการบังคับให้ผู้ประกอบธุรกิจ ต้องเปิดเผยความลับทางการ ผลิต เว้นแต่ข้อความดังกล่าวจะ เป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ อนามัยและความปลอดภัย ของผู้บริโภค (มาตรา ๓๒)			ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำ เข้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของ มกอช. ภายในระยะเวลาที่ กำหนด จะต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินหนึ่งแสนบาท และปรับอีก วันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตลอด เวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง (๖) การดำเนินการกับสินค้า เกษตรที่อยู่ภายใต้มาตรฐาน ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ไม่ปลอดภัยหรืออาจก่อ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	(๒.๓) ผลากที่ไม่เป็นไปตาม ลักษณะที่กฎหมายกำหนด เมื่อคณะกรรมการว่าด้วย ผลากเห็นว่าผลากใดไม่เป็น ไปตามลักษณะในข้อ (๒.๒) คณะกรรมการว่าด้วยผลาก มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบ ธุรกิจเลิกใช้ผลากดังกล่าว หรือดำเนินการแก้ไขผลาก นั้นให้ถูกต้อง (มาตรา ๓๓) ผู้ได้ขายสินค้าที่ควบคุมผลาก ดังกล่าว โดยเป็นผลากที่ คณะกรรมการว่าด้วยผลาก			ให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ของประชาชน พืช หรือสัตว์ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ เข้าไปในสถานที่ทำการหรือห้อง ปฏิบัติการของผู้ประกอบการ ตรวจสอบมาตรฐาน หรือสถานที่ ทำการ สถานที่เก็บสินค้าเกษตร หรือยานพาหนะของผู้ผลิต ผู้ส่ง ออก หรือผู้นำเข้าสินค้าเกษตร หรือของผู้มีไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าเกษตรที่ได้ รับใบรับรองมาตรฐาน และ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	สังเกตใช้ตามกรณีนี้ ทั้งนี้ โดยรู้หรือควรรู้อยู่แล้วว่าการแสดงฉลากดังกล่าวนี้ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกตามที่กฎหมายกำหนด และหากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำของผู้ผลิตเพื่อขาย หรือผู้สั่งหรือนำเข้าในราชอาณาจักรเพื่อขาย ผู้กระทำก็ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๕๒)			ได้ลุ่มตัวอย่างสินค้าเกษตรจากผู้ประกอบการตรวจสอบมาตรฐาน หรือได้สั่งให้ผู้ผลิตผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าจัดส่งตัวอย่างของสินค้าเกษตรที่ได้รับใบรับรองมาตรฐานในปริมาณที่สมควรเพื่อนำมาตรวจสอบและหลังการตรวจสอบ ปรากฏต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า สินค้าเกษตรที่อยู่ภายใต้มาตรฐานบังคับไม่ปลอดภัยหรืออาจ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	(๓) กรณีอื่น การคุ้มครองผู้บริโภคกรณีอื่นนอกจาก (๑) - (๒) กฎหมายได้กำหนด กลไกไว้ว่า (มาตรา ๓๖) (๓.๑) เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค คณะกรรมการอาจสั่งให้ผู้ประกอบการดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้านั้นได้ ถ้าผู้ประกอบการไม่ดำเนินการทดสอบหรือพิสูจน์สินค้าหรือดำเนิน			ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน พิษ หรือสัตว์ ให้มากช. โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรมีอำนาจ (มาตรา ๔๙) (๖.๑) ประกาศผลการตรวจสอบให้ประชาชนทราบในหนังสือพิมพ์หรือวิธีการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ ระบุข้อความดังต่อไปนี้ด้วย

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)	กลไกในการควบคุม (คู่ครอง)
	การล่าช้าโดยไม่เกิดผลอัน สมควร คณะกรรมการจะจัด ให้มีการพิสูจน์โดยผู้ประกอบ ธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้ (๓.๒) ถ้าผลจากการทดสอบหรือ พิสูจน์ปรากฏว่าสินค้านั้นอาจ เป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค และ กรณีไม่อาจป้องกันอันตรายที่ จะเกิดจากสินค้านั้นได้โดยการ กำหนดฉลาก (ดูข้อ (๑)) หรือตาม กฎหมายอื่น คณะกรรมการ			(ก) ในกรณีที่ปรากฏผู้ผลิต ผู้ ส่งออก หรือผู้นำเข้าซึ่งสินค้า เกษตรนั้นโดยแน่ชัดให้ระบุ ชื่อผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำ เข้า พร้อมทั้งชนิดและลักษณะ ของสินค้าเกษตรหรือภาษาชน บรรพชน และถ้าสินค้าเกษตร หรือภาษาชนบรรพชนดังกล่าวมีชื่อ ทางการค้าหรือลำดับครั้งที่ ผลิต ส่งออก หรือนำเข้า ก็ ให้ระบุชื่อทางการค้าหรือลำดับ

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	มีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้น และถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ผู้ ประกอบธุรกิจเปลี่ยนแปลง สินค้านั้นภายใต้เงื่อนไขตาม ที่คณะกรรมการกำหนดก็ได้ ในการที่สินค้านั้นไม่สามารถ เปลี่ยนแปลงได้หรือเป็นที่ สงสัยว่าผู้ประกอบธุรกิจจะ เก็บสินค้านั้นไว้เพื่อขายต่อไป คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ ประกอบธุรกิจทำลายหรือจะจัด ให้มีการทำลายโดยผู้ประกอบ			ครั้งที่ผลิต ส่งออกหรือนำ เข้าในด้วย แล้วแต่กรณี (ข) ในกรณีที่ปรากฏผู้ผลิต ผู้ ส่งออก หรือผู้นำเข้าโดยแน่ชัด แต่ปรากฏผู้จำหน่ายหรือผู้มี ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งสินค้าเกษตรนั้น ให้ระบุชื่อ ผู้จำหน่ายหรือผู้มีไว้ในครอบ ครองเพื่อจำหน่าย และสถานที่ จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบ ครองเพื่อจำหน่าย พร้อมทั้ง ชนิดและลักษณะของสินค้า

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
	ธุรกิจเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายก็ได้ (๓.๓) ในกรณีจำเป็นและเร่ง ด่วน ถ้าคณะกรรมการมีเหตุที่น่า เชื่อว่าสินค้าใดอาจเป็นอันตราย แก่ผู้บริโภค คณะกรรมการ มีอำนาจสั่งห้ามขายสินค้านั้น เป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้มี การทดสอบหรือพิสูจน์สินค้า ตามข้อ (๓.๑) หรือ (๓.๒) ได้			เกษตรหรือภาชนะบรรจุเนื้อ (๖.๒) เรียกเก็บสินค้าเกษตร หรือสั่งให้ผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือ ผู้นำเข้าซึ่งสินค้านั้นจัด เก็บสินค้าเกษตรภายในระยะ เวลาที่สำนักงานกำหนด และ ให้สำนักงาน มีอำนาจทำลาย สินค้าเกษตรดังกล่าวหรือดำเนิน การอื่นตามหลักเกณฑ์และวิธี การ ที่คณะกรรมการมาตรฐาน สินค้าเกษตรประกาศกำหนด

พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคุ้มครอง ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติการส่งออก ใบออกและการนำเข้า ในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒	พระราชบัญญัติคณะ กรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑	พระราชบัญญัติมาตรฐาน สินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑
หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ / วัตถุประสงค์ของกฎหมาย
กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)	กลไกในการควบคุม (คุ้มครอง)
				ผู้ผลิต ผู้ส่งออก ผู้นำเข้า ผู้จำหน่าย หรือผู้ไม่มีในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งสินค้าเกษตร จะเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการประกาศ การเรียกเก็บ การทำลาย หรือการดำเนินการดังกล่าว โดยผู้ผลิต ผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าผู้ได้ดำเนินการจัดเก็บสินค้าเกษตรตามคำสั่งของมกอช. จะต้องวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒. กฎหมายนครนิวยอร์กกับการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร

รูปจาก <http://www.nyc.gov/html/doh/html/cardio/cardio-transfat.shtml>

มีประเด็นที่สำคัญดังนี้

๒.๑ เหตุผลในการบังคับใช้กฎหมาย

นครนิวยอร์กของสหรัฐอเมริกาได้ออกกฎหมาย The Regulation to Phase Out Artificial Trans Fat In New York City Food Service Establishments (Section ๘๑.๐๘ of the New York City Health Code)^{๑๔} เพื่อให้มีการลดปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารที่มีการจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค ซึ่งในท้ายที่สุดการใช้ไขมันทรานส์ในอาหารก็จะต้องค่อยๆ หดไป เนื่องจากมีข้อมูลว่า ในแต่ละปี มีผู้เสียชีวิตในนครนิวยอร์กที่เสียชีวิตด้วยโรคหัวใจ (heart disease) อย่างน้อย ๕๐๐ รายที่เป็นผลมาจากการบริโภคไขมันทรานส์ และที่สำคัญยังไม่มีข้อมูลใดๆ ที่ปรากฏว่า ไขมันทรานส์เป็นไขมันที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพเลย (known health benefits) และขณะเดียวกันก็ยังไม่มีการกำหนดปริมาณสูงสุดของการบริโภคไขมันทรานส์ที่จะก่อให้เกิดอันตรายแก่มนุษย์ไว้ด้วย

^{๑๔} RESOLVED, that the list of Section Headings in Article 81 of the New York City Health Code, set forth in title 24 of the Rules of the City of New York, as amended by resolution adopted on the seventh of June, two thousand ve, be, and the same hereby is, further amended, to be printed together with explanatory notes, as follows:

ARTICLE 81: FOOD PREPARATION AND FOOD ESTABLISHMENTS * 81.07 Food; sanitary preparation, protection against contamination. _81.08 Foods containing artificial trans fat. _81.09 Food; temperature requirements

อย่างไรก็ตาม การออกกฎหมายนี้อาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารอยู่บ้าง แต่คนนิวยอร์กเห็นว่า ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารสามารถใช้น้ำมันอื่นในการให้บริการเกี่ยวกับอาหารได้อยู่แล้ว เช่น น้ำมันพืชแบบพื้นบ้าน (traditional vegetable oils) ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันที่ทำจากถั่วเหลือง (soybean) ข้าวโพด (corn) เมล็ดคาโนลา (canola) เมล็ดทานตะวัน (sunflowers) หรือจากเมล็ดพืชอื่นใด (other grains and seeds) ที่มีอายุในการทอดได้นาน (with long fry lives)

๒.๒ วันบังคับใช้และอาหารที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้

กฎหมายนี้จะใช้บังคับกับภัตตาคาร ร้านอาหาร รถเข็นเคลื่อนที่ที่ขายอาหาร (mobile food-vending units) ผู้จัดเลี้ยงอาหาร (caterers) ร้านขายอาหารและเสบียงที่เคลื่อนที่ (mobile food commissaries) ดังนั้น กฎหมายฉบับนี้จึงระบุว่า นับตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ห้ามมิให้มีการใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว (หรือ shortenings) หรือมาการีน ในการทอด [frying, pan-frying (sauting)] หรือ ย่าง (grilling) หรือทานบน (spread) อาหาร (ในภัตตาคาร ร้านอาหาร รถเข็นเคลื่อนที่ที่ขายอาหาร สถานที่จำหน่ายอาหาร ร้านขายอาหารและเสบียงที่เคลื่อนที่) เว้นแต่ ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้ติดฉลากหรือมีเอกสารอื่นใดที่แสดงว่าผู้ผลิตได้ผลิตสินค้าอาหารดังกล่าวโดยมีไขมันทรานส์ในปริมาณน้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค^{๙๙} แต่ยังไม่อนุญาตให้ใช้น้ำมันหรือเนยขาวที่มีไขมันทรานส์ใน deep frying cake batter และ yeast dough ได้จนถึงวันที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้เต็มรูปแบบคือ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑^{๑๐๐} และนับแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ห้ามมิให้สถานที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหาร (food service establishments) หรือ FSEs มีการเก็บรักษา ใช้หรือให้บริการอาหารที่มีการใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน กับอาหารในปริมาณตั้งแต่ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคขึ้นไป แต่กฎหมายนี้ไม่ใช้บังคับกับ

^{๙๙} 81.08 Foods containing articial transfat.

(b) Denition. For the purposes of this section, a food shall be deemed to contain articial trans fat if the food is labeled as, lists as an ingredient, or has vegetable shortening, margarine or any kind of partially hydrogenated vegetable oil. However, a food whose nutrition facts label or other documentation from the manufacturer lists the trans fat content of the food as less than 0.5 grams per serving, shall not be deemed to contain articial trans fat.

^{๑๐๐} 81.08 Foods containing articial trans fat

(d) Effective date. This section shall take effect on July 1, 2007 with respect to oils, shortenings and margarines containing articial trans fat that are used for frying or in spreads; except that the effective date of this section with regard to oils or shortenings used for deep frying of yeast dough or cake batter, and all other foods containing articial trans fat, shall be July 1, 2008.

อาหารที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท (sealed packaging) จากผู้ผลิตตั้งแต่ต้น (food served in the manufacturer's original) เช่น crackers หรือ potato chips ที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์^{๒๑}

กฎหมายนี้ใช้บังคับเฉพาะไขมันทรานส์ที่เป็น Artificial คือเป็นไขมันที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทางเคมีเท่านั้น (ไขมันทรานส์ที่เกิดตามธรรมชาติ เช่น เนย (butter) ไขมันวัว (beef tallow) ไขมันที่ได้จากมันแข็งที่อยู่รอบไตแกะและวัว (suet) และน้ำมันหมู (lard) ไม่ได้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายฉบับนี้) ทั้งที่ไขมันเหล่านี้เป็นไขมันอิ่มตัว (highly saturated fats) ที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพเช่นกันเพราะเพิ่ม LDL-ไขมันไม่ดี- แต่อาจจะเป็นเพราะขณะเดียวกันไขมันเหล่านี้ก็เพิ่ม HDL-ไขมันดี- ด้วย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อร่างกายเช่นกัน^{๒๒}) ซึ่งมักจะพบในน้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาร์جرين รวมทั้งอาหารต่างๆ ที่มีการอบหรือมีส่วนผสมหลายๆ อย่างและอาหารที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ (baked good, mixes, and packaged foods)

ตารางแสดงอัตราส่วนของไขมันในน้ำมันพืชแต่ละชนิด

Oils	Saturated	Mono-unsaturated	Poly-unsaturated	Trans
คาโนลา Canola	๓	๕๘	๒๙	๐
ดอกคำฝอย Safflower	๙	๑๒	๗๔	๐

^{๒๑} **81.08 Foods containing artificial trans fat**

(a) Artificial trans fat restricted. No foods containing artificial trans fat, as dened in this section, shall be stored, distributed, held for service, used in preparation of any menu item or served in any food service establishment or by any mobile food unit commissary, as dened in _89.01 of this Code or successor provision, except food that is being served directly to patrons in a manufacturer's original sealed package.

^{๒๒} The distinction is important because trans fatty acids generated naturally by enzyme action are generally benecial, whereas those generated by physical agents such as heat or pressure can lead to a variety of health problems, Shanahan, C, **Deep Nutrition: Why Your Genes Need Traditional Food**, Lawai, HI Big Box Books, 2009, pp 173-182

ตารางแสดงอัตราส่วนของไขมันในน้ำมันพืชแต่ละชนิด

Oils	Saturated	Mono-unsaturated	Poly-unsaturated	Trans
ทานตะวัน Sunflower	๑๐	๒๐	๖๖	๐
ข้าวโพด Corn	๑๓	๒๔	๖๐	๐
มะกอก Olive	๑๓	๗๒	๙	๐
ถั่วเหลือง Soybean	๑๖	๔๔	๓๗	๐
ถั่วลิสง Peanut	๑๗	๔๙	๓๒	๐
ปาล์ม Palm	๕๐	๓๗	๑๐	๐
มะพร้าว Coconut	๘๗	๖	๒	๐
Cooking Fats				
เนยขาว Shortening	๒๒	๒๙	๒๙	๑๙
น้ำมันหมู Lard	๓๙	๔๔	๑๑	๑
เนย Butter	๖๐	๒๖	๕	๕

ตารางแสดงอัตราส่วนของไขมันในน้ำมันพืชแต่ละชนิด				
Oils	Saturated	Mono-unsaturated	Poly-unsaturated	Trans
Margarine/Spreads				
๗๐% Soybean Oil ชนิดแข็ง (Stick)	๑๘	๒	๒๙	๒๓
๖๗% Corn & Soybean Oil Spread ชนิดเหลว (Tub)	๑๖	๒๗	๔๔	๑๑
๔๘% Soybean Oil Spread, Tub	๑๗	๒๔	๔๙	๘
๖๐% Sunflower, Soybean, and Canola Oil Spread, Tub	๑๘	๒๒	๕๔	๕
*Values expressed as percent of total fat; data are from analyses at Harvard School of Public Health Lipid Laboratory and U.S.D.A. publications.				

๒.๓ ออค์กรผู้รับผิดชอบ

กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต [Department of Health and Mental Hygiene (the “Department”)] ของนครนิวยอร์กจะเป็นผู้มีหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย New York City Health Code (“Health Code”) และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาหารที่ให้บริการโดยตรงแก่ผู้บริโภค ในนครนิวยอร์กทั้งหมด (throughout the City) รวมทั้งอาหารที่มีการจัดเตรียมและขายในทางการพาณิชย์ (commercially prepared and sold) หรือที่จำหน่ายโดยไม่คิดมูลค่า (or distributed for free) ซึ่งให้บริการโดยสถานที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหาร หรือ FSEs ซึ่งมีอยู่หลายประเภทรวมถึงภัตตาคาร ผู้จัดเลี้ยงอาหาร รถเข็นเคลื่อนที่ที่ขายอาหาร และร้านขายอาหารและเสปียงที่เคลื่อนที่

ภัตตาคารหรือตามกฎหมายนี้จะใช้คำว่า “สถานที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหาร” หรือ FSEs ถือเป็นแหล่งสำคัญในการให้บริการอาหารประจำวัน (source of daily food intake) ของประชากร ในนครนิวยอร์ก โดยมีการประมาณการกันไว้ว่า ๑ ใน ๓ ของปริมาณแคลอรีจากอาหารที่คนนิวยอร์กบริโภคจะได้มาจากการซื้ออาหารจากภัตตาคารเหล่านี้ ดังนั้น กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต จึงต้องเข้ามาควบคุมแหล่งอาหารเหล่านี้ด้วยการออกใบอนุญาตและตรวจสอบ FSEs รวมทั้งสถานที่แปรรูปอาหารที่มีใช้ร้านค้าปลีกด้วย (non-retail food processing establishments)^{๒๓} ประการสำคัญ มีข้อมูลยืนยันว่าการที่นครนิวยอร์กกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับไขมันทรานส์ในอาหารที่ให้บริการใน FSEs ได้ส่งผลให้อัตราการเจ็บป่วยหรือความเสี่ยงเกี่ยวกับโรคหัวใจที่เป็นผลมาจากอาหารลดลงได้

๒.๔ ประเภทของสถานที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหาร (food service establishments) ที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้

กฎหมายฉบับนี้จะใช้บังคับกับ FSEs ทุกแห่งที่จะต้องได้รับใบอนุญาต (hold a permit) จาก New York City Health Department ซึ่งหมายถึงภัตตาคาร (restaurants) โรงอาหารที่อยู่ในโรงเรียนหรือย่านธุรกิจ (cafeterias in schools and businesses) ผู้จัดเลี้ยงอาหาร / senior-center meal programs ร้านขายอาหารและเบเกอรี่ที่เคลื่อนที่ รถเข็นเคลื่อนที่ที่ขายอาหาร ร้านเบเกอรี่ (bakeries) children's institutions / soup kitchens / park concessions / street-fair food booths และสถานที่อื่นใดที่ให้บริการอาหาร

อย่างไรก็ตาม มี FSEs บางแห่งที่ไม่ต้องขอใบอนุญาตจาก New York City Health Department เพราะเป็นสถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตจาก New York State แล้ว (จึงไม่ได้อยู่ภายใต้กฎหมายนี้) โดยหลักแล้ว สถานประกอบการนี้ก็จะไม่ถูกห้ามการใช้ไขมันทรานส์ในปริมาณที่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาจากความเป็นจริง แม้สถานประกอบการดังกล่าวจะไม่ต้องตกอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายนี้ แต่ในบางครั้งเมื่อสถานประกอบการนี้จะต้องเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบหรืออาหารให้แก่ FSEs ซึ่งเป็นสถานประกอบการที่ถูกห้ามมิให้ใช้ เก็บรักษาหรือขายอาหารที่มีการใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีนกับอาหารในปริมาณตั้งแต่ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคขึ้นไป สถานประกอบการรายแรกก็จะไม่สามารถจัดหาวัตถุดิบหรืออาหารให้แก่สถานประกอบการรายหลังได้ เว้นแต่จะเป็นวัตถุดิบหรืออาหารที่เป็นไปตาม New York City Health Department เท่านั้น ซึ่งหากสถานประกอบการรายแรกไม่กระทำตามที่อาจจะสูญเสียลูกค้ารายนี้ไปได้

^{๒๓} 81.03(j) and (p) of the Health Code

๒.๕ เกณฑ์และขั้นตอนในการพิจารณาว่าอาหารใดบ้างที่ได้รับการอนุญาตตามกฎหมายนี้ให้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคได้^{๒๔}

โดยปกติ สินค้าอาหารจะมีการติดฉลากเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้าอาหารนั้นๆ และ U.S. Food and Drug Administration กำหนดเกณฑ์เกี่ยวกับการติดฉลากเกี่ยวกับไขมันทรานส์ไว้ว่า สินค้าอาหารใดที่มีปริมาณไขมันทรานส์น้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค^{๒๕} ก็สามารถติดฉลากบนสินค้าว่า “๐ grams transfat” ได้ โดยกฎหมายได้กำหนดขั้นตอนสำหรับผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารในการพิจารณาว่าอาหารใดบ้างที่ได้รับการอนุญาตตามกฎหมายนี้ให้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคได้ไว้ดังนี้

(๑) ขั้นตอนที่ ๑

เมื่อพิจารณาฉลากที่ติดไว้ที่บรรจุภัณฑ์ (package label) หรือรายการส่วนประกอบอาหาร (ingredients list) แล้ว หากไม่ปรากฏคำว่า “ใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน (“partially hydrogenated,” “shortening,” or “margarine”) ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารก็ “อาจจะ” ใช้อาหารนั้นได้ แต่หากปรากฏคำดังกล่าว (คำใดคำหนึ่งหรือหลายคำ) ให้พิจารณาขั้นตอนที่ ๒ เพื่อพิจารณาว่าอาหารนั้นมีไขมันทรานส์ในปริมาณเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

^{๒๔} 81.08 Foods containing artificial trans fat

(c) Labels required.

(1) Original labels. Food service establishments and mobile food unit commissaries shall maintain on site the original labels for all food products:

(i) that are, or that contain, fats, oils or shortenings, and (ii) that are, when purchased by such food service establishments or mobile food unit commissaries, required by applicable federal and state law to have labels, and (iii) that are currently being stored, distributed, held for service, used in preparation of any menu items, or served by the food service establishment, or by the mobile food unit commissary

(2) Documentation instead of labels. Documentation acceptable to the Department, from the manufacturers of such food products, indicating whether the food products contain vegetable shortening, margarine or any kind of partially hydrogenated vegetable oil, or indicating trans fat content, may be maintained instead of original labels.

(3) Documentation required when food products are not labeled. If baked goods, or other food products restricted pursuant to subdivision (a) of this section, that are or that contain fats, oils or shortenings, are not required to be labeled when purchased, food service establishments and mobile food commissaries shall obtain and maintain documentation acceptable to the Department, from the manufacturers of the food products, indicating whether the food products contain vegetable shortening, margarine or any kind of partially hydrogenated vegetable oil, or indicating trans fat content.

^{๒๕} The U.S. Food and Drug Administration allows products with less than 0.5 grams of trans fat per serving to be labeled 0 grams trans fat, even if they contain small amounts. Any product labeled 0 grams trans fat per serving is in compliance with the regulation.

(๒) ขั้นตอนที่ ๒

ให้พิจารณาฉลากข้อมูลโภชนาการ (Nutrition Facts panel) ที่ระบุปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารนั้น หากข้อมูลบนฉลากระบุปริมาณไขมันทรานส์ที่ ๐ กรัมหรือน้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารก็ “อาจจะ” ใช้อาหารนั้นได้ แต่หากข้อมูลบนฉลากระบุปริมาณ ไขมันทรานส์ที่ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคหรือมากกว่า ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารก็ “อาจจะ” ไม่สามารถใช้อาหารนั้นได้ แต่หากไม่มีฉลากข้อมูลโภชนาการบนอาหารนั้น ให้พิจารณาขั้นตอนที่ ๓

(๓) ขั้นตอนที่ ๓

หากไม่มีฉลากข้อมูลโภชนาการบนอาหาร ผู้ที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหารที่ต้องการใช้อาหารนั้นจะต้องร้องขอต่อผู้จัดหาอาหารดังกล่าวให้แถม เพื่อให้ผู้จัดหาอาหารขอหนังสือ (letter) จากผู้ผลิตที่มีการระบุรายการส่วนประกอบของอาหารนั้นให้แถม หากส่วนประกอบอาหารตามที่ระบุมาปรากฏคำว่า “ใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน” หนังสือดังกล่าวจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณของไขมันทรานส์เหล่านี้ต่อแต่ละหนึ่งหน่วยบริโภคด้วย (each serving) หลังจากนั้น ก็ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ ๒ คือ หากอาหารมีปริมาณไขมันทรานส์ ๐ กรัมหรือน้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารก็ “อาจจะ” ใช้อาหารนั้นได้

โดยหนังสือข้างต้นจะต้องปรากฏเป็นหัวจดหมายของผู้ผลิต (manufacturer's letter head) และปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตอย่างชัดเจน และผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะต้องเก็บหนังสือนี้ไว้ที่สถานที่ของตนที่ให้บริการอาหารเพื่อแสดงต่อผู้ตรวจสอบของกรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต (Health Department inspector) เมื่อมีการร้องขอเพื่อตรวจสอบ

๒.๖ กรณีน้ำมันพืชที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ (containers) ซึ่งส่งมาในกล่อง (box) แต่ฉลากที่มีข้อมูลเกี่ยวกับไขมันทรานส์หรือฉลากข้อมูลโภชนาการไม่ได้ติดอยู่ที่บรรจุภัณฑ์ แต่ไปติดที่กล่องแทน

กรณีนี้ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะต้องเก็บฉลากนี้พร้อมกับยี่ห้อและชื่อสามัญของสินค้าอาหาร (product's brand name and common name) นั้นไว้จนกว่าจะมีการใช้สินค้านั้นจนหมด (completely used) เนื่องจากจะต้องเก็บฉลากดังกล่าวไว้เพื่อแสดงต่อผู้ตรวจสอบของกรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต เมื่อมีการร้องขอเพื่อตรวจสอบ

๒.๗ ประเภทฉลากที่ต้องเก็บไว้และระยะเวลาในการเก็บ

นับตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะต้องเก็บฉลากที่ระบุเกี่ยวกับน้ำมัน เนยขาว มาการีน ที่นำมาใช้ในการทอด หรือ ย่าง หรือทานอาหารจนกว่าจะมีการใช้สินค้านั้นจนหมด โดยอาจจะเก็บฉลากนั้นไว้ด้วยการยังคงให้ฉลากติดอยู่บนบรรจุภัณฑ์ หรือทำสำเนาไว้ (photocopied) หรือจะเก็บแยกไว้ต่างหาก (kept separately) ก็ได้ และนับตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้เต็มรูปแบบ การจัดเก็บฉลากเกี่ยวกับอาหารที่มีการใช้น้ำมัน เนยขาว หรือ มาการีน เป็นส่วนประกอบ จะต้องดำเนินการไม่ว่าจะมีการใช้สินค้าอาหารนั้นในรูปแบบใดก็ตาม เช่น หากจะมีการทอด French fries ที่แช่แข็ง จะต้องมีการเก็บฉลากทั้งของน้ำมันที่ใช้ในการทอดและฉลากของ French fries ไว้จนกว่าจะมีการใช้น้ำมันและ French fries นั้นจนหมด

๒.๘ กรณีผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารซื้อสินค้าอาหารเป็นหีบห่อใหญ่ (bulk) และปรากฏว่าไม่มีการติดฉลากบนหีบห่อใหญ่นั้น

นับแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะต้องจัดเตรียมเอกสารต่างๆ (documentation) ตามที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อให้ผู้ตรวจสอบของกรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต ตรวจสอบเมื่อมีการร้องขอตรวจสอบเกี่ยวกับน้ำมัน เนยขาว มาการีน ที่นำมาใช้ในการทอด หรือ ย่าง หรือทานอาหาร เว้นแต่จะเป็นกรณีที่มีน้ำมัน เนยขาว มาการีน มาใช้ในการทำ deep frying cake batter และ yeast dough ซึ่งยังคงใช้ได้จนถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และนับแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่กฎหมายนี้มีผลบังคับใช้เต็มรูปแบบ หากผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารรายใดซื้ออาหารอบหรืออาหารอื่นใดที่มีน้ำมัน เนยขาว มาการีน แต่เป็นอาหารที่ไม่มีการติดฉลาก ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารนั้นจะต้องร้องขอต่อผู้จัดหาอาหารดังกล่าวให้แก่ตน เพื่อให้ผู้จัดหาอาหารขอหนังสือจากผู้ผลิตที่ระบุรายการส่วนประกอบของอาหารนั้นให้แก่ตนซึ่งต้องระบุปริมาณไขมันทรานส์ต่อหนึ่งหน่วยบริโภค (ดูข้อ ๒.๕ ประกอบ)

ประการสำคัญ หลังจากที่มีผลบังคับใช้ ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารที่มีอาหารที่มีไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แม้จะไม่ได้ตั้งใจจะนำอาหารนั้นมาปรุงเพื่อบริโภค ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารนั้นก็ไม่สามารถจะเก็บอาหารดังกล่าวไว้ที่ตู้เก็บอาหาร (Pantry) ของตนได้ กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต จะออกประกาศเกี่ยวกับผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารที่กระทำการละเมิดต่อกฎหมายนี้ (ดูข้อ ๒.๑๓ ประกอบ) สำหรับสินค้าอาหารทุกประเภทที่พบในสถานที่ที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหารหรือ FSEs ทุกแห่ง โดยไม่คำนึงว่าอาหารนั้นจะมีไว้เพื่อใช้ เพื่อให้บริการหรือเพื่อเก็บไว้ก็ตาม

๒.๙ การดำเนินการกับสินค้าอาหารที่มีไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบที่ยังคงอยู่ในตู้เก็บอาหาร (pantry) ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

กรณีที่สินค้าอาหารนั้นมีส่วนประกอบไขมันทรานส์ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคหรือมากกว่า ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะเก็บ ใช้ หรือให้บริการสินค้าอาหารนั้นไม่ได้อีกต่อไป เพราะถือว่า กฎหมายนี้ได้ให้ระยะเวลาพอควร (๑ ปี) ในการที่ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจะใช้สินค้าอาหารทั้งที่ยังคงมีอยู่และที่จะเติมเข้ามาใหม่ (restock) แล้ว

๒.๑๐ ระยะเวลาสิ้นสุดในการใช้มาการีนทั่วทาบอาหารและใช้ในการอบอาหารด้วย

ทั้งสองกรณีนี้มีระยะเวลาสิ้นสุดที่ต่างกันกล่าวคือ นับแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ มาการีนที่มีไขมันทรานส์ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคหรือมากกว่าอาจจะไม่สามารถใช้ในการทอดหรือการทาบนอาหารได้ แต่ยังคงใช้ในการอบอาหารได้จนถึง ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑

๒.๑๑ หากผู้จัดหาอาหารได้ขายเค้กให้กับผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารแต่ปรากฏว่า เค้กนั้นไม่มีไขมันทรานส์ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทาวเคมี แต่มีไขมันทรานส์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (natural sources) ในปริมาณ ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคหรือมากกว่า

กรณีนี้ให้พิจารณาจากฉลากของสินค้าอาหารนั้นเป็นสำคัญ กล่าวคือหากบนฉลากสินค้าอาหารมิได้มีการระบุถึงน้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน ก็แสดงว่าไขมันทรานส์นั้นเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ดังนั้น จึงไม่ตกอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารจึงอาจจะใช้สินค้าอาหารนั้นได้ แต่หากบนฉลากสินค้าอาหารมีการระบุถึงน้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน ไว้ ปริมาณของไขมันทรานส์นั้นๆ ก็ต้องน้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค

๒.๑๒ กรณีซื้อส่วนประกอบอาหารมาจากที่อื่นนอกนครนิวยอร์กและนำมาใช้กับอาหารที่ให้บริการในสถานที่ให้บริการเกี่ยวกับอาหารของตนเอง ส่วนประกอบอาหารนั้นจะต้องมีปริมาณของไขมันทรานส์น้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภคด้วย

กรณีนี้ถือว่า ไม่ว่าจะมีการซื้อส่วนประกอบอาหารมาจากที่ใด นับแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป อาหารและส่วนประกอบของอาหารที่มีการเก็บรักษาไว้ ใช้ หรือให้บริการใน FSEs ในนครนิวยอร์ก จะต้องใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน ในปริมาณน้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค

๒.๑๓ บทลงโทษ

นับแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิตจะออกและติดประกาศเกี่ยวกับผู้ให้บริการเกี่ยวกับอาหารหรือ FSEs ที่กระทำการละเมิดต่อกฎหมายนี้ โดยการกระทำละเมิดนี้จะไม่ถือเป็นการละเมิดอย่างร้ายแรง หรือการละเมิดทั่วไป ('critical' or 'general') รวมทั้งจะไม่นับเป็นแต้มในการตรวจสอบ FSEs แต่อย่างใด (count toward your food service establishment inspection score) เพียงแต่เมื่อปรากฏว่ามีการละเมิดกฎหมายนี้เกิดขึ้น กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต จะคอยติดตามตรวจสอบ FSEs นั้น เป็นระยะๆ (follow-up inspection) จนกว่าจะมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายนี้ พร้อมทั้งจะมีการนำรายชื่อ FSEs ที่กระทำการละเมิดนั้นไปไว้ในเว็บไซต์ของกรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิต ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบร้านอาหาร (Health Department's Restaurant Inspection Web site) ด้วย

หากพบว่า FSEs รายใดมีการใช้น้ำมันพืชที่มีส่วนผสมของ hydrogenated vegetable oils เนยขาว หรือมาการีน ที่ขัดต่อกฎหมายนี้ Administrative Tribunal hearing officers อาจเปรียบเทียบปรับ FSEs นั้นในอัตราตั้งแต่ ๒๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ และค่าปรับดังกล่าวจะเพิ่มมากขึ้นในกรณีที่มีการกระทำผิดซ้ำ โดยจะมีระยะเวลาผ่อนผันการเปรียบเทียบปรับเป็นเวลา ๓ เดือน คือ ในช่วงเวลาตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ถึง ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐

๓. กฎระเบียบของ WTO ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร

องค์การการค้าโลก หรือ WTO (World Trade Organization) ซึ่งสืบทอดมาจากความตกลงว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) มีความตกลงว่าด้วยมาตรฐานสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช หรือ SPM (Agreement on Sanitary and Phytosanitary Measures หรือบางครั้งเรียกว่า SPS)^{๒๖} ที่กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้มาตรการต่างๆ

^{๒๖} ผู้เขียนนำเสนอเฉพาะประเด็นหลักของความตกลง SPM ที่เห็นว่าเกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการเพื่อควบคุมปริมาณ

ทางการค้าของประเทศสมาชิก WTO ที่เป็นเรื่องมาตรฐานสินค้าอาหาร โดย SPM เป็นความตกลงที่สืบเนื่องมาจากมาตรา ๒๐ (Article XX) ของ GATT ดังนั้น ในการพิจารณากฎเกณฑ์ในเรื่องนี้จึงต้องพิจารณาประกอบกันทั้ง SPM และมาตรา ๒๐ ของ GATT

ทั้ง SPM และมาตรา ๒๐ ของ GATT เป็นบทบัญญัติที่ถือเป็นข้อยกเว้นซึ่งเปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิก WTO ใช้มาตรการใดๆ ที่อาจขัดต่อหลักการและวัตถุประสงค์ของ GATT/WTO ในเรื่องการค้าเสรี (Free Trade) และการแข่งขันที่เป็นธรรม (Fair Competition) ได้ เช่น การห้ามนำเข้า การกำหนดให้ต้องมีการแนบใบรับรองความปลอดภัยหรือสุขอนามัยมาพร้อมกับสินค้าด้วย หรือการกำหนดให้ต้องตรวจสอบสินค้าก่อนส่งออกมายังประเทศตน แต่การใช้มาตรการนั้นต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บทบัญญัติของ WTO กำหนดไว้ การที่ต้องกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขไว้ก็เพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศสมาชิกใช้ข้อยกเว้นอย่างไม่ชอบธรรม (to abuse) เช่น การอ้างว่าใช้มาตรการเพื่อปกป้องชีวิตของสัตว์ แต่วัตถุประสงค์ที่แท้จริง คือ การใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมที่ด้อยประสิทธิภาพในประเทศตน

ดังนั้น ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกประเทศหนึ่งของ WTO การใช้มาตรการเพื่อดูแลสุขอนามัยอาหารของประเทศไทยเกี่ยวกับการมีไขมันทรานส์ในอาหารซึ่งถือเป็นเรื่องหนึ่งของมาตรฐานสินค้าอาหาร จึงต้องพิจารณาว่า จะใช้มาตรการนั้นอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องหรือไม่ขัดต่อบทบัญญัติหรือกฎเกณฑ์ของ SPM และมาตรา ๒๐ ของ GATT ดังนี้ (ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน)

๓.๑ มาตรการก็นำมาใช้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขทั่วไปที่ปรากฏอยู่ในบทนำ (Introductory note หรือ Chapeau) ของมาตรา ๒๐ และเป็นไปตามเงื่อนไขเฉพาะที่ปรากฏอยู่ในวรรคต่างๆ ของมาตรา ๒๐^{๒๗}

ไขมันทรานส์ในอาหารเท่านั้น

^{๒๗} GATT 1994: Article XX General Exceptions

Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where the same conditions prevail, or a disguised restriction on international trade, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by any contracting party of measures:

(b) necessary to protect human, animal or plant life or health;

^{๒๘} SPM บัญญัติในทำนองเดียวกัน คือ

SPM: Article 2 Basic Rights and Obligations

1.

2.

3. Members shall ensure that their sanitary and phytosanitary measures do not arbitrarily or unjustifiably discriminate between Members where identical or similar conditions prevail, including between

บทนำของมาตรา ๒๐ ซึ่งเป็นเงื่อนไขทั่วไป บัญญัติว่า มาตรการที่ประเทศภาคี (สมาชิก) นำมาใช้ ต้องเป็นมาตรการที่ไม่ใช่เป็นการ^{๒๙}

- (๑) เลือกปฏิบัติอย่างตามอำเภอใจต่อประเทศที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือ
- (๒) เลือกปฏิบัติอย่างไม่สมเหตุผลต่อประเทศที่มีลักษณะเหมือนกัน หรือ
- (๓) สร้างข้อจำกัดทางการค้าโดยแอบแฝง

และบทบัญญัติของมาตรา ๒๐ ที่เกี่ยวข้องกับบทความนี้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขเฉพาะ คือ

(บี) (ต้องเป็นมาตรการที่) “จำเป็น” เพื่อการคุ้มครองชีวิตหรือสุขภาพของคน สัตว์ หรือพืช^{๓๐}

ในการนำเงื่อนไขทั่วไปและเงื่อนไขเฉพาะมาใช้บังคับกับมาตรการที่ประเทศสมาชิกลำเอามาใช้นั้น จะต้องพิจารณาตามลำดับก่อนหลังว่า มาตรการดังกล่าวเข้าเงื่อนไขของข้อยกเว้นเฉพาะตามมาตรา ๒๐ (บี) ก่อน ถ้าไม่เข้าเงื่อนไขเฉพาะ จะถือว่า มาตรการดังกล่าวขัดกับความตกลงของ WTO แต่หากเข้าเงื่อนไขเฉพาะแล้ว จึงค่อยนำเงื่อนไขทั่วไปมาพิจารณาว่ามาตรการดังกล่าวเข้าเงื่อนไขของเงื่อนไขทั่วไปหรือไม่ต่อไป^{๓๑}

๓.๒ ต้องใช้มาตรการเท่าที่ “จำเป็น”

ในการพิจารณาว่า มาตรการที่ประเทศสมาชิกลำเอามาใช้เป็นกรณี “จำเป็น” หรือไม่ที่จะต้องนำมาใช้ หมายความว่าต้องพิจารณาว่า มีมาตรการอื่นใด (alternative measures) หรือไม่ ที่สามารถบรรลุ

their own territory and that of other Members. Sanitary and phytosanitary measures shall not be applied in a manner which would constitute a disguised restriction on international trade.

^{๒๙} ใน SPM บัญญัติในทำนองเดียวกันคือ

Article 2 Basic Rights and Obligations

1. Members have the right to take sanitary and phytosanitary measures necessary for the protection of human, animal or plant life or health, provided that such measures are not inconsistent with the provisions of this Agreement.

^{๓๐} ออัครอุทธรณ์ (Appellate Body) ของ WTO ได้วางแนวทางในการบังคับใช้มาตรา ๒๐ ไว้ในคำตัดสินคดี US-GASOLINE (United States- Standards for Reformulated and Conventional Gasoline, DS 2, 20 May 1996) ว่า การปรับใช้มาตรา ๒๐ กับมาตรการที่เป็นข้อพิพาท จะต้องวินิจฉัยให้ได้ก่อนว่า มาตรการดังกล่าวเข้าเงื่อนไขเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งตามอนุมาตราตั้งแต่ (เอ)-(เจ) หรือไม่ ถ้าไม่เข้าหลักเกณฑ์ของเงื่อนไขเฉพาะในอนุมาตราใดอนุมาตราหนึ่ง มาตรการดังกล่าวย่อมขัดกับความตกลงของ WTO แต่หากเข้าเงื่อนไขเฉพาะแล้ว จึงค่อยนำเอาเงื่อนไขทั่วไปมาวิเคราะห์ว่ามาตรการดังกล่าวเข้าหลักเกณฑ์ของเงื่อนไขทั่วไปหรือไม่

วัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมาย (legitimate purpose) ที่กำหนดไว้ในการใช้มาตรการนั้นได้เช่นเดียวกัน แต่เป็นมาตรการที่จำกัดทางการค้าน้อยที่สุด (least trade restrictive measure) หากมีมาตรการอื่นก็ต้องนำมาตรการที่จำกัดทางการค้าน้อยที่สุดนั้นมาใช้เพื่อมิให้เป็นการใช้มาตรการที่เกิน "จำเป็น"^{๓๑}

นอกจากนั้น ความตกลง SPM ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า^{๓๒} หากประเทศสมาชิกใช้มาตรการที่สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ (เช่น Codex, OIE, IPPC) จะถือว่า มาตรการดังกล่าวเป็น มาตรการที่ "จำเป็น" แล้ว และยังสันนิษฐานอีกว่า มาตรการนั้นมีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของ SPM และกับบทบัญญัติต่างๆ ของ GATT ๑๙๙๔ แล้ว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน สินค้าอาหาร โรคพืช หรือโรคสัตว์บางชนิดยังไม่มีกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ หากประเทศผู้นำเข้าต้องการใช้ มาตรการที่ยังไม่มีมาตรฐานระหว่างประเทศกำหนดไว้ หรือมีมาตรฐานระหว่างประเทศ แต่ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมของประเทศตน ที่ทำให้จำเป็นจะต้องมีระดับการคุ้มครองที่เหมาะสม (appropriate level of protection) ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานระหว่างประเทศ ประเทศผู้นำเข้านั้นจึงต้องใช้

^{๓๑} เรื่องนี้มีตัวอย่างหลายคดี เช่น

๑. คดี Thailand Cigarette คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (panel) ของ GATT ได้ตีความคำว่า "จำเป็น" ว่า หมายถึง มาตรการที่จำกัดทางการค้าน้อยที่สุด (least trade restrictive measure) ดังนั้น ประเทศไทยจึงยังไม่มี "จำเป็น" ที่จะใช้มาตรการห้ามนำเข้าบุหรี่จากต่างประเทศ เพราะประเทศไทยยังมี "มาตรการอื่น" ซึ่งจำกัดทางการค้าน้อยกว่าการนำเข้า บุหรี่จากต่างประเทศอยู่ เช่น มาตรการควบคุมโฆษณาบุหรี่ มาตรการติดฉลากเตือนผู้สูบบุหรี่ เป็นต้น

๒. คดี Tuna-Dolphin I (ไม่ผูกพันประเทศภาคีแก่คดีเพราะ CONTRACTING PARTIES ไม่รับรองรายงานของ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทของ GATT วินิจฉัยว่า มาตรการห้ามนำเข้าปลาทูน่าแช่แข็งและผลิตภัณฑ์จากปลาทูน่าของสหรัฐอเมริกาไม่ "จำเป็น" เนื่องจากสหรัฐอเมริกายังมีมาตรการอื่นที่จะปกป้องคุ้มครองชีวิตของ ปลาโลมา เช่น รัฐบาลสหรัฐฯ สามารถเจรจาจัดทำความตกลงระหว่างสหรัฐฯ กับรัฐบาลประเทศเม็กซิโกในการร่วมกันอนุรักษ์ ปลาโลมาได้ โดยสหรัฐอเมริกาจะถ่ายทอดเทคโนโลยีการจับปลาทูน่าที่จะทำให้ปลาโลมาติดอวนประมงน้อยลง เป็นต้น

๓. คดี EC-ASBESTOS ซึ่งองค์กรอุทธรณ์หรือ AB เห็นด้วยกับคำตัดสินของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทว่า มาตรการห้ามนำเข้าสารใยหิน (asbestos) และผลิตภัณฑ์ที่มีสารใยหินบรรจุอยู่ข้างใน เป็นมาตรการที่ "จำเป็น" เพื่อการคุ้มครอง ชีวิตและสุขภาพของคน เนื่องจากไม่มีมาตรการอื่นที่สมเหตุสมผลที่พอจะดำเนินการได้อีกแล้ว (no reasonably available alternative measure)

๔. คดี Brazil Re-treaded Tires (Brazil Re-treaded Tires, WT/DS 332/AB/R (2007) ตัดสินว่า มาตรการห้ามนำเข้ายางรถยนต์ที่หล่อดอกใหม่ของประเทศบราซิลเป็นมาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองชีวิตและสุขภาพของคน สัตว์หรือพืช เพราะมีความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ยางใช้แล้วจะเป็นแหล่งเพาะยุงที่เป็นพาหะนำโรคไข้เลือด มาเลเรีย และมีความเสี่ยงจากสารพิษ (toxic) อันเนื่องมาจากการเผายางที่ใช้แล้ว

^{๓๒} SPM: Article 3 Harmonization

1. Sanitary or phytosanitary measures which conform to international standards, guidelines or recommendations shall be deemed to be **necessary** to protect human, animal or plant life or health, and presumed to be consistent with the relevant provisions of this Agreement and of GATT 1994.

มาตรการที่สูงกว่ามาตรฐานระหว่างประเทศ^{๓๓} ก็อาจจะกระทำได้ แต่ก่อนที่ประเทศผู้นำเข้าจะใช้มาตรการดังกล่าวต้องมั่นใจว่า มีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ (Scientific justification) มาสนับสนุนอย่างเพียงพอแล้ว และเมื่อมีการนำมาตรการดังกล่าวมาใช้ก็ต้องใช้อย่างไม่เลือกปฏิบัติและไม่เป็นการใช้อย่างตามอำเภอใจหรือไม่สมเหตุสมผลต่อประเทศที่มีลักษณะเหมือนกัน และไม่เป็นการที่สร้างข้อจำกัดทางการค้าโดยแอบแฝง^{๓๔}

สรุปก็คือ หากการใช้มาตรการนั้นเป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศ ก็ถือว่าการใช้มาตรการนั้นมีความจำเป็นในการใช้ แต่หากไม่มีมาตรฐานระหว่างประเทศ หรือมีมาตรฐานระหว่างประเทศแต่ประเทศสมาชิกต้องการใช้มาตรฐานที่สูงกว่ามาตรฐานระหว่างประเทศ ประเทศสมาชิกจะต้องมีเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนอย่างเพียงพอจึงจะถือว่ามาตรการนั้นเป็นมาตรการที่จำเป็น นอกจากนี้ การใช้มาตรการนั้นก็ต้องเป็นมาตรการที่สร้างข้อจำกัดทางการค้าน้อยที่สุดคือไม่มีมาตรการอื่นใด

^{๓๓} ปรากฏในบทนำของ SPS Agreement ว่า

Reaffirming that no Member should be prevented from adopting or enforcing measures necessary to protect human, animal or plant life or health, subject to the requirement that these measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between Members where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade

Desiring to further the use of harmonized sanitary and phytosanitary measures between Members, on the basis of international standards, guidelines and recommendations developed by the relevant international organizations, including the Codex Alimentarius Commission, the International Office of Epizootics, and the relevant international and regional organizations operating within the framework of the International Plant Protection Convention, without requiring Members to change their appropriate level of protection of human, animal or plant life or health

และใน SPM Agreement: Article 3 Harmonization

3. Members may introduce or maintain sanitary or phytosanitary measures which result in a higher level of sanitary or phytosanitary protection than would be achieved by measures based on the relevant international standards, guidelines or recommendations, if there is a scientific Justification, or as a consequence of the level of sanitary or phytosanitary protection a Member determines to be appropriate in accordance with the relevant provisions of paragraphs 1 through 8 of Article 5. Notwithstanding the above, all measures which result in a level of sanitary or phytosanitary protection different from that which would be achieved by measures based on international standards, guidelines or recommendations shall not be inconsistent with any other provision of this Agreement.

^{๓๔} SPS: Article 2 Basic Rights and Obligations

1.

2. Members shall ensure that any sanitary or phytosanitary measure is applied only to the extent necessary to protect human, animal or plant life or health, is based on scientific principles and is not maintained without sufficient scientific evidence, except as provided for in paragraph 7 of Article 5.

แล้วที่สามารถจะนำมาใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายตามที่กำหนดไว้ แต่มีผลเป็นการสร้างข้อจำกัดทางการค้าที่น้อยกว่า

๓.๓ ต้องใช้มาตรการอย่างไม่เลือกปฏิบัติ (Non Discrimination)

คือใช้มาตรการนั้นอย่างเท่าเทียมกันระหว่างสินค้าชนิดเดียวกัน (Like product) ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามหลักการไม่เลือกปฏิบัติเพื่อให้สินค้านั้นอยู่ในสนามแข่งขันที่เท่าเทียมกัน (Level of Playing Field) ซึ่งมี ๒ กรณีคือ

- ตามหลัก MFN (Most Favored Nation Treatment) หรือหลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับ ความอนุเคราะห์ยิ่ง คือหากประเทศไทยปฏิบัติอย่างไรต่อสินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิก WTO ประเทศใดประเทศหนึ่งก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นต่อสินค้า "ชนิดเดียวกัน" ที่นำเข้ามาจากประเทศอื่นที่เป็นประเทศสมาชิก WTO ด้วย และ

- ตามหลัก NT (National Treatment) หรือหลักปฏิบัติอย่างชาติ คือ หากประเทศไทยปฏิบัติ เช่นไรต่อสินค้าที่ผลิตภายในประเทศไทยก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นต่อสินค้า "ชนิดเดียวกัน" ที่นำเข้าจากต่างประเทศ

สรุปคือ เมื่อสินค้าเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน จะต้องมีการปฏิบัติต่อสินค้านั้นเท่าเทียมกันทั้ง ณ ตอนนำเข้า (MFN) และเมื่อสินค้านั้นเข้ามาภายในประเทศแล้ว (NT) สำหรับกรณีสินค้าที่มีไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบอยู่นั้น หากพิจารณาเฉพาะความเป็นสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งพิจารณาจากชนิดหรือ ลักษณะของสินค้า เช่น คูกี้ที่นำเข้า กับคูกี้ที่ผลิตภายในประเทศ เป็น "คูกี้" เหมือนกัน ประเทศ ผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติต่อคูกี้ที่ทั้งนำเข้าและผลิตในประเทศแบบเดียวกัน แต่หากปรากฏว่า คูกี้ที่นำเข้ามี ไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบเกินกว่าที่กฎหมายประเทศผู้นำเข้ากำหนด แต่คูกี้ที่ผลิตในประเทศมี ไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ แม้คูกี้เหล่านี้จะเป็นคูกี้เหมือนกัน แต่ความเสี่ยงต่อสุขภาพไม่เหมือนกัน ดังนั้น ประเทศผู้นำเข้าสามารถเลือกปฏิบัติระหว่างคูกี้ที่นำเข้าและ คูกี้ที่ผลิตในประเทศได้ โดยห้ามมิให้คูกี้ที่นำเข้าที่มีไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบเกินกว่าที่กฎหมาย กำหนด วางขายหรือจำหน่ายในประเทศได้ด้วยเหตุผล "ความจำเป็น" ในการใช้มาตรการเพื่อการคุ้มครอง ชีวิตหรือสุขภาพของคน สัตว์ หรือพืช ในประเทศตน และต้องปรากฏด้วยว่า ไม่มีมาตรการอื่นใดซึ่ง สร้างข้อจำกัดทางการค้าที่น้อยกว่า (การห้าม) ที่สามารถจะนำมาใช้เพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อสุขภาพที่เป็น ผลมาจากการบริโภคคูกี้ที่มีไขมันทรานส์เป็นส่วนประกอบนั้นได้

๔. การวิเคราะห์กฎหมายไทยกับกฎหมายนครนิวยอร์กที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ (Transfat) ในอาหาร และกฎหมายไทยกับกฎระเบียบของ WTO ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร

ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอให้เห็นประเด็นที่สำคัญของกฎหมายควบคุม ไขมันทรานส์ของนครนิวยอร์กก่อน แล้วจึงจะนำประเด็นนั้นมาเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยและ WTO ต่อไป

๔.๑ ประเด็นสำคัญของกฎหมายนครนิวยอร์ก

มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาใช้เทียบเคียงกับกฎหมายไทยได้ดังนี้

(๑) เป็น “ข้อห้าม” การมีอยู่ของไขมันทรานส์เกินกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่ได้ห้ามไม่ให้มีไขมันทรานส์ในทุกกรณีโดยเด็ดขาด

เมื่อพิจารณากฎหมายของนครนิวยอร์กจะเห็นว่า การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจำกัดการมีไขมันทรานส์ในอาหารของนครนิวยอร์กนั้นเป็น “ข้อห้าม” การมีอยู่ของไขมันทรานส์เกินกว่าปริมาณที่กฎหมายกำหนด แต่ไม่ได้ห้ามไม่ให้มีเลยโดยเด็ดขาด คือ อาหารที่ให้บริการใน FSEs ของนครนิวยอร์กจะมีไขมันทรานส์ก็ได้แต่ต้องไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้คือ ต้องต่ำกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค และห้ามเฉพาะไขมันทรานส์ที่เป็นผลจากกระบวนการทางเคมีคือที่เป็นผลจากการแปรรูปเท่านั้น ส่วนไขมันทรานส์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ไม่ได้มีข้อห้ามแต่อย่างใด (อาจเป็นเพราะไขมันทรานส์ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติยังคงมีผลดีต่อร่างกายอยู่บ้างคือเพิ่ม HDL) นอกจากนี้ ยังอนุญาตให้มี ไขมันทรานส์ในอาหารบางชนิดโดยไม่ได้กำหนดปริมาณในอาหารนั้นไว้ด้วยคือ อาหารที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิทจากผู้ผลิตตั้งแต่ต้น เช่น crackers หรือ potato chips ที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น การที่กฎหมายกำหนดเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะพิจารณาจากความเป็นจริงว่า หากจะมีความเข้มงวดกับการมีไขมันทรานส์ในอาหารจนมากเกินไป ก็อาจจะทำให้อาหารที่มนุษย์ต้องบริโภคต้องหมดไปจากตลาดเลยก็ได้ (เพราะคนอเมริกันบริโภคอาหารที่เป็นขนมปัง ขนมอบ คูกี้ โดนัท ซึ่งมีส่วนผสมของไขมันทรานส์เป็นหลัก)

(๒) ปริมาณไขมันทรานส์ที่กำหนดขึ้นมา ไม่ได้ยากในทางปฏิบัติจนเกินไปและมีความสอดคล้องกับแนวทางระหว่างประเทศ การใช้มาตรการบังคับด้วยการติดฉลากก็สอดคล้องกับแนวทางระหว่างประเทศเช่นกัน

กฎหมายนิวยอร์กก็ยังยินยอมให้มีไขมันทรานส์อยู่ในอาหารได้แต่ไม่เกินปริมาณที่กำหนด โดยนครนิวยอร์กใช้วิธีการควบคุมปริมาณไขมันทรานส์ในอาหารด้วยการกำหนดให้ติดฉลากที่ระบุปริมาณไขมันทรานส์ (หากมี) ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะยังไม่มี “เหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุน

สนุนอย่างเพียงพอ" ถึงการที่จะห้ามไม่ให้มีไขมันทรานส์ในอาหารเลย กล่าวคือ ในปัจจุบันมีเพียงผลการ
ศึกษาถึงอันตรายของไขมันทรานส์ แต่ยังไม่มียผลการศึกษาที่ดีที่ห้ามการมีไขมันทรานส์ ในอาหารโดยเด็ด
ขาด^{๓๕} โดย NAS หรือ National Academy of Sciences ก็ยังคงแนะนำให้รัฐบาลของสหรัฐฯ และ
รัฐบาลของแคนาดาใช้วิธีการติดฉลากเพื่อให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับอันตรายของ ไขมันทรานส์เท่านั้น
ประกอบกับ NAS เองก็ไม่ได้มีข้อแนะนำให้ห้ามการมีไขมันทรานส์ในอาหารไปเลย สาเหตุเพราะยังคง
มีไขมันทรานส์อีกมากที่เกิดตามธรรมชาติในอาหารด้วย ดังนั้น การห้ามไม่ให้มีไขมันทรานส์ในอาหาร
โดยเด็ดขาดจะส่งผลกระทบต่อความสมดุลทางโภชนาการของมนุษย์ได้ NAS จึงระบุเพียงว่า ควรบริโภค
ไขมันทรานส์ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้^{๓๖} ประการสำคัญ องค์การอนามัยโลกหรือ WHO ก็มีแนวทาง
เดียวกันคือ แนะนำเพียงว่า ควรบริโภคไขมันทรานส์ไม่เกินร้อยละ ๑ ของพลังงานที่บริโภคเข้าไปใน
แต่ละวัน^{๓๗} และแม้แต่ CODEX ซึ่งเป็นผู้กำหนดมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศก็เพียงแต่ระบุให้มี
การติดฉลากที่ระบุปริมาณไขมันทรานส์เพื่อสื่อสารให้ผู้บริโภคทราบว่าอาหารนั้นมีไขมันทรานส์หรือไม่
และมีปริมาณเท่าใด เท่านั้น^{๓๘}

^{๓๕} ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat:

Two Canadian studies, that received funding by the Alberta Livestock and Meat Agency and the Dairy Farmers of Canada, have shown that the natural transfat vaccenic acid, found in beef and dairy products, may have an opposite health effect and could actually be beneficial compared to hydrogenated vegetable shortening, or a mixture of pork lard and soy fat, e.g. lowering total and LDL cholesterol and triglyceride levels. In lack of recognized evidence and scientific agreement, nutritional authorities consider all trans fats as equally harmful for health and recommend that consumption of trans fats be reduced to trace amounts.

^{๓๖} ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat: The National Academy of Sciences (NAS) advises the United States and Canadian governments on nutritional science for use in public policy and product labeling programs. Their 2002 *Dietary Reference Intakes for Energy, Carbohydrate, Fiber, Fat, Fatty Acids, Cholesterol, Protein, and Amino Acids* contains their findings and recommendations regarding consumption of trans fat..... Despite this concern, the NAS dietary recommendations have not recommended the elimination of trans fat from the diet. This is because trans fat is naturally present in many animal foods in trace quantities, and therefore its removal from ordinary diets might introduce undesirable side effects and nutritional imbalances if proper nutritional planning is not undertaken. The NAS has, therefore, "recommended that trans fatty acid consumption be as low as possible while consuming a nutritionally adequate diet".

^{๓๗} ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat: Like the NAS, the World Health Organization has tried to balance public health goals with a practical level of trans fat consumption, recommending in 2003 that trans fats be limited to less than 1% of overall energy intake.

^{๓๘} ข้อมูลจาก http://en.wikipedia.org/wiki/Trans_fat: The international trade in food is standardized in the *Codex Alimentarius*. Hydrogenated oils and fats come under the scope of Codex Stan 19. Non-dairy fat spreads are covered by Codex Stan 256-2007. In the *Codex Alimentarius*, trans fat to be labelled as such is defined as the geometrical isomers of monounsaturated and polyunsaturated fatty acids having

ดังนั้น การที่นครนิวยอร์กกำหนดระดับไขมันทรานส์ไว้ที่น้อยกว่า ๐.๕ กรัมต่อหนึ่งหน่วยบริโภค จึงถือว่าไม่ใช่เรื่องยากที่จะปฏิบัติตามและก็ปรากฏแล้วว่า มีผู้ผลิตหลายรายได้ปฏิบัติตามแล้วด้วย เช่น KFC แมคโดนัลด์ คุกกี้ Oreo เป็นต้น นอกจากนี้ นครนิวยอร์กก็เลือกใช้แนวทางการติดฉลากเป็นมาตรการบังคับเพื่อให้ผู้บริโภคทราบว่าอาหารนั้นมีไขมันทรานส์หรือไม่และมีปริมาณเท่าใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ CODEX

(๓) ระบบการติดตามตรวจสอบเกี่ยวกับไขมันทรานส์ในอาหารของนครนิวยอร์กอยู่ภายใต้หน่วยงานเดียว และมีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจน

กฎหมายนครนิวยอร์กระบุให้กรมสุขภาพและสุขวิทยาทางจิตเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายต่างๆ ด้านอาหารซึ่งรวมถึงกรณีกฎหมายเกี่ยวกับไขมันทรานส์ด้วย และระบุให้ผู้ตรวจสอบของกรมสุขภาพฯ เป็นผู้มียอำนาจในการตรวจสอบและ FSEs จะต้องเก็บฉลากและเอกสารที่เกี่ยวข้องไว้เพื่อให้ผู้ตรวจสอบฯ ทำการตรวจสอบด้วย จนกว่าจะมีการใช้สินค้าอาหารนั้นจนหมด

(๔) กฎหมายกำหนดรายละเอียดที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องเข้าใจได้และมีระยะเวลาผ่อนผัน ๑ ปีเพื่อเปิดโอกาสให้เตรียมตัว

กฎหมายกำหนดประเภทไขมันทรานส์ ประเภทอาหาร และ FSEs ที่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายนี้ไว้อย่างชัดเจน รวมทั้งข้อยกเว้นต่างๆ ที่มีด้วย โดยมีระยะเวลาผ่อนผัน ๑ ปีที่ให้แก่ FSEs ในการเตรียมการในการใช้อาหารที่มีไขมันทรานส์ที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายให้หมดไปได้ รวมทั้งกฎหมายยังให้รายละเอียดกรณีที่ฉลากซึ่งเป็นสาระสำคัญในการระบุเกี่ยวกับไขมันทรานส์ไม่ได้ติดอยู่กับสินค้าหรือกล่องหรือบรรจุภัณฑ์ วิธีการเก็บฉลาก และระยะเวลาในการเก็บ หรือแม้แต่วิธีการนำอาหารมาจากนอกพื้นที่ของนครนิวยอร์กเพื่อจะนำมาใช้ใน FSEs การที่กฎหมายกำหนดรายละเอียดไว้เช่นนี้จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ FSEs ทราบได้อย่างชัดเจนว่าตนต้องปฏิบัติตามอย่างไร

๔.๒ การควบคุมไขมันทรานส์ในกฎหมายไทย

การบังคับใช้กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารมีทั้งประเด็นที่เป็นความพร้อม และประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารอยู่หลายประการ ดังนี้

non-conjugated [interrupted by at least one methylene group (-CH₂-)] carbon-carbon double bonds in the trans conformation. This definition excludes specifically the healthy trans fats (vacenic acid and conjugated linoleic acid) which are present especially in human milk, dairy products, and beef.

๔.๒.๑ ความพร้อมของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณา “บทบัญญัติ” กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมไขมันทรานส์ ในอาหารตาม ที่นำเสนอมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า มี “บทบัญญัติ” ที่ครบถ้วนเพียงพอที่จะนำมาใช้บังคับเพื่อก่อให้เกิด ประโยชน์ และความปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยความพร้อมดังกล่าว (ดูตัวหนาและขีดเส้นใต้ ในตาราง ของข้อ ๑) มีดังนี้

๔.๒.๑.๑ กฎหมายมีลักษณะกฎหมายทั่วไป

กฎหมายที่นำเสนอมาข้างต้นเป็นกฎหมายที่มีลักษณะทั่วไป คือ ครอบคลุมสินค้าอาหารทุกชนิด ดังนั้น เมื่อรัฐต้องการกำหนดมาตรการหรือนโยบายใดๆ เพื่อควบคุมเกี่ยวกับ ไขมันทรานส์ก็สามารถ ดำเนินการได้ทันทีทั้งที่ เช่น วิธีการผลิตที่จะให้มีไขมันทรานส์ไม่เกินปริมาณ ที่กำหนด การติดฉลากหรือ ฉลากโภชนาการ เป็นต้น

๔.๒.๑.๒ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปของคณะกรรมการตามกฎหมาย

เมื่อพิจารณากฎหมายที่นำเสนอมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า มีหน่วยงานหลายหน่วยงาน ที่สามารถใช้ อำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่ในการควบคุมไขมันทรานส์ได้ คือ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมการค้าต่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์) สำนักงาน มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ซึ่งถึงแม้จะเป็นหน่วยงานต่างกรม ต่างกระทรวงกัน แต่ก็ สามารถบูรณาการกัน (integration) ผ่านการทำงานในรูปคณะกรรมการที่กฎหมายแต่ละฉบับตั้งขึ้น มาได้ กล่าวคือ (ผู้เขียนจะนำเสนอเฉพาะกรรมการที่มีความเชื่อมโยงกันในคณะกรรมการแต่ละชุด)

(๑) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายภายใต้สำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยา มีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และผู้แทนกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ เป็นกรรมการใน “คณะกรรมการอาหาร”

(๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการในคณะกรรมการคุ้มครอง ผู้บริโภค

(๓) พระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นกฎหมายภายใต้กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ มี ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน กรรมการ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร และ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการในคณะ กรรมการการค้าต่างประเทศหรือ กคต.

(๔) พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ มี รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เลขาธิการ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการในคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ โดยมีเลขาธิการคณะ กรรมการอาหารและยา เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร และอาหารแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม

(๕) พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการมาตรฐานสินค้า

จะเห็นได้ว่า เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา คือ บุคคลที่เป็น “ผู้เชื่อมโยง” ในคณะกรรมการแต่ละชุด การที่เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็น “ผู้เชื่อมโยง” ในลักษณะเช่นนี้ ทำให้เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาเป็นผู้ที่จะทำให้เกิดการบูรณาการในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างกรมต่างกระทรวงได้

๔.๒.๑.๓ โทษของการฝ่าฝืน

ในแต่ละขั้นตอนของการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุม กำกับดูแลสุขอนามัยด้านอาหารของกฎหมายแต่ละฉบับ ต่างก็กำหนดระวางโทษทั้งจำคุกและปรับไว้ หากมีการฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งมีการกำหนดโทษทางปกครองด้วยการเพิกถอนใบอนุญาต หรือระงับการดำเนินการบางประการไว้ในกรณีที่มีการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายด้วย

๔.๒.๒ ปัญหาและอุปสรรคต่อการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณากฎหมายที่ใช้ในการควบคุม ดูแลด้านสุขอนามัยด้านอาหาร (กรณีไขมันทรานส์) รวมทั้งกฎระเบียบของ WTO ที่สำคัญต่อการใช้มาตรการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร ผู้เขียนเห็นว่า แม้กฎหมายไทยจะมี “บทบัญญัติ” ที่เอื้อต่อการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมไขมันทรานส์ในอาหาร แต่การใช้มาตรการในลักษณะนี้จะต้องพบปัญหาอุปสรรคในเรื่องประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายนี้ซึ่งเกิดจากประเด็นต่างๆ ดังนี้

๔.๒.๒.๑ การใช้มาตรการและนโยบายต่ออาหารที่ผลิตภายในประเทศและอาหาร นำเข้า

เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่นำเสนอในข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ที่ผ่านมา สรุปได้ว่า การที่ประเทศไทยจะใช้มาตรการเพื่อควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารภายในประเทศด้วยการกำหนดมาตรการหรือนโยบายทางการค้า จะต้องคำนึงด้วยว่า มาตรการหรือนโยบายดังกล่าวต้องใช้อย่าง “เท่าเทียมกัน” ทั้งระหว่างสินค้านำเข้า (ที่มาจากประเทศสมาชิก WTO) ที่เป็นสินค้าชนิดเดียวกัน และระหว่างสินค้านำเข้า กับสินค้าที่ผลิตภายในประเทศซึ่งเป็นสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้านำเข้านั้น แต่เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมของผู้บริโภคภายในประเทศไทย จะพบว่าผู้บริโภคไทยส่วนใหญ่จะบริโภคอาหารจากริมทางเท้า หรือหาบเร่ แผงลอย การนำกฎหมายควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารไปบังคับใช้กับผู้ประกอบการสินค้าอาหารเหล่านี้คงไม่อาจกระทำได้อย่างง่าย เพราะผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องไขมันทรานส์ รวมทั้งด้วยเหตุที่ประชากรส่วนใหญ่ของไทยเป็นผู้ที่มีรายได้น้อยซึ่งจำเป็นต้องซื้ออาหารที่มีราคาไม่สูงมากนัก แต่การผลิตอาหารที่มีสุขอนามัยคือมีไขมันทรานส์ในปริมาณน้อยหรือไม่มีเลยจะเป็นการเพิ่มต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการ จึงเป็นเรื่องที่สวนทางกันระหว่างความปลอดภัยในอาหารที่บริโภคกับความสามารถในการซื้อหาอาหาร (Purchasing power) ของผู้บริโภค ประการสำคัญ หากประเทศไทยจะใช้มาตรการต่อสินค้านำเข้าที่ต่างไปจากมาตรการหรือนโยบายที่ใช้กับอาหารที่ผลิตภายในประเทศคือ

ควบคุมเฉพาะสินค้านำเข้าที่มีไขมันทรานส์ แต่ไม่ควบคุมสินค้าอาหารที่ผลิต ในประเทศซึ่งมีไขมันทรานส์ ก็จะถูกกล่าวหาจากประเทศคู่ค้าได้ว่า กระทำการที่ขัดต่อหลักปฏิบัติอย่างชาติหรือ NT ของ WTO

๔.๒.๒ ความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากที่นำเสนอมาข้างต้นแล้วว่า การควบคุม ดูแลด้านสุขอนามัยด้านอาหารในประเทศไทยอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหลายหน่วยงานซึ่งอยู่ภายใต้ต่างกระทรวงกัน และแต่ละหน่วยงานต่างก็มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกจากกัน เช่น กรมการค้าต่างประเทศ (กระทรวงพาณิชย์) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (กระทรวงสาธารณสุข) มกอช. (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์) เป็นต้น ซึ่งแต่ละหน่วยงานนี้ต่างก็เป็นผู้มีอำนาจในการควบคุม ดูแลด้านสุขอนามัยอาหารที่อยู่ภายใต้กฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน โดยหากมีปัญหาเรื่องความซ้ำซ้อนหรือทับซ้อนในการควบคุม ดูแลด้านสุขอนามัยด้านอาหาร การจะพิจารณาหรือตัดสินว่าผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะแต่ผู้เดียวก็ไม่อาจกระทำได้อย่างแท้จริง ซึ่งต่างจากกฎหมายของนครนิวยอร์กที่ระบุชัดเจนเลยว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมสุขภาพ และสุขวิทยาทางจิต ประการสำคัญ เมื่อพิจารณาจากตัวบทกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องก็ไม่มีการบัญญัติวิธีการในการแก้ปัญหานี้ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนั้น แต่ละหน่วยงานนั้นต่างก็ไม่มีอำนาจในการไป สั่งการข้ามกระทรวงหรือกรมได้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการทำงานร่วมกันในรูปคณะกรรมการที่มีการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เป็น “ผู้เชื่อมโยง” ในแต่ละคณะกรรมการก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติ ด้วยข้อจำกัดในเรื่องภาระหน้าที่หลักของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นข้าราชการระดับ ๑๐ ทำให้การเข้าไปทำหน้าที่กรรมการ ในคณะกรรมการชุดต่างๆ อาจต้องมีการมอบหมายให้ “ผู้แทน” ไปทำหน้าที่กรรมการแทน (แม้กรณี ที่กฎหมายมิได้กำหนดในตัวกฎหมายนั้นเองให้มีการส่ง “ผู้แทน” มาประชุมแทนได้ก็ตาม) ซึ่งเป็นเรื่อง “ปกติ” ที่เกิดขึ้นในหลายหน่วยงาน และในบางครั้ง การมอบหมายดังกล่าวก็เป็นการมอบหมายที่สลับสับเปลี่ยนไปตาม “ความว่าง” จากภาระหน้าที่ของผู้ได้รับมอบหมาย จึงอาจทำให้การพิจารณาเรื่องต่างๆ ในฐานะกรรมการของบุคคลดังกล่าว ไม่มีความต่อเนื่อง เพราะการประชุมในแต่ละครั้งอาจจะเป็นผู้แทนคนละคนกันได้

๔.๒.๓ ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย^{๓๔}

ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นเสมอในการบังคับใช้กฎหมายคือ ประสิทธิภาพในการบังคับ ใช้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การควบคุม ดูแลด้านสุขอนามัยด้านอาหารที่ต้องอาศัยทั้งจำนวนบุคลากร ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการตรวจสอบ วิเคราะห์ความปลอดภัย รวมทั้งการตรวจสอบโดย

^{๓๔} ประเทศไทยเคยออกมาตรการการรับการนำเข้าสินค้าอาหารมาแล้วหลายครั้ง เช่น การระงับการนำเข้าเนื้อวัวและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากวัว ซึ่งมีแหล่งกำเนิดการผลิตในประเทศอังกฤษ เนื่องจากได้มีการประกาศเตือนภัยเรื่องวัวบ้า (mad cow) ในระดับนานาชาติ หรือการระงับการนำเข้าเนื้อสัตว์ปีก และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องเนื่องจากพื้นที่ซึ่งได้รับการประกาศจากองค์การอนามัยโลกให้เป็นเขตแพร่ระบาดโรคไข้หวัดนก หรือการใช้มาตรการจำกัดและควบคุมการนำเข้าสินค้าอาหารที่ปนเปื้อนสิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) แต่ในทางปฏิบัติพบว่า ยังมีการนำเข้าสินค้าอาหารที่มีการปนเปื้อน GMOs อาทิ ข้าวที่ใส่ถั่วเหลือง GMOs มันฝรั่งทอดที่เป็นพันธุ์ GMOs การนำเข้าพันธุ์มะละกอ GMOs เข้ามาปลูก (มิใช่การค้าชีววิจัย) ในประเทศไทยบางพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทย ได้เป็นอย่างดี

พนักงานเจ้าหน้าที่ว่าอาหารที่มีการนำเข้าหรือจำหน่ายให้ผู้บริโภคนั้นมีความปลอดภัยหรือไม่ก็ต้องอาศัยบุคลากร (โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ) เป็นจำนวนมากพร้อมทั้งเครื่องมือในการตรวจสอบ (โดยละเอียด) ซึ่งประเด็นเหล่านี้ต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากเพื่อคัดสรร และจัดสรรบุคลากรและเครื่องมือ อุปกรณ์ ให้เพียงพอต่อภาระงานที่จะต้องกระทำ แต่จากสภาพ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประเทศไทย ยังคงประสบปัญหาความขาดแคลนทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร อยู่อีกมาก ตัวอย่างเช่น การที่หน่วยงานเหล่านี้ไม่สามารถจัดสรรบุคลากรไปประจำ ณ จุดนำเข้าเพื่อตรวจสอบว่าสินค้านำเข้าเป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายไทยกำหนดไว้หรือไม่^{๔๐}

๔.๒.๒.๔ การขาดความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบาย

การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักจะพบกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบาย จึงตกเป็นภาระแก่ฝ่ายราชการประจำ ฝ่ายวิชาการ และภาคประชาชน ที่ต้องคอยเฝ้าระวังและผลักดันให้นโยบายสุขอนามัยด้านอาหารต่างๆ ที่ดี คงอยู่ ไม่ว่าจะมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปอย่างไร ซึ่งต่างจากประเทศพัฒนาแล้ว ที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องสุขอนามัยอาหารเป็นอย่างมาก (อาจเป็นเพราะความพร้อมทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร และรวมทั้งความรับรู้ของประชาชนในเรื่องนี้) ดังจะเห็นได้ว่า ในประเทศพัฒนาแล้ว แม้มีการเปลี่ยนรัฐบาลแต่นโยบายที่เป็นประโยชน์มักจะคงอยู่เพราะองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจต่อรองสูง สามารถแสดงเจตจำนงของประชาชนไปถึงผู้นำรัฐบาลได้เสมอ

๕. แนวทางในการดำเนินการที่เหมาะสมต่อการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารของประเทศไทย

ปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้กฎหมายของประเทศไทยที่นำเสนอมาข้างต้น มีอาจจะแก้ไขได้อย่างทันท่วงที่ได้ในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า แนวทางที่เหมาะสมที่สามารถนำมาใช้ได้สำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ

(๑) การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริโภค ถึงอันตรายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการผลิตหรือแปรรูปอาหาร ซึ่งจะเป็นการสร้าง “พลังทางสังคม” (Social Force) ที่จะผลักดันให้ผู้ประกอบการจำเป็น

^{๔๐} ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน บทที่ ๒: ปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และ การนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒, รายงานการศึกษานโยบายสมบูรณ “โครงการศึกษาและจัดทำร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒” เสนอ กรมการค้าต่างประเทศ โดย ทักษมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร หัวหน้าโครงการและผู้วิจัย, สิงหาคม ๒๕๕๑

จะต้องผลิตอาหารที่ได้มาตรฐานและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ในลักษณะเดียวกับประเทศพัฒนาแล้ว ดังเช่น ในขณะนี้ (๒๕๕๕) ประเทศไทยได้ประสบความสำเร็จระดับหนึ่งในการรณรงค์เรื่องอาหารในหลายกรณี คือ การไม่ใช้น้ำมันทอดอาหารเกินกว่า ๒ ครั้ง การไม่ใช้หม้อทอดเตี๋ยที่มีการเชื่อมด้วยตะกั่ว (ควรใช้หม้อ Stainless ที่ผลิตขึ้นมาเป็นการเฉพาะ)

(๒) การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการติดฉลากอย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้บริโภคทราบและตัดสินใจได้ว่า อาหารใดมีสารที่อาจเป็นอันตรายหรือไม่ปลอดภัยต่อการบริโภค หรือไม่ อาทิเช่น ตามกฎหมายขององค์การอาหารและยาของสหรัฐ อนุญาตให้อาหารที่มีจำนวนไขมันทรานส์น้อยกว่า ๐.๕ กรัม ต่อหนึ่งหน่วยปริมาณการบริโภค (น้อยกว่า ๐.๕ g/serving) ให้ใช้คำว่า ๐ g/serving ในฉลากอาหารได้ แต่ยังไม่อนุญาตให้ใช้ประโยคที่ว่า “ไร้ไขมันทรานส์” (‘transfat free’) หรือ ‘ไขมันทรานส์ต่ำ’ (low transfat) ได้ เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความสับสนต่อผู้บริโภค ซึ่งแนวทางนี้ก็เป็นที่ใช้กันอยู่แล้วในประเทศพัฒนาแล้วและสอดคล้องกับ CODEX ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ ที่กำหนดมาตรฐานของสินค้าอาหารที่เห็นด้วยกับการใช้วิธีการติดฉลากเพื่อสื่อสารกับผู้บริโภค และให้ผู้บริโภคตัดสินใจเองว่าจะซื้ออาหารที่ไม่มีไขมันทรานส์เลยหรือมีไขมันทรานส์แต่ไม่เกินปริมาณ ที่กฎหมายกำหนด

อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้มีการติดฉลากแสดงไขมันทรานส์นั้น สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือ จะใช้กฎหมายดังกล่าวกับอาหารใดบ้าง (เพราะอาหารที่คนไทยบริโภคในชีวิตประจำวัน ส่วนใหญ่ไม่สามารถติดฉลากบนสินค้าได้ เช่น อาหารแช่แข็ง รถเข็น ตามทางเท้า) จะมีการยกเว้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด (หรือจะให้อาหารแช่แข็ง รถเข็น ตามทางเท้า ปิดประกาศไว้ที่ให้บริการอาหารของตน) อาทิเช่น นครนิวยอร์กจะไม่ใช้กฎหมายควบคุมไขมันทรานส์กับอาหารที่อยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท (ซึ่งมาจากผู้ผลิตตั้งแต่ต้น) เช่น Crackers หรือ Potato Chips ทั้งนี้ เพราะประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามหลักปฏิบัติอย่างชาติของ WTO คือ ปฏิบัติต่อสินค้าที่ผลิตในประเทศอย่างไรก็ต้องปฏิบัติเช่นนั้นต่อสินค้านิตเดียวกันที่นำเข้าด้วย

(๓) การใช้กลไกของพระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้มีประสิทธิภาพ เพราะคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ที่มีการจัดตั้งขึ้นมาตามกฎหมายนี้ อาจถือได้ว่าเป็นคณะกรรมการที่น่าจะ “ปฏิบัติหน้าที่” ได้อย่างแท้จริง เนื่องจากกฎหมาย^{๔๑} ระบุไว้ว่า ให้มีการประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่าปีละสองครั้ง (คณะกรรมการชุดต่างๆ ในกฎหมายอื่นไม่ได้กำหนดไว้ และในหลายครั้ง คณะกรรมการอื่นที่มีการจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยอาจไม่มีการประชุมกันเลยหรือมีการประชุมกันน้อยครั้ง จนทำให้ไม่มีการปฏิบัติหน้าที่จริง เช่น กคต.) นอกจากนั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการก็มีที่มาจาก “ผู้บริหารสูงสุด” (คือ รัฐมนตรี) ของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น กระบวนการตัดสินใจจึงสามารถกระทำได้ค่อนข้างรวดเร็วกว่าคณะกรรมการชุดอื่นซึ่งกรรมการส่วนใหญ่มีที่มาจากข้าราชการ

^{๔๑} มาตรา ๘

ประจำที่อาจต้องรอการกำหนดนโยบายจากรัฐมนตรีก่อน แล้วจึงจะนำเสนอคณะรัฐมนตรี (ในกรณีที่กฎหมายกำหนดไว้) ต่อไป ดังนั้น การกำหนดนโยบายในการควบคุมไขมันทรานส์จึงสามารถนำมาดำเนินการได้อย่างทัน่วงที่ภายใต้คณะกรรมการฯ ชุดนี้ และสามารถกระทำได้อย่าง “ทันการณ์” และในลักษณะ “บูรณาการ” เพราะผู้มีอำนาจสูงสุดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างก็เข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการฯ แล้ว

ประการสำคัญ เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมายฉบับนี้คือ “โดยที่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาหารอยู่หลายฉบับ และอยู่ในอำนาจหน้าที่ของหลายหน่วยงานในกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ แต่มีลักษณะของการปฏิบัติงานเกี่ยวกับอาหารในมิติที่แตกต่างกันในขอบเขตจำกัด ขาดการบูรณาการ ขาดความเป็นเอกภาพ และประสิทธิภาพในการกำกับดูแล การดำเนินงานในห่วงโซ่อาหารทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค การส่งเสริมและสนับสนุนการค้าและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหารทั้งภายในและระหว่างประเทศประกอบกับยังขาดนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารทั้งในยามปกติและยามฉุกเฉิน ตลอดจนการป้องกันการใช้อาหารในการก่อการร้าย รวมทั้งการให้การศึกษาด้านอาหารให้ทันต่อสถานการณ์ของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการอาหารแห่งชาติเพื่อเป็นองค์กรหลักและกลไกของประเทศในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับอาหารทุกมิติตั้งกล่าวเบื้องต้น โดยครอบคลุมห่วงโซ่อาหารอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพในลักษณะบูรณาการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ดังนั้น เมื่อพิจารณาเหตุผลในการบัญญัติกฎหมายฉบับนี้ข้างต้นก็น่าจะเป็นการแก้ปัญหาและอุปสรรคเรื่องความซ้ำซ้อนในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๔.๒.๒ ที่ผ่านมานอกจากนั้น กฎหมายยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอาหารแห่งชาติไว้ชัดเจนเกี่ยวกับ

(ก) การเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหารและอาหารศึกษา^{๒๖} ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(ข) การจัดให้มี หรือส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการในการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร และอาหารศึกษาเพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

^{๒๖} อาหารศึกษาเป็นฐานความรู้ในการพัฒนาแผนงานทั้งด้านคุณภาพความปลอดภัยและความมั่นคงทางอาหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพโดยต้องครอบคลุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับอาหารทั้งระบบเช่นเกษตรกรผู้ประกอบการ ผู้บริโภคและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดความตระหนักและจิตสำนึกร่วมกันในการดูแลอาหารให้ปลอดภัย มีคุณภาพ ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้ออาหารให้เหมาะกับตนเอง การถ่ายทอดความรู้ทุกกลุ่มเป้าหมายตลอดห่วงโซ่จึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมในการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน, “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑: หลักการและสาระสำคัญที่เชื่อมโยงกับ Food Safety” โดย ดารณี หมูजरพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยของอาหารและการบริโภคอาหาร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(ค) การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหาร และอาหารศึกษา

(ง) กำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ตาม (ก)

(จ) อำนวยการ แก้ไขปัญหา รวมทั้งเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาปัญหาจากการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของแต่ละหน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร ความมั่นคงด้านอาหารและอาหารศึกษา

โดยเมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ข้างต้นแล้วถือว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการชุดนี้จะช่วยให้ห่วงโซ่ของอาหาร (Food Chain) ทุกห่วงมีการดำเนินงานที่สมบูรณ์ทุกมิติภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยทุกหน่วยงานจะต้องดำเนินการในลักษณะบูรณาการอย่างเข้มแข็งในมิติด้านความปลอดภัยของอาหาร มิติด้านคุณภาพอาหาร และมิติด้านอาหารศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการชุดนี้จะมาช่วยกำหนดนโยบายการบริหารจัดการด้านระบบอาหารในลักษณะเสริมเติมห่วงโซ่บางส่วนที่ยังขาดหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบให้สมบูรณ์และทุกหน่วยงานสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติและบังคับใช้ไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศเพื่อที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์อาหารของประเทศไทยมีความปลอดภัยมีมาตรฐานทัดเทียมระดับสากลอย่างยั่งยืน^{๕๓}

อย่างไรก็ตาม **ประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการฯ** ดังที่ถูกกำหนดให้ประชุมกันเพื่อใช้อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดนั้น จะเกิดขึ้นได้และมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและความพร้อมของฝ่ายเลขานุการรวมทั้งหน่วยงานธุรการเป็นสำคัญ เพราะการเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และการจัดให้มี หรือส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการในการพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ด้านอาหาร เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย รวมทั้งการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพอาหาร ความปลอดภัยด้านอาหาร และอาหารศึกษา ตลอดจนการกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ดังที่กล่าวมา จะกระทำได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อเมื่อเป็นการพิจารณาโดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและถูกต้องเท่านั้น ดังนั้น หากจะใช้ช่องทางนี้ในการควบคุมไขมันทรานส์ในอาหารก็ต้องทำให้ฝ่ายเลขานุการรวมทั้งหน่วยงานธุรการตระหนักถึงความจำเป็นในการควบคุมไขมันทรานส์ดังกล่าวรวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลที่ต้องการและครบถ้วนเพื่อให้คณะกรรมการฯ พิจารณา เพื่อให้การเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการควบคุมไขมันทรานส์เป็นไปด้วยความถูกต้องครบถ้วน

^{๕๓} “พระราชบัญญัติคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑: หลักการและสาระสำคัญที่เชื่อมโยงกับ Food Safety” โดย ดารณี หมูขจรพันธ์, อ้างแล้ว

การนำระบบการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรก (Primary Election) มาใช้ในการคัดเลือกผู้สมัครเป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในการเลือกตั้งในประเทศไทย

รศ.มานิตย์ จุ่มปา*

ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย**

ล่าสุดในการเลือกตั้งที่จังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏว่าพรรคเพื่อไทยแพ้ทั้งสนามการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทำให้มีข่าวรายงานออกมาว่า ทางพรรคเพื่อไทยกำลังพิจารณาปรับปรุงกระบวนการกำหนดตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ โดยศึกษาการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกโดยสมาชิกพรรคการเมือง หรือ primary election มาใช้ในการคัดเลือกตัวผู้สมัครในแต่ละเขต ซึ่งนับว่าเป็นแนวโน้มที่ดีและน่าสนใจ ทั้งนี้เพราะแต่เดิมที่ยึดถือปฏิบัติกันมานั้น การคัดเลือกผู้สมัครเพื่อส่งลงสนามเลือกตั้ง มักจะอยู่ในการตัดสินใจของบุคคลเพียงไม่กี่คนในพรรคการเมือง ไม่ว่าจะเป็นหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการของพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นมาเพื่อพิจารณาส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งสภาพการณ์เช่นนี้ไม่ได้ส่งเสริมพัฒนาความเป็นพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง จนบางครั้งส่งผลตามมาที่สำคัญ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้นพ่ายแพ้ในสนามเลือกตั้ง เพราะไม่ได้รับเสียงสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น

ประเทศไทยที่ผ่านมาแล้วยังไม่เคยมีการนำการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกโดยสมาชิกพรรคการเมืองมาใช้ในการพิจารณาเลือกสมาชิกพรรคการเมืองส่งเป็นตัวแทนในการเลือกตั้ง แต่การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกโดยพรรคการเมืองนี้ได้มีการใช้อย่างแพร่หลายอยู่ในหลายประเทศ ประเทศที่โดดเด่นในเรื่องนี้คงไม่พ้นประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีการใช้ระบบนี้ทั้งในการเลือกตั้งในระดับสหรัฐ คือ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งประธานาธิบดี และการเลือกตั้งระดับมลรัฐ ทั้งเลือกตั้งสมาชิกสภาของมลรัฐ การเลือกตั้งผู้ว่าการมลรัฐ ตลอดจนการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นด้วย ผลที่ตามมาที่ชัดเจนของประเทศไทยคือ พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งอย่างเห็นได้ชัด

ระบบการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนี้ หมายถึง วิธีการในการเลือกบุคคลให้เป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองโดยสมาชิกของพรรคการเมือง ทั้งนี้การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนี้อาจมีกฎหมายกำหนดให้ต้องดำเนินการ หรือหากไม่มีกฎหมายกำหนดไว้ พรรคการเมืองก็สามารถดำเนินการเองได้ อย่างไรก็ดี หากต้องการความชัดเจนก็สามารถบัญญัติไว้ในข้อบังคับของพรรคตนเองก็ย่อมกระทำ

* รองศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

** นักวิชาการอิสระ

ได้ โดยระบบการเลือกตั้งประเภทนี้จะมีการหย่อนบัตรเพื่อเลือกบุคคลเพื่อเป็นผู้สมัครในนามของพรรคการเมืองในการเลือกตั้ง โดยทั่วไปจะมีการจัดการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนี้ก่อนการเลือกตั้งทั่วไป เพราะการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนี้ก็เพื่อคัดบุคคลเข้าไปเป็นผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่วไปที่จะจัดให้มีขึ้น ระบบการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนี้มีวัตถุประสงค์ในการทำให้สมาชิกของพรรคการเมืองมีความโดดเด่นแยกออกมาจากตัวของพรรคการเมืองหรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยการให้สิทธิในการเลือกผู้สมัครเพื่อส่งสมัครในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพรรคการเมืองในกระบวนการคัดคนส่งสมัครรับเลือกตั้ง ตลอดจนเป็นการปรับปรุงระบบการคัดคนเพื่อส่งสมัครรับเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับวิธีการในการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกนั้น อาจจำแนกได้เป็น ๓ วิธีสำคัญ ได้แก่

วิธีแรก การประชุมเพื่อเลือกผู้สมัครรอบแรก (Convention Election) วิธีการนี้เป็นวิธีการประชุมเป็นปกติเป็นการภายในของพรรคการเมือง ซึ่งอาจมีการเรียกกันในหลายชื่อ แต่ที่คุ้นเคยมากที่สุดคือ "Party Caucus" ที่นิยมเรียกสั้นๆ ว่า "Caucus" โดยบางพรรคการเมืองให้สมาชิกพรรคทุกคนเข้าร่วมการประชุมนี้และลงคะแนนเสียงได้ ในขณะที่บางพรรคการเมืองจำกัดเฉพาะให้ตัวแทนของหน่วยย่อยของพรรคการเมืองเข้าร่วมประชุมได้เท่านั้น จุดเด่นของการประชุมเพื่อเลือกผู้สมัครรอบแรก คือสมาชิกที่เข้าประชุมสามารถพูดคุยอภิปรายในที่ประชุมจนนำไปสู่การบรรลุข้อตกลงที่ชัดเจนก่อนที่จะมีการลงคะแนนเสียงได้ แต่ก็มีจุดด้อยก็คือไม่ใช่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของสมาชิกพรรคการเมืองหนึ่ง ในการลงคะแนนเสียงในการประชุม บางครั้งมีการลงเสียงโดยการขานชื่อ หรือด้วยวิธีการอื่นที่ไม่ใช่เป็นการลงคะแนนเสียงโดยลับ ซึ่งอาจถูกมองได้ว่าเป็นการขัดต่อหลักการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในวิถีประชาธิปไตย

วิธีที่สอง การเลือกผู้สมัครรอบแรกโดยสมาชิกพรรคการเมือง (Membership Election) หรือบางครั้งแรกว่าเป็นการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกแบบปิด (Closed Primary Elections) เพราะเฉพาะแต่สมาชิก พรรคเท่านั้นที่มีสิทธิลงคะแนนเสียง โดยทั่วไปการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกโดยสมาชิกพรรคการเมืองนี้ การจัดการลงคะแนนจะทำโดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ดี พรรคการเมืองสามารถดำเนินการเองได้เป็นการภายในของพรรค การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกโดยสมาชิกพรรคการเมืองนี้มีจุดเด่นตรงที่เป็นระบบเปิดมีความโปร่งใสมากกว่าวิธีการประชุมเพื่อเลือกผู้สมัครรอบแรก ทำให้สมาชิกพรรคมีอำนาจและส่วนร่วมในพรรคการเมืองมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็เป็นการจำกัดอำนาจของชนชั้นนำในพรรคการเมืองที่มีประสบการณ์ในทางการเมือง

วิธีที่สาม การเลือกผู้สมัครรอบแรกแบบเปิด (Open Voter Elections) เป็นการเลือกผู้สมัครรอบแรกที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นทั้งที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองและไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองสามารถลงคะแนนเสียงได้ วิธีการนี้ไม่เป็นที่นิยมใช้กัน โดยปกติหากมีการใช้วิธีการนี้ การจัดการลงคะแนนจะทำโดยองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้ง จุดเด่นของวิธีการนี้ คือ พรรคการเมืองไม่จำเป็นต้องจัดข้อมูลสมาชิกพรรคให้ทันสมัยอยู่เสมอ และผู้ลงคะแนนเสียงไม่จำเป็นต้องประกาศตัวเองว่าสังกัดพรรคการเมืองใด จุดด้อยของวิธีการนี้คือการดึงอำนาจในการพิจารณาส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไปจากพรรคการเมือง นอกจากนั้น ในการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกแบบเปิดนี้มักจะมีผู้มาลงคะแนนเสียงน้อยกว่าการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งจะส่งผลทำให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดและได้เป็นตัวแทนของพรรคการเมืองในการสมัครรับเลือกตั้งทั่วไป ไม่มีหลักประกันที่มั่นคงว่าจะชนะการเลือกตั้ง นอกจากนั้น สมาชิกพรรคการเมืองอื่นอาจมาลงคะแนนเสียงในการเลือกผู้สมัครรอบแรกแบบเปิดแล้วในการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทั่วไป สมาชิกพรรคการเมืองอื่นนั้นก็จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครของพรรคการเมืองตนเอง เช่นนี้ย่อมทำให้ผลของการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกแบบเปิดไม่อาจทำให้พรรคการเมืองได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีแนวโน้มที่จะชนะการเลือกตั้งอย่างแท้จริง

จุดเด่นของการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรก ได้แก่

(๑) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกช่วยให้พรรคการเมืองคัดเลือกผู้สมัครที่มีแนวโน้มชนะในการเลือกตั้งมากที่สุดโดยการลงคะแนนของประชาชนจำนวนหนึ่งที่จะลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครของพรรคการเมืองในอนาคต

(๒) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกทำให้กระบวนการประชาธิปไตยเริ่มต้นก่อนการเลือกตั้งทั่วไป

(๓) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีความชัดเจนว่า ได้รับการมอบหมายมาอย่างชอบธรรมเพราะได้รับการเลือกมาจากสมาชิกพรรคการเมือง ไม่ใช่จากผู้นำหรือผู้มีอำนาจในพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกทำให้ตัวผู้สมัครของพรรคการเมืองเองและประชาชนทั่วไปได้เห็นถึงวิสัยทัศน์และนโยบายของพรรคการเมืองอย่างเปิดเผย ตั้งแต่เนิ่น ๆ ก่อนการเลือกตั้งทั่วไป

(๕) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกทำให้สมาชิกพรรคการเมืองธรรมดาทั่วไปมีอำนาจขึ้นและมีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์และการตัดสินใจที่สำคัญของพรรคการเมือง

(๖) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกช่วยให้สมาชิกพรรคการเมืองสามารถขจัดบุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับออกไปจากสนามการเลือกตั้งและรักษาคนที่ได้รับการยอมรับให้ก้าวต่อไปในสนามการเลือกตั้ง

จุดด้อยของการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรก ได้แก่

(๑) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกไม่ได้เป็นการคัดเลือกผู้สมัครที่มีแนวโน้มที่จะชนะการเลือกตั้งอย่างแท้จริง เพราะว่ามีสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนน้อยเท่านั้นที่ลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งผู้สมัคร

รอบแรก

(๒) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกในกรณีที่มีการใช้งบประมาณแผ่นดินดำเนินการ เป็นการดำเนินการที่เสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างมากอันเป็นการกระทบต่องบประมาณในการจัดการเลือกตั้งทั่วไป

(๓) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกก่อให้เกิดการต่อสู้แข่งขันกันภายในพรรคการเมืองแทนที่สนับสนุนช่วยเหลือกันในช่วงเวลาที่ต้องเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งทั่วไป

(๔) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกเป็นการตัดอำนาจการตัดสินใจในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งจากผู้ที่มิประสบการณืเชี่ยวชาญทางการเมืองของพรรคการเมือง โดยให้อำนาจนี้อยู่ที่สมาชิกพรรคการเมืองธรรมดาทั่วไปที่ไม่มีหรือขาดประสบการณ์ในทางการเมือง

(๕) การเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกทำให้โครงสร้างของพรรคการเมืองอ่อนแอ เพราะมุ่งไปในการพิจารณาผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลมากเกินไปกว่าการพิจารณาถึงตัวพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง

เมื่อได้พิจารณาถึงการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกแล้ว ทำให้เห็นว่า เป็นการถ่ายโอนอำนาจในการตัดสินใจส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งลงสู่สนามเลือกตั้งจากที่อยู่ในอำนาจของพรรคการเมือง (ผู้นำพรรค กรรมการบริหารพรรค หรือนายทุนพรรค) ไปสู่สมาชิกพรรคการเมือง ซึ่งหากพรรคการเมืองในประเทศไทยสามารถเริ่มดำเนินได้ จะเป็นผลดีในสร้างเสริมรากฐานความเป็นประชาธิปไตยในระบบพรรคการเมืองไทย แต่ประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้มีอำนาจที่แท้จริงในพรรคการเมืองจะยอมหันหรือลดทอนอำนาจของตนเหนือพรรคการเมืองหรือไม่ หากยอม เราก็คงได้เห็นการเลือกตั้งผู้สมัครรอบแรกในประเทศไทยในเวลาอันไม่ช้านี้

เหตุผลในการวินิจฉัยคดี (Ratio Decidendi)

สุโรจน์ จันทรพิทักษ์*

ปัญหาศาลวินิจฉัยคดีได้ยุติธรรมหรือรับฟังข้อเท็จจริงได้ถูกต้องตรงความเป็นจริงหรือไม่ เพียงใดนั้น เป็นประเด็นที่ถกเถียงกันเสมอ โดยเฉพาะในคดีที่มีข้อเท็จจริงคลุมเครือและยากที่จะให้เชื่อไป ในทางใดทางหนึ่งตามพยานหลักฐานของคู่ความแต่ละฝ่าย เหตุผลในการวินิจฉัยคดีของศาลจึงไม่ใช่เรื่องง่าย และเป็นตรรกะที่สังคมอาจรับรู้ได้โดยสามัญสำนึก (Common Sense) แม้เหตุผลที่ศาลหยิบยกขึ้นวินิจฉัยจะไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวเพราะเป็นเหตุผลในแต่ละคดี แต่เหตุผลนั้นต้องอยู่ในระดับมาตรฐานถึงขนาดที่วิญญาณชนเชื่อว่าความจริงเป็นเช่นนั้น และยอมรับในเหตุผลนั้นได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๐๓/๒๕๓๖ เหตุเกิดในเวลากลางคืนผู้เสียหายอ้างว่าเห็นและจำหน้าคนร้ายได้ ในขณะที่คนร้ายขับรถจักรยานยนต์แข่งรถจักรยานยนต์คันที่ผู้เสียหายนั่งซ้อนท้าย ป. มาโดยอาศัยแสงไฟรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายและแสงไฟรถจักรยานยนต์ที่เล่นสวนมากับแสงจันทร์ แต่โดยข้อเท็จจริงแล้วแสงไฟรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายย่อมพุ่งไปข้างหน้า จึงไม่สว่างพอที่จะทำให้ผู้เสียหายเห็นหน้าคนร้ายที่ขับและนั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ที่แข่งรถจักรยานยนต์ได้ ส่วนแสงจันทร์ก็มีความสว่างน้อย ไม่พอจะเห็นหน้าคนร้ายได้ ผู้เสียหายชี้ตัวจำเลยว่าเป็นคนร้ายที่ขับรถจักรยานยนต์ แต่กลับเบิกความตอบคำถามค้านว่าตอนที่ชี้ตัวนั้นเพิ่งรู้ว่าจำเลยเป็นคนที่ยืนรู้จักมาก่อน ดังนั้นหากผู้เสียหายจำคนร้ายได้จริง ก็น่าจะบอกชื่อคนร้ายได้ในวันเกิดเหตุ คำเบิกความของผู้เสียหายจึงมีพิรุธไม่น่าเชื่อ ช่วงเวลาที่คนร้าย นั่งซ้อนรถจักรยานยนต์ลงจากรถมาถึขับรถจักรยานยนต์ของผู้เสียหายทันทีจน ป. พยานและรถตกลงไปใน คูน้ำข้างทางทำให้โอกาสที่ ป. จะเห็นและจำหน้าคนร้ายที่ขับรถจักรยานยนต์มีน้อย เมื่อพยานหลักฐานโจทก์มีความสงสัยตามสมควรว่าจำเลยเป็นคนร้ายกระทำผิดตามฟ้องโจทก์หรือไม่ จึงต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๔/๒๕๓๘ ขณะผู้เสียหายซื้อมะม่วงโดยยืนหันหน้าเข้าหาแผงขายผลไม้ คนร้ายเข้ามาทางด้านหลังของผู้เสียหาย และเมื่อถอดสร้อยคอทองคำได้แล้วก็หันหลังวิ่งหนีไป ผู้เสียหายจึงไม่มีโอกาสที่จะเห็นหน้าคนร้ายได้ ที่ผู้เสียหายเบิกความว่าเห็นหน้าคนร้ายจึงไม่เชื่อว่าเป็นความ

* ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

อาจารย์พิเศษคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จริง จำเลยเป็นคนงานรับจ้างอยู่ที่อุ้มอรรถและอ้างว่าเหตุที่ไม่ได้ไปสถานีตำรวจขณะที่เจ้าพนักงานตำรวจไปนำคนงานในอุ้มมาที่สถานีตำรวจครั้งแรกเพราะจำเลยกำลังชักฝ้ายไม่เสร็จและเจ้าพนักงานตำรวจบอกให้ ฝ้าอยู่ก่อนหากจำเลยเป็นคนร้ายจริงเมื่อเจ้าพนักงานตำรวจกลับไปแล้วเชื่อว่าจำเลยจะต้องหลบหนี คงไม่อยู่ที่เจ้าพนักงานตำรวจมาตามเป็นครั้งที่ ๒ เหตุที่จำเลยมิได้ไปกับเจ้าพนักงานตำรวจครั้งแรก หาได้เป็นข้อพิรุธที่จะแสดงให้เห็นว่าจำเลยเป็นคนร้ายไม่ พยานหลักฐานของโจทก์ที่สืบมายังฟังไม่ได้ว่าจำเลยเป็นคนร้าย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๑๒/๒๕๓๔ บริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างจากไฟฟ้าที่หน้าร้านค้าและเสาไฟฟ้าสาธารณะซึ่งปักอยู่เป็นระยะๆ น่าเชื่อว่าบริเวณที่เกิดเหตุมีแสงสว่างมากพอที่ผู้เสียหายที่ ๑ กับ ส. จะสามารถมองเห็นเหตุการณ์ต่างๆ ได้ชัดเจนประกอบกับ ส. รู้จักกับจำเลยมาก่อนทั้งก่อนเกิดเหตุประมาณ ๑ ชั่วโมง จำเลยขับรถจักรยานยนต์มี ธ. นั่งซ้อนท้ายไปพบผู้เสียหายที่ ๑ กับ ส. และ ส. ได้พูดคุยกับจำเลยด้วยก่อนที่จะเกิดเหตุ ธ. ใช้อาวุธปืนยิงผู้เสียหายทั้งสองโดยจำเลยเป็นผู้ขับรถจักรยานยนต์ให้ ธ. นั่งซ้อนท้ายไป จึงเชื่อว่าผู้เสียหายที่ ๑ กับ ส. มีโอกาสเห็นและจำคนร้ายได้

คำพิพากษาศาลฎีกาข้างต้นได้ปึงชี้ถึงเหตุผลในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงว่าจำเลยใช้คนร้ายหรือไม่ และเป็นเหตุผลที่อยู่ในระดับมาตรฐานดังกล่าวทำให้คำพิพากษามั่นคงน่าเชื่อถือควรค่าแก่การเป็นบรรทัดฐานในการวินิจฉัยคดีที่มีข้อเท็จจริงเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีคำพิพากษาศาลฎีกาบางฉบับพยายามอธิบายหลักแห่งเหตุผลในการวินิจฉัยคดี เช่น คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๔๘/๒๕๔๑ วินิจฉัยว่าในการวินิจฉัยคดี ศาลย่อมพิเคราะห์พยานหลักฐานไปตามหลักกฎหมาย และหลักความเป็นไปได้ตามธรรมชาติของพยานหลักฐานว่าสอดคล้องกับเหตุผลหรือไม่ ถูกต้องตามหลักวิชาการหรือไม่ มีเหตุสงสัยตามสมควรหรือไม่ ฯลฯ ฉะนั้นหากศาลเชื่อหรือไม่เชื่อพยานหลักฐานของคู่ความฝ่ายใดแล้วก็ชอบที่จะหยิบยกเหตุผลขึ้นวินิจฉัยว่าเชื่อเพราะอะไร ไม่เชื่อเพราะอะไร ในบางครั้งข้อเท็จจริงที่สอดคล้องต้องกันก็ยังไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่ทำให้ศาลเชื่อได้หากประมวลข้อเท็จจริงนั้นแล้วยังไม่สมเหตุสมผลกัน เช่น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๑/๒๕๔๐ พฤติการณ์ของพยานที่ยินยอมออกจากบ้านไปกับจำเลยในยามค่ำมืดสว่างเลยกำหนดเวลาที่บุคคลทั่วไปจะรับประทานขนมโดยยินยอมปฏิบัติตามคำสั่งของจำเลยทุกประการไม่ว่าจำเลยจะสั่งให้ขับรถจักรยานยนต์ไปในทิศทางใดและจอดหยุดรอ ณ ที่ใด แม้จะให้นารถจักรยานยนต์ไปซ้อนไว้ในคูข้างถนนและเฝ้ารถจักรยานยนต์ไว้ ขณะที่จำเลยกับพวกนำถุงปุ๋ยเข้าไปในโรงเรียนที่เกิดเหตุพยานก็ยินยอมปฏิบัติตามโดยดี อีกทั้งไม่ได้แสดงอาการตื่นเต้นตกใจเมื่อไฟไหม้โรงเรียน แต่กลับขับรถจักรยานยนต์พาจำเลยกับพวกไปส่งยังสถานที่จำเลยซ่อนรถจักรยานยนต์ของตนไว้ ทั้งๆ ที่ทราบดีว่าจำเลยกับพวกวางเพลิง พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการผิดปกติวิสัยของบุคคลผู้ถูกหลอกลวงให้เดินทางไปกับคนร้าย และพบการกระทำความผิดที่ร้ายแรงเพราะโดยสัญชาตญาณของผู้ที่ประสบเหตุร้ายแรงดังกล่าวและในฐานะที่เป็นชาวมุสลิมเช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ในละแวกที่เกิดเหตุพยานน่าจะร้องตะโกนบอกให้ประชาชนเหล่านั้ทราบเพื่อจะได้ช่วยกันดับเพลิงและแจ้งให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองทราบในโอกาสต่อมา แต่ไม่ปรากฏว่าพยานได้ดำเนินการใดๆ คงเก็บงำไว้เป็นเวลานานถึง

๒ วัน จึงเล่าให้ ส. เพื่อนร่วมงานฟังเป็นการเปิดเผยถึงความรู้สึกของบุคคลผู้อยู่ในภาวะเช่นพยานจะพึงกระทำ จึงเป็นการส่อพิรุณว่าพยานอาจจะไม่รู้เหตุการณ์ดังที่เบิกความ ในคืนเกิดเหตุนอกจากจะมีการวางเพลิง โรงเรียน ที่เกิดเหตุแล้วยังมีการวางเพลิงโรงเรียนอื่น ในเขตจังหวัดสงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ในเวลาเดียวกันใช้วิธีการและวัสดุเชื้อเพลิงเหมือนๆ กันอีกถึง ๓๗ แห่ง เชื่อว่าเป็นการกระทำของกลุ่ม ขบวนการก่อการร้ายเดียวกันซึ่งดำเนินงานอย่างมีระบบโดยวางแผนกำหนดตัวบุคคลวิธีการปฏิบัติ ตลอด ถึงวัสดุเชื้อเพลิงที่ใช้ไว้อย่างรอบครอบและรัดกุม งานก่อการร้ายจึงสำเร็จลุล่วงไปได้ ตัวบุคคลผู้ดำเนินงาน จึงน่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในขบวนการเดียวกันและไว้วางใจได้ ไม่มีเหตุอันใดที่จะชักชวนบุคคลอื่นซึ่งอยู่นอกขบวนการให้เข้ามาทำงานเพราะอาจทำให้แผนงานที่กำหนดไว้เสียหาย และยังเป็นการเปิดเผยความลับ ของขบวนการแก่บุคคลภายนอกอีกด้วย ฉะนั้นคำเบิกความของพยานจึงขัดต่อเหตุผลไม่น่าเชื่อถือ พยานหลักฐานโจทก์มีเหตุสงสัยตามสมควรว่าจำเลยเป็นคนร้ายรายนี้หรือไม่ จึงยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

หากปัญหาข้อเท็จจริงในคดีใดต้องอาศัยองค์ความรู้ที่ลึกซึ้งเฉพาะด้าน เช่น วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น แล้วศาลพึงต้องระมัดระวังเหตุผลในการวินิจฉัยคดี เพราะอาจจะคลาดเคลื่อนไม่สอดคล้องกับองค์ความรู้ดังกล่าวได้ ฉะนั้นพยานผู้เชี่ยวชาญจึงมีความจำเป็นแก่รูปคดี เช่นนี้ซึ่งศาลควรมานำพิจารณาประกอบกับหลักปฏิบัติในเรื่องการพิจารณาพิพากษาตามกฎหมาย จึงจะทำให้เหตุผลในการวินิจฉัยคดีมีความมั่นคงน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๗/๒๕๔๔ จำเลยรับว่าได้รับประกันชีวิตให้แก่ผู้ขอเอาประกันภัยในนาม “ส.” แล้ว แต่กล่าวอ้างว่าผู้ขอเอาประกันภัยตามคำขอเอกสารหมาย จ.๑๕ และ จ.๑๖ ไม่ใช่ ส. ลายมือชื่อในเอกสารดังกล่าวมิใช่ลายมือชื่อของ ส. การพิจารณาพิพากษาประเด็นนี้จึงตกแก่จำเลย เมื่อปรากฏว่าพยาน จำเลยมีเพียงพนักงานของจำเลยเบิกความว่าจำเลยปฏิเสธคำขอเอาประกันภัยของ ส. ไปแล้วลายมือชื่อในคำขอเอาประกันภัยมิใช่ลายมือชื่อของ ส. โดยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบแล้วแต่จำเลยมิได้ นำผู้เชี่ยวชาญมาเบิกความยืนยันความเห็นดังกล่าวต่อศาล ความเห็นเกี่ยวกับลายมือชื่อจึงมีเพียงคำเบิกความลอยๆ ศาลฎีกาตรวจพิเคราะห์ลายมือชื่อในคำขอเอาประกันภัยเปรียบเทียบกับลายมือชื่อของ ส. ในเอกสารอื่นหลายฉบับแล้วปรากฏว่าแม้แต่ลายมือชื่อที่แท้จริงของ ส. ในเอกสารแต่ละฉบับดังกล่าว ยังไม่เหมือนกันเสียทีเดียวเมื่อเป็นเช่นนี้จึงยากที่จะชี้ชัดลงไปได้ว่ามิใช่ลายมือชื่อของบุคคลคนเดียวกันหรือไม่ เพราะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เฉพาะด้านทำการตรวจสอบพิสูจน์แต่จำเลยก็หาได้นำผู้เชี่ยวชาญที่อ้างมานำสืบต่อศาลไม่ ส่วนข้อเท็จจริงอื่นที่อ้างว่าเป็นพิรุณ เช่นโจทก์จัดทะเบียนสมรสกับ ส. ได้เพียงสองวันก่อนการขอเอาประกันชีวิตหรือฐานะของโจทก์และ ส. เป็นต้นก็ยังไม่เกิดผลเพียงพอให้รับฟังว่า ส. มิได้เป็นผู้ขอเอาประกันชีวิตต่อจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๓/๒๕๔๕ การทางพิเศษแห่งประเทศไทยมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานเก็บเงินทุกคน โดยให้พนักงานเก็บเงินกดแป้นพิมพ์เครื่องคอมพิวเตอร์ตามประเภทของรถที่ผ่านและประเภทของการจ่ายเงิน หากไม่กดจะไม่มีจำนวนเงินปรากฏในเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่เครื่อง

ตรวจจับที่พื้นถนนจะเป็นตัวฟ้องว่ามีรถผ่านโดยมีเสียงสัญญาณดังขึ้นและพนักงานควบคุมจะทราบเพราะ
เครื่องทำงานไม่ครบวงจร ดังนั้น การที่จำเลยรับเงินจากรถที่วิ่งผ่านทางด่วนแล้วไม่กดเป็นพิมพ์เครื่อง
คอมพิวเตอร์ หรือกดเป็นพิมพ์แล้วเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ทำงานตามที่จำเลยกล่าวอ้าง เครื่องตรวจจับ
ที่พื้นถนนจะตรวจนับจำนวนรถที่วิ่งผ่านเอง แต่เมื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเปรียบเทียบกันแล้วปรากฏว่า
จำเลย ส่งเงินขาดจำนวน ๘ ครั้ง เป็นเงิน ๑๕๓,๗๐๐ บาท แม้ว่าจะไม่มีพยานบุคคลมายืนยันว่าจำเลย
เบียดบังเงิน ค่าผ่านทาง แต่เมื่อจำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาเงินโดยชอบแม้จะเป็นระยะเวลา
อันสั้น รวมทั้งเป็นผู้รับเงินและรวบรวมนำส่งต่อไปอันถือว่าเป็นการจัดการทรัพย์สินตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา ๑๔๗ ได้รับเงินค่าผ่านทางมาแล้วและไม่ส่งเงินให้ครบ จึงถือว่าเป็นการเบียดบังเอาทรัพย์สิน
นั้นเป็นของตนโดยทุจริตแล้ว ที่จำเลยอ้างว่าจำนวนเงินตามใบส่งตรงกับต้นข้าวใบเสร็จรับเงินอันเป็น
สิ่งแสดงว่าจำเลยมิได้ทุจริตนั้น ก็เป็นเรื่องที่จำเลยได้รับใบเสร็จรับเงินมาเพื่อจ่ายให้แก่รถที่ใช้ทางด่วน
ทุกคน หากผู้ใช้ทางด่วนไม่ต้องการใบเสร็จรับเงิน จำเลยต้องฉีกใบเสร็จรับเงินนั้นด้วย แต่ในกรณีของ
จำเลยปรากฏว่าจำนวนรถ ที่วิ่งผ่านมาปริมาณมากกว่าจำนวนใบเสร็จรับเงินที่จำเลยฉีกแสดงว่าจำเลยรับ
เงินมากกว่าจำนวนใบเสร็จรับเงินที่จำเลยฉีกออกไป ฉะนั้น แม้จำนวนเงินที่จำเลยส่งจะตรงกับจำนวน
ใบเสร็จรับเงินก็ได้เป็นการยืนยันว่าจำเลยมิได้ทุจริตแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๖๒๑/๒๕๕๑ เมื่อน้ำที่โจทก์สูบเข้าไปในบ่อตกปลาของโจทก์เป็นน้ำที่มีสาร
พิษอันเนื่องจากโรงงานของจำเลยปล่อยน้ำทิ้งลงสู่คูน้ำสาธารณะและเป็นเหตุให้ปลาในบ่อตกปลาของโจทก์
ดังกล่าวตาย การที่จำเลยไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นว่าน้ำจากโรงงานของจำเลยที่ระบายลงสู่คูน้ำทิ้ง และไหล
ลงสู่คูน้ำสาธารณะดังกล่าวเป็นน้ำใสและปลอดจากสารเคมีซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต รวมทั้งปลาใน
บ่อตกปลาของโจทก์ ลำพังคำเบิกความลอยๆปราศจากพยานหลักฐานอื่นสนับสนุนโดยเฉพาะพยานผู้
เชี่ยวชาญ จึงไม่มีน้ำหนักให้ รับฟัง พยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักดีกว่าพยานหลักฐานของจำเลย
ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า เหตุที่ปลาในบ่อตกปลาของโจทก์ตายเกิดจากการกระทำละเมิดของจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๓๔/๒๕๕๓ เครื่องจับเห็บเป็นเพียงเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่น่าผล การ
ตอบคำถามของจำเลยมาวิเคราะห์ตามหลักวิชาการแล้วประเมินผลจากการวิเคราะห์นั้นว่าจำเลยพูดจริง
หรือพูดเท็จอันมีลักษณะเป็นเพียงความเห็นในทางวิชาการย่อมไม่อาจนำมาพิสูจน์ทราบถึงข้อเท็จจริงอัน
เกี่ยวกับการกระทำผิดของจำเลยเป็นที่แน่ชัดได้ ต่างกับการพิสูจน์ตัวบุคคลที่อาจพิสูจน์ทราบได้โดยอาศัย
เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เมื่อโจทก์และโจทก์ร่วมไม่มีพยานหลักฐานอื่นมาประกอบให้เห็นว่าจำเลยฆ่า
ผู้ตายประการใด ลำพังเครื่องจับเห็บและความเห็นของผู้ชำนาญด้านเครื่องจับเห็บยังไม่อาจ รับฟังได้โดย
ปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นคนร้ายฆ่าผู้ตาย ต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้แก่จำเลยตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๗ วรรคสอง

สำหรับเหตุผลในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายนั้นเกี่ยวข้องกับการตีความข้อกฎหมายของศาล
ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการตีความ ๒ ประการ คือ

๑) การตีความตามตัวอักษร คือ การอธิบายหรือค้นหาความหมายจากถ้อยคำในตัวบทกฎหมาย

นั้น ๆ เช่น ค้นหาความหมายของถ้อยคำจากพจนานุกรม ถ้าเป็นถ้อยคำศัพท์ทางวิชาการหรือศัพท์เทคนิค ก็ค้นหาความหมายตามที่ใช้กันในวงการวิชาการหรือวงการอาชีพต่าง ๆ หรือพิจารณาจากบทนิยามศัพท์ ตามที่บัญญัติไว้ในตัวบทกฎหมายนั้น

๒) การตีความตามเจตนารมณ์ คือ การค้นหาความหมายของถ้อยคำในตัวบทกฎหมายจากความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ โดยมีทฤษฎีการตีความ ๒ ทฤษฎี คือทฤษฎีอำนาจอิจิต (Subjective Theory) ที่คำนึงถึงเจตจำนงของผู้ร่างกฎหมาย และทฤษฎีอำนาจอการณ (Objective Theory) ซึ่งพิจารณาถ้อยคำในตัวบทกฎหมายเท่าที่จะเปิดช่องให้ทำได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๑๑/๒๔๙๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓๔ (ตรงกับ มาตรา ๑๕๖๒) ที่ห้ามฟ้องบุพการี เป็นกฎหมายจำกัดสิทธิ ต้องแปลโดยเคร่งครัด บุพการีไม่หมายความถึงมารดาของภรรยา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๔/๒๔๙๘ ประกาศคณะกรรมการฯ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ.๒๔๙๐ มาตรา ๘ ห้ามไม่ให้ออกนอกเขตเพื่อป้องกันการลักลอบตัดฟันไม้หวงห้าม นั้น ไม่เกี่ยวแก่การค้ากำไรเกินควร เป็นการนอกขอบอำนาจ ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่มีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๘๕/๒๔๙๘ เทศบาลอาจตราเทศบัญญัติเรื่องสะพานทำเทียบเรือสาธารณะ ได้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล มาตรา ๕๔ มาตรา ๗๐ ภายในขอบอำนาจ ไม่ขัดแย้งต่อบทกฎหมาย แต่จะห้ามผู้อื่นมิให้สร้างหรือใช้สะพานทำเทียบเรือในที่ดินของเอกชนคนใดไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๙๐/๒๔๙๘ พระราชกฤษฎีกาสงวนป่าคุ้มครองระบบตำบลคลองกระบือ แต่แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากินถึงตำบลปากพ่องฝั่งตะวันตกด้วย ดังนั้น ต้องบังคับตามข้อความในพระราชกฤษฎีกานั้น จะเลยถึงตำบลอื่นตามแผนที่ด้วยไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๗๗/๒๔๙๘ ประกาศห้ามนำเนื้อสุกรเข้าในเขตเทศบาลจะทำให้รายได้ของเทศบาลตกต่ำและไม่ปลอดภัยแก่สวัสดิภาพของผู้บริโภค ไม่เกี่ยวกับการป้องกันการค้ากำไรเกินควร เป็นประกาศโดยปราศจากอำนาจนอกเหนือไปจากตัวบทกฎหมายซึ่งได้บัญญัติไว้ การฝ่าฝืนไม่เป็นความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๑๒/๒๕๐๓ ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือ ในมาตรา ๑๘(๑) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๔๙๙ คำว่า "ออกประกาศ" หมายความว่าออกประกาศเป็นหนังสือ ให้ออกประกาศด้วยวาจาก็ได้ไม่ เพราะมาตรานี้มุ่งบังคับเอากับประชาชน ถ้าตีความว่าออกประกาศด้วยวาจาก็ใช้ได้ ก็ย่อมปราศจากหลักฐานและเป็นช่องทางให้ได้ถึงกันได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๙๑/๒๕๕๑ บ้านของกลางทั้ง ๒ หลังที่จำเลยปลูกสร้างขึ้นในเขตอุทยานแห่งชาติ มิใช่เครื่องมือ อาวุธ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดโดยตรงตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ มาตรา ๔๗ ทวิ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ มาตรา ๒๙ ป.ที่ดินมาตรา ๑๐๘ ทวิ วรรคห้า จึงไม่อาจับได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๗๗/๒๕๕๒ พ.ร.บ. คณะสงฆ์ฯ มิได้บัญญัติว่าที่ดินที่จะเป็นที่ธรณีสงฆ์จะต้องเป็นที่ดินมีโฉนดเท่านั้น ดังนั้น ที่ดินที่มีเพียงสิทธิครอบครองก็สามารถเป็นที่ธรณีสงฆ์ได้

เมื่อมีการยกให้ที่ดินที่มีเพียงการครอบครองให้แก่วัด ที่ดินดังกล่าวก็ตกเป็นที่ธรณีสงฆ์ แม้ต่อมาผู้แทนของวัดซึ่งเป็นเจ้าของที่ธรณีสงฆ์ไม่ทราบว่าเป็นที่ดินดังกล่าวเป็นที่ธรณีสงฆ์ก็หาทำให้ที่ดินดังกล่าวหลุดพ้นจากการเป็นที่ธรณีสงฆ์แต่อย่างใด

ส่วนการตีความสัญญานั้นศาลจะตีความกรณีที่ข้อความตามสัญญายังไม่ชัดเจนแน่นอน ก้าวมเคลือบแคลงสงสัย หรือมีความหมายได้หลายนัย โดยมีหลักการวินิจฉัยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๗๑ ซึ่งได้แก่

- ๑) ให้ฟังเสียงถึงเจตนาอันแท้จริงยิ่งกว่าถ้อยคำสำนวนหรือตัวอักษร
- ๒) ให้ตีความตามนัยที่จะทำให้เป็นผลบังคับได้กว่านัยที่ไร้ผล
- ๓) กรณีมีข้อสงสัยให้ตีความในทางที่เป็นคุณแก่คู่กรณีที่ต้องเสียในมูลหนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๙/๒๔๘๕ การตีความในพินัยกรรมต้องพยายามให้ได้เจตนาอันใกล้เคียงของเจ้ามรดก จะถือเอาเครื่องวัดตามตัวหนังสือเสมอไปหาได้ไม่ เว้นแต่เจตนาตามตัวหนังสือที่ได้แสดงออกจะชัดเจนแน่นอน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๗/๒๔๘๘ สัญญายอมความมีความว่า โจทก์ยอมให้ที่พิพาทหมายเลข ๓ กับที่พิพาทหมายเลข ๑ กับที่หมายเลข ๒ โจทก์จำเลยตกลงกันแบ่งคนละครึ่งนั้น หมายความว่าที่หมายเลข ๓ และหมายเลข ๑ โจทก์ยอมยกให้จำเลย ส่วนหมายเลข ๒ แบ่งกันคนละครึ่ง ไม่ใช่ตกลงแบ่งครึ่งทั้งสามแปลง

มิติทางกฎหมายในการลด ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ศยามล ไกยูรวงศ์*

หลักนิติรัฐกับความจริงของสังคม

บทความนี้เป็นการนำเสนอความคิดเห็นของข้าพเจ้า ซึ่งมีคำถามต่อ “หลักนิติรัฐกับความจริงของสังคม” ผู้ใช้กฎหมายโดยส่วนใหญ่ทั้งในบทบาทของผู้กำหนดนโยบาย ผู้ออกกฎหมายและผู้ใช้กฎหมายต่างมีทัศนคติที่เป็นอคติระหว่างชนชั้นทางสังคมและมีความรุนแรงทางความคิดและพฤติกรรมในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคปัญหาของการสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้คนและชุมชนที่ด้อยโอกาสในสังคม ต่างเป็นผู้ถูกกระทำและไม่ได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด ทั้งด้านการเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงการกระจายรายได้ และการได้สิทธิในการรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองและชุมชน

หลักนิติรัฐ ในทางทฤษฎีกล่าวไว้ว่า “การกระทำของรัฐที่มีกฎหมายควบคุมกำกับกับการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ เพื่อไม่ให้รัฐกระทำการตามอำเภอใจ ขณะเดียวกันรัฐต้องกระทำการโดยเคารพต่อหลักความเสมอภาค เสรีภาพที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญ องค์การนิติบัญญัติต้องผูกพันต่อรัฐธรรมนูญในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับ เพื่อให้หลักความผูกพันต่อรัฐธรรมนูญขององค์การนิติบัญญัติมีผลในทางปฏิบัติ”

ความจริง คือ “กฎหมายคือคำสั่งของรัฐาธิปไตย” ตามแนวคิดเสรีนิยม ตั้งแต่ประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเปิดประเทศพัฒนาเศรษฐกิจทุนนิยมเพื่อป้องกันการล่าอาณานิคมภายใต้การปกครองของรูปแบบที่เรียกว่า “ระบอบประชาธิปไตย”

* ผู้อำนวยการโครงการเสริมสร้างจิตสำนึกในมหาวิทยาลัย จังหวัดตรัง

โครงสร้าง เนื้อหาสาระ กระบวนการ การใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ บทลงโทษ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย มาจากแนวคิดเสรีนิยมและอำนาจนิยมควบคู่กัน กล่าวคือรูปแบบของคณะกรรมการตามกฎหมายมี สัดส่วนของข้าราชการประจำจำนวนมาก ผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้งการออกกฎระเบียบที่เอื้อให้กลุ่ม ทุน กลุ่มการเมือง และกลุ่มข้าราชการ แบ่งปันผลประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่กฎหมายให้ดุลยพินิจแก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในการเลือกปฏิบัติ

นโยบายของรัฐและกฎหมายจึงเป็นสาระสำคัญทั้งโดยแนวคิด เนื้อหา และการบังคับใช้กฎหมาย ของเจ้าหน้าที่รัฐที่มีทัศนคติต่อการใช้ความรุนแรงกับประชาชน ซึ่งสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้ เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งปัญหาหนี้แต่ปัญหาสังคมและความขัดแย้งเกิดขึ้น ในประเทศไทย

ในยุคของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ที่เป็นสังคมทุนนิยมเทคโนโลยี แต่กฎหมายของประเทศไทยกลับ ล้าหลังและไม่ทันสมัย ที่จะปกป้องสิทธิของผู้ด้อยโอกาสในสังคม และนับวันจะมีแต่ความเหลื่อมล้ำทาง สังคมมากยิ่งขึ้น หากประเทศไทยไม่มีการปฏิรูปกฎหมายที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลสังคมที่มาจาก รากฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน และอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย

หลักนิติธรรมในความคิดของข้าพเจ้า

ความเข้าใจของข้าพเจ้า “หลักนิติธรรม” คือ “การกระทำของรัฐต้องมาจากความชัดเจนของ กฎหมาย ความมั่นคงของกฎหมาย ความเป็นกฎเกณฑ์ทั่วไปของกฎหมาย ความเป็นอิสระของศาล การ เคารพในหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ ตลอดจนความสะอาดในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หลักนิติธรรม คือ หลักแห่งความเป็นธรรมในสังคมไทย ที่ประชาชนคนไทย เรียกร้องให้เกิดขึ้น ตามหลักสิทธิที่มีมาแต่เกิด ที่มนุษย์จะต้องได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานของความเสมอภาค ตั้งแต่เกิดจนตาย โดยได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณะ สิทธิในการดำรงชีวิต อย่างมีความสุขกับครอบครัว และมีสิทธิในการกำหนดอนาคตของตนเอง

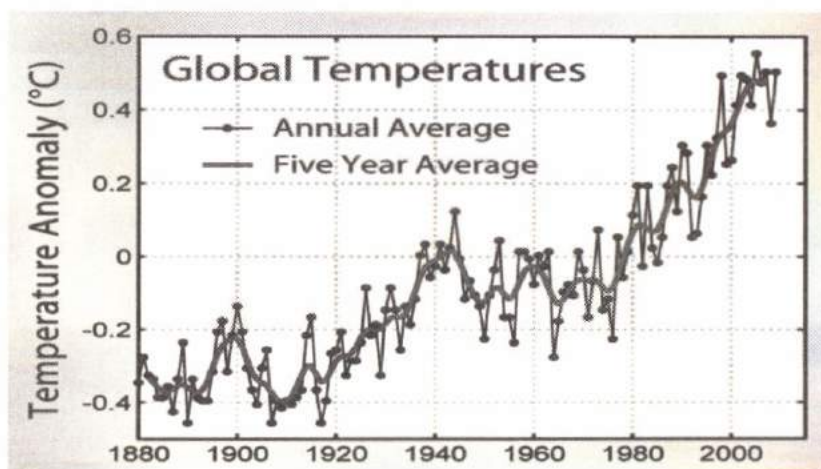
“การพัฒนาที่อยู่ร่วมกับโลกได้อย่างยั่งยืน บทบาทของนักกฎหมายคือผู้เปลี่ยนแปลงโลก โดยใช้มุมมองการวิเคราะห์สถานการณ์ของสังคมในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการ เคารพสิทธิมนุษยชน ในการสร้างกฎหมายที่รักษาความเป็นธรรม เพื่อให้มนุษยชาติอยู่ร่วมกันบนโลก ใบนี้อย่างสมดุลและยั่งยืน”

ประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงของโลก*

๑) ภาวะโลกร้อนกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ในช่วง ๑๐๐ ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกเพิ่มขึ้น ๐.๓-๐.๖ องศาเซลเซียส เป็นผลให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้น ๑๐-๒๕ เซนติเมตร และคาดการณ์ว่า ในปี ๒๖๔๓ (ค.ศ. ๒๑๐๐) อุณหภูมิเฉลี่ยของโลกจะเพิ่มขึ้น ๑.๕-๕.๑ องศาเซลเซียส ซึ่งจะทำให้ระดับน้ำทะเลเพิ่มขึ้น ๙๐ เซนติเมตร ส่งผลให้สภาพภูมิอากาศแปรปรวนมากกว่าปกติและภัยพิบัติทางธรรมชาติจะเกิดมากขึ้นจนสร้างความเสียหายต่อเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วโลก

Stern Review^๒ ระบุว่า ต้นทุนที่ประเทศต่างๆ จะต้องจ่ายในการป้องกันและรับมือกับผลกระทบจากภาวะโลกร้อน หากปล่อยให้ปัญหาเป็นอยู่โดยไม่มีการแก้ไขจะอยู่ในช่วงร้อยละ ๐.๐๕-๐.๕ ของ GDP โลก

* ข้อมูลในตอนนี้นำมาจากการ

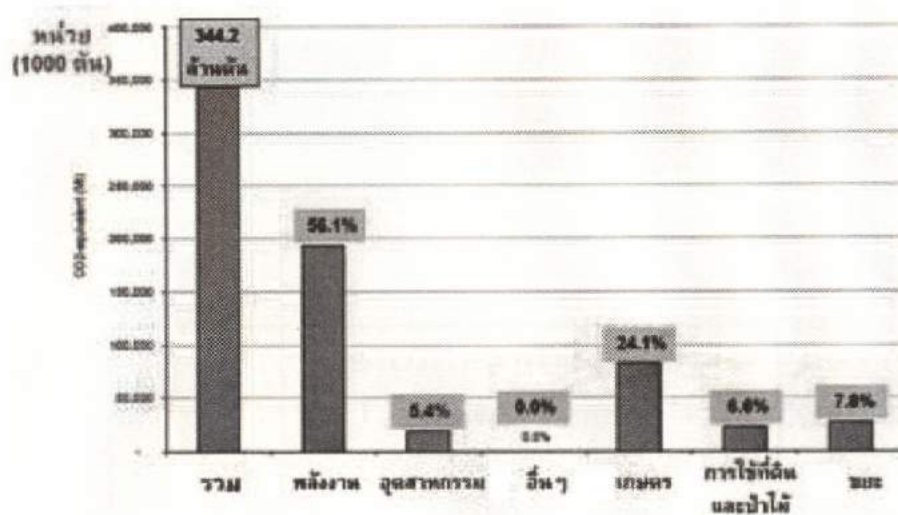
วิทยุฯ เลื่อนจำรูป, “วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญในระดับโลกและประเทศไทย” เอกสารประกอบเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์องค์กรสาธารณประโยชน์ (NGOs), เอกสารอัดสำเนา.

สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในสังคมโลก”, ๒๕๕๒, เอกสารอัดสำเนา.

รายงานสัมมนาเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจัดโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment/BOI) ในหัวข้อ “การเปิดเสรีการลงทุนของอาเซียนภายใต้ความตกลง ACIA”, ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น (หลักสี่).

^๒ Stern, N. (๒006). “Stern Review Executive Summary on the Economics of Climate Change”

ประเทศไทยมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเป็นอันดับ ๓๑ ของโลก และเป็นอันดับ ๔ ของอาเซียน หรือร้อยละ ๐.๗๕ ของปริมาณการปล่อยทั่วโลก โดยในปี ๒๕๕๖ ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจก จำนวน ๓๔๔.๒ ล้านตัน ซึ่งร้อยละ ๕๖.๑ หรือ ๑๙๓.๒ ล้านตัน มาจากภาคพลังงาน ขณะที่ภาค การเกษตร ของเลี้ยว (ขยะ) การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอุตสาหกรรม ปล่อยก๊าซเป็น สัดส่วนร้อยละ ๒๔.๑ ๗.๘ ๖.๖ และ ๕.๔ ตามลำดับ โดยคาดว่าในปี ๒๕๖๓ ปริมาณการปล่อยก๊าซ เรือนกระจกของประเทศจะเพิ่มเป็น ๕๓๔.๗ ล้านตัน^๓

ประเทศไทยกับการเปลี่ยนแปลงของประชาคมอาเซียน

ในช่วง ๕-๗ ปีที่ผ่านมา ความตกลงจัดตั้งเขตการค้าเสรีหรือ Free Trade Agreement/FTA ทั้งในแบบพหุภาคีและภูมิภาค ได้ทำให้การเปิดเสรีการค้าและการลงทุนแผ่ขยายออกไปในภูมิภาคต่าง ๆ และเชื่อมโยงภูมิภาคต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดจนที่สุดคือการเติบโตของจีนและการก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community/AEC ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทั้งด้านอุตสาหกรรม และเกษตรกรรมอย่างมากในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงทศวรรษหน้า

^๓ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒๕๕๘) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนงานที่สำคัญภายใต้แผนแม่แบบของ AEC Blueprint มีเป้าหมายเพื่อ

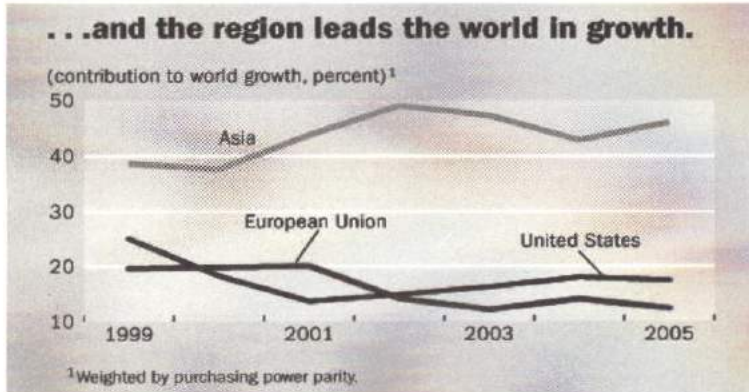
๑) เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วม มุ่งให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงานฝีมือ การลงทุน และเงินทุน อย่างเสรี

๒) สร้างเสริมขีดความสามารถแข่งขัน ได้แก่ นโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี สิทธิทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

๓) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค ด้วยการลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่าและใหม่ รวมถึงสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) และ

๔) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจ และสร้างเครือข่ายการผลิต และการจำหน่าย

หากรวมประเทศในเอเชียทั้งหมดที่มีญี่ปุ่น จีน เกาหลีใต้ อินเดีย และอาเซียน ผสมรวมเข้าด้วยกัน เศรษฐกิจของเอเชียจะมีขนาดใหญ่กว่าทั้งสหรัฐอเมริกา และยุโรป กล่าวคือเป็นตลาดขนาดใหญ่ประมาณ ๕๕๐ ล้านคนที่สามารถดึงดูดเงินลงทุนจากประเทศนอกอาเซียนได้มากขึ้น เป็นแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน เทคโนโลยีและสถานที่ผลิต ที่สามารถลดต้นทุนในการผลิตให้ต่ำลงและได้เปรียบในเชิงการค้า อีกทั้งการรวมตัวกันจะทำให้เพิ่มกำลังการต่อรองได้ เป็นฐานการผลิตร่วมกันทั้ง ๑๐ ประเทศ และที่สำคัญกว่านั้นคืออัตราการเติบโตของเอเชียที่อยู่ในระดับสูงสวนทางกับการเติบโตทางเศรษฐกิจกับโลกตะวันตก

ความมั่นคงทางพลังงานส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร

ในช่วง ๒๐ ปีข้างหน้า ความต้องการใช้พลังงานของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งมาจากจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและการขยายตัวของเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ที่มีการเปลี่ยนแปลง

เข้าสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรมและบริการจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม รูปแบบ และวิถีชีวิตของประชาชนไปสู่การบริโภคพลังงานมากขึ้น โดย International Economic Agency/IEA ได้คาดการณ์ปริมาณความต้องการใช้พลังงานของประเทศกำลังพัฒนาในช่วงปี ๒๕๔๗-๒๕๗๓ จะขยายตัวเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒.๖ ต่อปี โดยประเทศกำลังพัฒนาในเอเชีย จะมีแนวโน้มความต้องการใช้พลังงานขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๓.๒ ต่อปี ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า

จากการศึกษาของธนาคารโลก พบว่าประเทศไทยมีอัตราการพึ่งพาการนำเข้าพลังงานในอัตราที่สูง โดยหากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชีย จะพบว่าระบบเศรษฐกิจไทยมีระดับการพึ่งพิงสินค้าพลังงานสูงกว่า เกาหลีใต้ อินเดีย จีน และอินโดนีเซีย

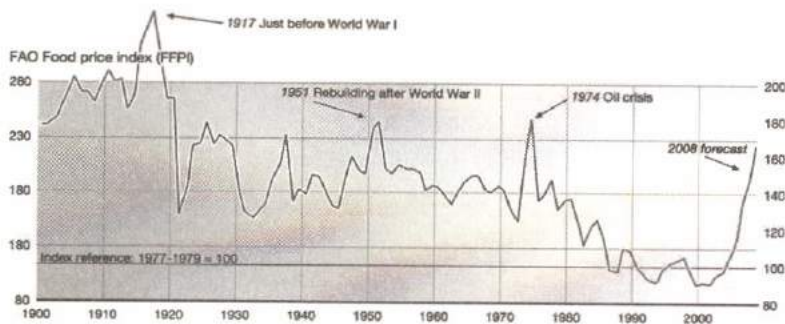
ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยมีการปรับตัวในด้านพลังงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การปรับโครงสร้างการใช้พลังงานไปสู่การใช้พลังงานที่มีราคาถูกและการเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตพลังงานในประเทศ ตลอดจนพลังงานทดแทนมากขึ้น อย่างไรก็ตามการปรับตัวดังกล่าวยังมีข้อจำกัดหลายประการ อาทิ การพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศที่ยังอยู่ในระดับสูง ข้อจำกัดของการพัฒนาแหล่งพลังงานในประเทศ และข้อจำกัดด้านอุปทานของพลังงานทดแทน เป็นต้น

การปลูกพืชพลังงานทดแทนอาจก่อให้เกิดปัญหาวิกฤตด้านอาหารที่มีความรุนแรงมากขึ้น โดยนโยบายส่งเสริมการผลิตพืชพลังงานทดแทนจะนำไปสู่ความกังวลต่อการพยายามหาแหล่งพลังงานอื่นๆ หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อทดแทนน้ำมัน ทำให้ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาด้านพลังงาน ถูกนำมาเชื่อมโยงกับวิกฤตด้านอาหาร อันเป็นสาเหตุของปัญหาการขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของนานาประเทศ ปัญหาโภชนาการและขาดแคลนอาหารในประเทศยากจน กระทั่งการนำไปสู่ความวุ่นวายทางการเมืองและผลกระทบต่อปัญหาด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามมา เช่น การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อขยายพื้นที่การเกษตร การขยายตัวของการใช้ปุ๋ยและสารเคมีเกษตรอย่างไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหาร จะเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศยากจน โดยในปี ๒๕๕๐ ผลผลิตอาหารของโลกราว ๒,๑๖๐ ล้านตัน ไม่เพียงพอกับความต้องการของโลกที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับหลายประเทศในโลกยังต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติทั้งอุทกภัย และภัยแล้ง อันเป็นผลกระทบจากสภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

ในช่วงที่ผ่านมาผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญหลายประเทศ มีข่าวไม่เพียงพอสำหรับการส่งออก และหลายประเทศได้มีการกำหนดมาตรการเพื่อรักษาความมั่นคงทางอาหารของประเทศตนไว้ เช่น ประเทศจีน อินเดีย เวียดนาม อียิปต์ กัมพูชา ส่งผลทำให้ราคาอาหารโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน โดยดัชนีราคาอาหารโดยรวมระหว่างเดือนมีนาคม ๒๐๐๗ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๐๐๘ ได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ ๕๗ โดยราคาธัญพืชเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๘๑

ดัชนีราคาอาหารของโลกในรอบ 100 ปี

การแย่งชิงที่ดินและฐานทรัพยากรในระดับโลกและประเทศไทย

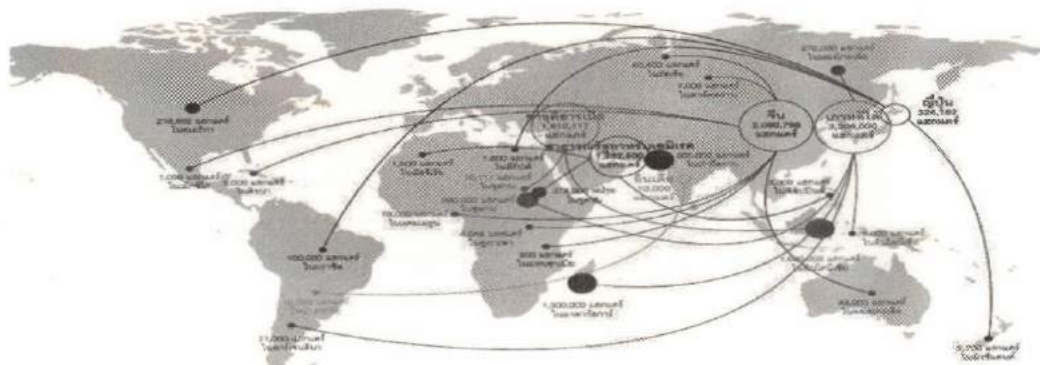
วิกฤตอาหารและพลังงานได้นำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “การยึดครองที่ดิน- Land Grabbing”) ในทุกภูมิภาคของโลก โดยบริษัทข้ามชาติ และกองทุนความมั่งคั่ง (Sovereign Fund) ของประเทศต่างๆ ได้เข้าไปลงทุนโดยสัมปทานหรือเช่าที่ดินระยะยาวในการผลิตพืชอาหารและพลังงานทั้งในเอเชีย แอฟริกา และยุโรปตะวันออก โดยขนาดของพื้นที่ที่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์นั้นมีขนาดมากกว่าพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทย แล้วในปี ๒๐๐๙

สถานการณ์ของประเทศไทยมีการกว้านซื้อที่ดินจากต่างชาติ ดังปรากฏเป็นข่าวในหนังสือพิมพ์ ดังนี้ “นายวิเชียร พันโดดี เลขาธิการสมาคมชาวนาไทยสุพรรณบุรี เปิดเผยถึงผลการตรวจสอบการขายที่ดินให้ชาวต่างชาติเพื่อนำมาทำเกษตรกรรมในพื้นที่ จ.สุพรรณบุรี ว่าหลังจากพบพื้นที่ ต.มะขามล้ม อ.บางปลาม้า และตำบลช้างเคี้ยวขายให้นายทุนไปแล้วจำนวนหลายพันไร่ ล่าสุด สมาชิกสมาคมชาวนาไทย รายงานให้ทราบว่า พื้นที่ อ.หนองหญ้าไซ จ.สุพรรณบุรี บริเวณ ต.หนองราชวัตร ได้ขายให้นายทุนชาวต่างชาติ และจ้างคนไทยดูแลพร้อมทำนาแบบอินทรีย์เป็นจำนวนหลายพันไร่เรื่องนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบ

(มติชนรายวัน, “จับตาต่างชาติฮุบที่ดินหนองหญ้าไซ”, ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๒.)

องคมนตรี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย กล่าวว่า “ขณะนี้มีการล่าอาณานิคมแบบใหม่ จากกลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่มีอำนาจเงินมหาศาล ซึ่งเรื่องนี้แสดงให้เห็นว่าทุกคนตระหนักถึงวิกฤตอาหารและวิกฤตพลังงาน และเมื่อน้ำมันกินไม่ได้ก็มุ่งหาที่ดินเพื่อทำการเกษตรเลี้ยงประเทศ เพราะฉะนั้นทั้งไทย ลาว พม่า กัมพูชา เวียดนาม เป็นเป้าหมาย โดยเฉพาะในพื้นที่ในเขตชลประทาน ๒๓ จังหวัดภาคกลางลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาที่รัฐบาลใช้เงินภาษีประชาชนพัฒนาแหล่งน้ำซึ่งเคยประเมินว่าประมาณ ๕.๔ หมื่นบาทต่อไร่ แต่กำลังถูกต่างชาติกว้านซื้อ เพราะฉะนั้นเรื่องนี้ต้องช่วยเหลือกัน เพราะขณะนี้ที่ดินเกษตรกรรมในภาคกลาง ๖๐% อยู่ในมือของนายทุนและเกษตรกรเช่าทำการเกษตร”. (เดลินิวส์ “องคมนตรีเป็นห่วงนายทุนกว้านซื้อที่ดิน” วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒.)

การสัมปทานและเช่าที่ดินข้ามชาติ เพื่อลงทุนในการผลิตพืชอาหารและพลังงาน 2009

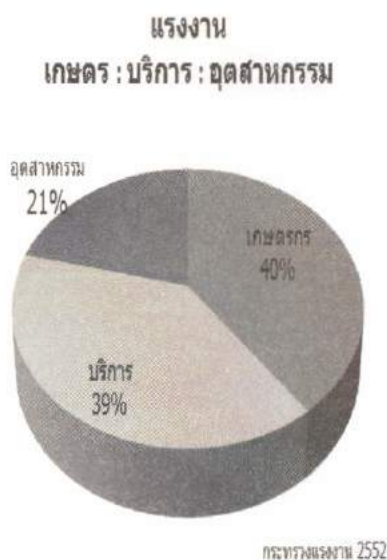
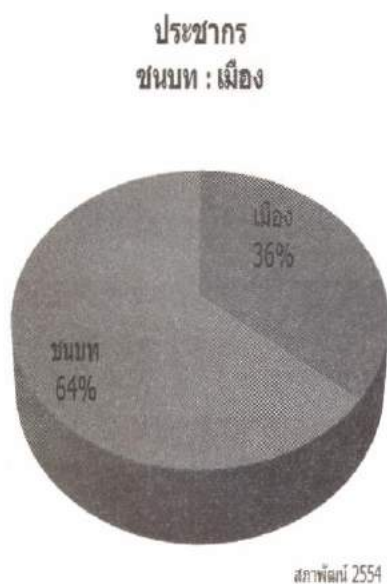
ชีวิตเกษตรกรไทยกำลังล่มสลาย

จากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรพบว่าเกษตรกร ๕๔.๗๓% ต้องเช่าที่ดินทำกิน โดยเกษตรกรมีแนวโน้มการเป็นผู้เช่าเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๕๔ มีการทำการเกษตรบนเนื้อที่ของผู้อื่นเพียง ๓๗ ล้านไร่ (ร้อยละ ๒๘.๔ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร) และเพิ่มเป็น ๖๕.๓ ล้านไร่ (ร้อยละ ๔๙.๕ ของเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร) ในปี ๒๕๕๑

สุขภาพของเกษตรกรมีแนวโน้มแยลงซึ่งเป็นผลมาจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยในปี ๒๕๕๐ เกษตรกรที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีมีการเกษตรคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๖ ในปี ๒๕๔๐ ผลการสำรวจล่าสุดเมื่อปี ๒๕๕๔ พบว่าจำนวนเกษตรกรที่ได้รับสารพิษในระดับที่เสี่ยงและไม่ปลอดภัยเพิ่มเป็นร้อยละ ๕๓

ในปี ๒๕๕๒ กลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๓๘.๔ ของรายได้รวมทั้งประเทศ ในขณะที่กลุ่มจนที่สุดร้อยละ ๑๐ ของประชากรมีสัดส่วนรายได้เพียงร้อยละ ๑.๗ ของรายได้ทั้งหมด ความต่างกันของรายได้ระหว่างสองกลุ่มนี้สูงถึง ๒๒.๘ เท่า

ความเหลื่อมล้ำในภาคเกษตรกรรมสะท้อนภาพของความเหลื่อมล้ำได้ชัดเจนที่สุด กล่าวคือในขณะที่เกษตรกรรายย่อยประสบปัญหาต่างๆมากมายจากอาชีพเกษตรกร แต่บรรษัทเกษตรกลับเติบโตอย่างรวดเร็ว เช่น บริษัทเจริญโภคภัณฑ์เติบโตจนกลายเป็นหนึ่งในยักษ์ใหญ่ของโลกในอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร นิตยสารฟอร์บ (Forbes) ประเมินว่าซีพีมียอดขายทั้งสิ้นประมาณ ๔๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนซีพี ออลล์ บริษัทค้าปลีกรายใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งเป็นผู้บริหารเซเว่น อีเลฟเว่น จำนวนกว่า ๖,๑๐๐ สาขาทั่วประเทศ และมีแผนการขยายกิจการเป็น ๗,๐๐๐ สาขา ภายในปีพ.ศ. ๒๕๕๖ มียอดขายต่อปี ๑๓๕,๐๐๐ ล้านบาท (มีมูลค่าทางการตลาด ๒๓๑,๐๐๐ ล้านบาท)

“ความเหลื่อมล้ำทางสังคมในประเทศไทย”

“ตอนนี้ได้สรุปข้อมูลและเพิ่มเติมจาก สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, “ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจกับ ประชาธิปไตย”, พิมพ์ที่บริษัท คิว พี จำกัด, กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓. และคณะกรรมการการปฏิรูป (คปร.), “แนวทางการปฏิรูปประเทศไทย ข้อเสนอต่อพรรคการเมืองและผู้มีสิทธิเลือกตั้ง”, พิมพ์ที่บริษัท คิว พี จำกัด, กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๔.

๑) ความเหลื่อมล้ำของอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ

อำนาจนิติบัญญัติ กระบวนการออกกฎหมายโดยข้าราชการประจำและนักการเมืองในลักษณะการใช้อำนาจรัฐควบคุมปราบปรามผูกขาดในขณะที่ยปล่อยให้ผู้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติแบบทำลาย

อำนาจบริหาร การใช้อำนาจฝ่ายบริหารในการใช้มติคณะรัฐมนตรี ไม่ได้อยู่บนหลักนิติธรรม แต่อยู่บนหลักของการอิงแอบระบบราชการที่ไม่มีการปฏิรูปการบริหาร และผลประโยชน์ของนักการเมือง

อำนาจตุลาการ แนวคิดและการใช้ดุลยพินิจของการพิจารณาคดีและพิพากษา ไม่ได้อยู่บนฐานของการวิเคราะห์ความไม่เป็นธรรมทางโครงสร้างของสังคม ที่สร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม

๒) ความเหลื่อมล้ำทางรายได้

รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทยปี ๒๕๕๒ ของ UNDP ชี้ว่าประเทศไทยมีอัตราส่วนระหว่างรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนที่มีรายได้มากที่สุดร้อยละ ๒๐ โดยมีสัดส่วนรายได้ร้อยละ ๕๔.๒ ของรายได้รวมทั้งประเทศ กับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุดร้อยละ ๒๐ โดยมีรายได้สัดส่วนร้อยละ ๔.๘ ของรายได้รวมทั้งประเทศ ระยะห่างของคนที่มีรายได้มากที่สุดกับคนที่มีรายได้น้อยที่สุดสูงถึง ๑๒-๑๕ เท่า ตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

เฮย์ กรู๊ป บริษัทที่ปรึกษาด้านทรัพยากรบุคคลได้ระบุไว้ในรายงานว่า รายได้ของผู้บริหารสูงเป็นอันดับที่ ๒๖ ของโลก สูงกว่าทุกประเทศในเอเชีย เนื่องจากบริษัทจำนวนมากจ้างผลิตหรือขายสินค้าราคาสูง ด้วยแรงงานราคาถูก อำนาจการต่อรองของผู้ใช้แรงงานต่ำ กฎหมายเอื้อประโยชน์ให้มีการลงทุนที่ได้สิทธิประโยชน์ แต่ไม่ได้คุ้มครองแรงงานอย่างแท้จริง

๓) ความเหลื่อมล้ำด้านการครอบครองทรัพย์สิน

สำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า ปี ๒๕๔๔ ครัวเรือน ที่มีรายได้สูงที่สุดร้อยละ ๒๐ ของประเทศ มีสัดส่วนการถือครองทรัพย์สินร้อยละ ๖๔ ของทรัพย์สินทั้งหมด ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุด ร้อยละ ๒๐ ของประเทศมีสัดส่วนถือครองทรัพย์สินเพียงร้อยละ ๑ ในด้านการถือครองที่ดิน สัดส่วนหนี้สินต่อรายได้สำหรับกลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ ๒๐ เพิ่มขึ้นมากระหว่างปี ๒๕๔๓-๒๕๔๗ โดยเฉพาะคนจนที่สุดร้อยละ ๑๐ มีสัดส่วนหนี้สินต่อรายได้สูงกว่า ๒๐ เท่า ซึ่งไม่มีทางชำระคืนได้

ประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่ก่อให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน ไม่มีการใช้มาตรการทางภาษีเก็บจากคนที่มั่งคั่งมาก กระจายให้คนไม่มีทรัพย์สิน การใช้อำนาจบริหารกำหนดนโยบายประชานิยม เร่งให้มีการบริโภคและมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น แต่ไม่มีมาตรการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในการลงทุน หรือควบคุมเศรษฐกิจที่คนไทยลงทุนได้เอง

ในขณะที่ประเทศไทยเปิดโอกาสให้คนต่างด้าวสามารถประกอบธุรกิจได้อย่างเสรี โดยมีกฎหมายที่ส่งเสริมอีกหลายฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ และพระราชบัญญัติการเช่าสิ่งทวียมทรัพย์พาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๔๒

งานวิจัยของปิยะนุช โปตะวณิช คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ศึกษาเรื่อง“ตัวแทนอำพราง” (ปี ๒๕๕๕) แสดงให้เห็นว่ามีคนต่างด้าวดำเนินการโดยให้ผู้มีสัญชาติไทยกระทำการเป็นตัวแทนอำพรางอยู่เป็นจำนวนมาก แม้ว่าปัจจุบันมีกฎหมายควบคุมและห้ามบุคคลทำธุรกรรมเกี่ยวกับตัวแทนอำพรางเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายอยู่แล้วก็ตาม แต่ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่ากฎหมายที่ควบคุมธุรกรรมเกี่ยวกับตัวแทนอำพรางยังไม่สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ มีสาเหตุจากบทบัญญัติกฎหมายยังไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นธุรกรรมเกี่ยวกับตัวแทนอำพรางไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับกฎหมายที่ควบคุมธุรกรรมเกี่ยวกับตัวแทนยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงาน ซึ่งยังไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับการประสานงานด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมที่เป็นความผิด ยังไม่มีหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่พิจารณาการทำธุรกรรมที่มีตัวแทนอำพรางเพื่อเลี่ยงกฎหมาย รวมถึงการพิจารณาทำธุรกรรมไม่มีความชัดเจน

๔) ความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงฐานทรัพยากร

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับฐานทรัพยากร ได้แก่ ที่ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรใต้ดิน และความหลากหลายทางชีวภาพแยกส่วนในการบังคับใช้ตามการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐในกฎหมายแต่ละฉบับที่ไม่บูรณาการกันระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เจตนารมณ์และสาระสำคัญของกฎหมายมุ่งเน้นการอนุรักษ์ ควบคุม ปราบปราม แยกคนกับธรรมชาติ และให้ดุลยพินิจแก่เจ้าหน้าที่รัฐ กฎหมายไม่ได้รับรองสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ ถึงแม้ว่าจะมีพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่รับรองสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐ การฟ้องร้องคดี แต่ยังไม่รับรองสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่นำไปสู่การคุ้มครองพื้นที่แหล่งอาหารและฐานทรัพยากร แต่มีช่องว่างให้ภาครัฐกำหนดนโยบายในการทำลายฐานทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ภายใต้กระบวนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามกฎหมาย ในขณะที่กฎหมายผังเมืองและกฎหมายพัฒนาที่ดินไม่มีการบังคับใช้เพื่อรักษาแหล่งอาหารและฐานทรัพยากรได้จริง

๕) ความไม่เท่าเทียมในการแข่งขัน

พระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ.๒๕๕๒ เป้าหมายควบคุมการผูกขาดของเอกชน แต่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากไม่มีเกณฑ์รายได้ หรือส่วนแบ่งตลาดที่ชัดเจนมีข้อยกเว้นให้รัฐวิสาหกิจมีอำนาจผูกขาดทางการค้า มีผลประโยชน์ทับซ้อนตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบกฎหมาย โดยกำหนดให้ภาคเอกชนส่งตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการแข่งขันทางการค้า

๖) ความเหลื่อมล้ำทางโครงสร้างภาษี

ประเทศไทยเก็บภาษีได้เพียงร้อยละ ๑๗ ของจีดีพี (รายได้ประชาชาติ) แต่ประเทศกำลังพัฒนาอื่นจัดเก็บภาษีได้เฉลี่ยร้อยละ ๒๖.๗ ของจีดีพี ประเทศไทยมีแรงงานในระบบประมาณ ๒๓ ล้านคน แต่มีผู้เสียภาษี ๗ ล้านคน ไม่ถึงร้อยละ ๑๘ ของผู้มีงานทำ ในขณะที่พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐

- ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนจากต่างชาติในหลายด้าน อาทิเช่น
- ให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควร แม้ว่าจะเกินกำหนดตามกฎหมายอื่น
- ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรตามที่คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ
- ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการ ที่ได้รับการส่งเสริมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- ค่าแห่งภูตวิมล ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่นจากผู้ได้รับการส่งเสริมตามสัญญาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้มีกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับการส่งเสริมเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม
- เงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา ๓๑ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตลอดระยะเวลาที่ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น

๗) ความเหลื่อมล้ำด้านสิทธิและโอกาสการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคงจำนวนมาก ได้แก่ ประกาศคณะปฏิวัติ กฎอัยการศึก พระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น หลายฉบับที่ยังไม่มีการปฏิรูปกฎหมายให้

สอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบันกฎหมายเหล่านี้ให้อำนาจแก่รัฐบาลฝ่ายบริหารตั้งแต่รัฐบาลทหาร รัฐบาลพลเรือน และรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลจะเลือกบังคับใช้กฎหมายโดยยกเหตุผลว่าเป็นการควบคุมสถานการณ์ฉุกเฉินหรือเพื่อความมั่นคง กฎหมายดังกล่าวได้ให้อำนาจดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่รัฐ ในการควบคุมตัว จับกุม กักขังประชาชนได้ตามสถานการณ์และเหตุผลที่กล่าวอ้าง ดังเช่น กรณี ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือจังหวัดชายแดนตามภาคต่างๆ ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการทำให้ประชาชนไม่กล้าแสดงสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสิทธิในปกป้องตนเองได้ แม้ว่าประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญก็ตาม

๘) ความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ชี้ให้เห็นว่า หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุด ร้อยละ ๒๐ มีอัตราการศึกษาในระดับอุดมศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เพียงร้อยละ ๑.๕๒ ในขณะที่กลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงที่สุดร้อยละ ๒๐ มีอัตราการศึกษาระดับดังกล่าวร้อยละ ๑๖.๒

จากการใช้จ่ายในด้านการศึกษารัฐ โดยวิโรจน์ ณ ระนอง และสุเมธ องกิตติกุล (๒๕๕๓) ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้สูงที่สุดร้อยละ ๒๐ ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายด้านการศึกษารัฐในสัดส่วนร้อยละ ๒๙.๑ ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ ๒๐ ได้รับประโยชน์สัดส่วนร้อยละ ๑๒.๐

ด้านการบริการสาธารณสุข ประชาชนกลุ่มที่มีรายได้สูงที่สุดร้อยละ ๒๐ ได้รับประโยชน์จากการใช้จ่ายด้านโรงพยาบาลของรัฐมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ คือ ได้รับประโยชน์ในสัดส่วนร้อยละ ๒๘.๘ ในขณะที่กลุ่มที่มีรายได้ต่ำที่สุดร้อยละ ๒๐ ได้รับประโยชน์ในสัดส่วนร้อยละ ๑๖.๑ ข้อมูลบ่งชี้ว่าประชาชนที่มีรายได้สูง มีโอกาสเข้าถึงการรักษาพยาบาล ซึ่งให้การอุดหนุนมากกว่า

สังคมไทยถูกครอบงำในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมและการค้าเพื่อให้มีรายได้ประชาชาติ (GDP) สูง ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ ๙๐ ของ GDP ที่อยู่นอกภาคเกษตร ในขณะที่ภาคเกษตรเหลือเพียงร้อยละ ๑๐ กำลังแรงงานที่เป็นลูกจ้างทั้งภาครัฐและเอกชนมีทั้งหมดประมาณ ๑๗ ล้านคน ขณะที่เกษตรกร (ที่ไม่ใช่ลูกจ้าง) มีเพียงประมาณ ๑๒ ล้านคน ประมาณร้อยละ ๖๐ ของคนงานมีรายได้ประจำไม่ถึงเดือนละ ๖,๐๐๐ บาท ขณะที่การใช้ชีวิตในเมืองและเขตอุตสาหกรรม การดำรงชีพทุกอย่างต้องจ่ายเงิน ทำให้คนงานต้องทำงานวันละ ๑๐-๑๒ ชั่วโมง เพื่อให้มีรายได้จากการทำงานล่วงเวลามาชดเชยค่าจ้างที่ต่ำไม่พอเลี้ยงชีพ

๔) ความเหลื่อมล้ำในการได้รับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม^๔

กลไกของกระบวนการยุติธรรม ในชั้นตำรวจ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ และหน่วยงานของรัฐในการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานของศาลปกครอง ศาลยุติธรรม สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ยังดำเนินงานในลักษณะของการตั้งรับ ด้วยการรับเรื่องร้องเรียน เจ้าหน้าที่ของรัฐในกลไกของกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานของรัฐ จบการศึกษาเฉพาะกฎหมาย แต่ยังขาดประสบการณ์และความรู้ที่มีความเข้าใจต่อปัญหาและบริบทของสังคมไทย และลืมหามตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสามารถมีทางออกได้หลายทาง นอกจากการต่อสู้คดีในศาล

หนายความยังขาดความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาของสังคมไทยโดยรวม และความเข้าใจต่อสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกิดขึ้นใหม่เพื่อค้นหาการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายในหลายรูปแบบ

เงินช่วยเหลือคดีให้กับหนายความ มีมาจากหลายที่ แต่เป็นเงินช่วยเหลือจากภาครัฐ ซึ่งมีปัญหาล่าช้าในการเบิกจ่ายบสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือคดีได้ทันสถานการณ์

การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรม ทั้งในวิธีพิจารณาคดีแพ่งและคดีอาญาใช้ระบบกล่าวหา ได้สร้างความไม่เป็นธรรมต่อจำเลย หรือผู้เสียหาย ถึงแม้ว่าวิธีพิจารณาคดีปกครอง ใช้ระบบไต่สวน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งทำให้การนำเสนอพยานเอกสาร พยานบุคคล และการพิจารณาคดีรวดเร็ว และประหยัดแต่ยังมีเงื่อนไขตามกฎหมายและระเบียบขั้นตอนของระบบราชการ ปรับปรุงกลไกให้สำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค เป็นองค์กรอิสระให้ภาคประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม ผลักดันนโยบายระดับจังหวัด สร้างความเข้าใจในเชิงรุก

นโยบายโลกสีเขียวแนวใหม่กับการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียวของประเทศไทย

รายงานของ UNDP ได้เสนอว่า วิฤตเศรษฐกิจและการเงินในหลายรุ่น ที่ทำให้รัฐบาลต้องใช้งบประมาณแก้ไขปัญหาในระดับ ๓ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่มีการกระตุ้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งโลกยังประสบปัญหาความยากจนและการว่างงาน

การลงทุน ๑% ของการเจริญเติบโตของรายได้ประชาชาติ (ประมาณ ๗๕๐ พันล้านเหรียญสหรัฐ) ในสองปีข้างหน้าสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจสีเขียว ซึ่งเท่ากับหนึ่งส่วนสี่ของการกระตุ้นระบบการเงิน

^๔ สรุปรจาก คยามล ไกยวรงค์, "รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการพัฒนาศักยภาพในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนในชนบท ระยะที่ ๑ กรณีจังหวัดตรัง", คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เสนอต่อ สำนักงาน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย THE UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME/UNDP, ๒๕๕๕.

ดังนั้นการปฏิรูปนโยบายของประเทศกำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา กำหนดเจตนารมณ์ การติดตาม และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การประสานนโยบายต่างประเทศในด้านการค้า การช่วยเหลือ การกำหนดราคาคาร์บอน และเทคโนโลยี ตลาดคาร์บอนโลกควรถูกกำหนดที่จะบรรลุเป้าหมายของการระบบนิเวศน์ ในกระบวนการเจรจาที่ เมืองโคเปนเฮเกน ภายใต้สนธิสัญญาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention Change/UNFCCC) ควรมีการประสานงานในระดับระหว่างประเทศที่จะให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว องค์การสหประชาชาติควรสนับสนุน และสร้างกลไกหน้าที่ให้มีการปฏิบัติการบรรลุเป้าหมาย

หลักนิติธรรมในการปฏิรูปกฎหมาย

กฎหมาย คือ กลไกการบริหารจัดการสังคมไทยในสถานการณ์ที่ซับซ้อน สร้างความสมดุลระหว่างประเทศ และชุมชน ตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนและหลักความเป็นธรรม

หลักนิติธรรมในการปฏิรูปกฎหมาย คือ การสร้างสิทธิ โอกาส ทรัพยากร และเข้าถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน และกระบวนการยุติธรรม โดยสร้างสรรค์กฎหมายที่สนับสนุนให้มีการกระจายรายได้ ทรัพยากร และการเข้าถึงทรัพยากร การสร้างความสมดุลแห่งอำนาจระหว่างรัฐกับประชาชน สร้างการบูรณาการในการบริหารจัดการ

กฎหมายรับรองสิทธิชุมชนให้มีการกระจายการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายที่ส่งเสริมให้มีการปกครองตนเองและให้รัฐเป็นฝ่ายสนับสนุนกฎหมายที่กระจายงบประมาณให้เข้าถึงการลงทุนทางเศรษฐกิจที่สร้างศักยภาพการบริหารจัดการและการลงทุน

กระบวนการเรียนรู้การจัดทำกฎหมาย

- สร้างความรู้ความเข้าใจต่อแนวคิดหลักนิติธรรมในการปฏิรูปกฎหมาย ที่เชื่อมโยงกับการวิเคราะห์ปัญหาของสังคมในทุกมิติ และนำไปสู่แนวทางการปฏิรูปกฎหมายสร้างความเป็นธรรมในสังคม
- การพัฒนาประชาธิปไตยระดับรากหญ้า เน้นการใช้กฎหมายของท้องถิ่น โดยมีการส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์ถึงแนวทางการพัฒนาตำบลเชื่อมโยงกับจังหวัด ประเทศ และโลกอย่างไร
- การตรวจสอบกลไกของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยเชื่อมโยงประเด็นที่เป็นปัญหาที่มีความซับซ้อน
- การปฏิรูปกฎหมายในระดับชาติ เชื่อมโยงประเด็นปัญหาอย่างบูรณาการที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาโครงสร้างของสังคม และนำไปสู่การให้ทุกพื้นที่ของสังคมตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐได้
- การคิดกลไกของสังคม ไม่ใช่มุ่งเน้นตั้งองค์กรใหม่ แต่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการหน่วยงานที่มีอยู่ และให้มีพื้นที่การตัดสินใจร่วมกันของคนทุกฝ่าย

ระดับชาติสร้างกลไกการกำกับ
ติดตามนโยบายการพัฒนาย่างยั่งยืน
โดยให้ประเทศอยู่รอดจากการล่าอาณานิคม
และมีความมั่นคงของประเทศในทุกด้าน

ใช้กฎหมายเป็นกระบวนการ
เปลี่ยนแปลงแนวคิด
การบริหารจัดการ การบูรณาการ
และอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

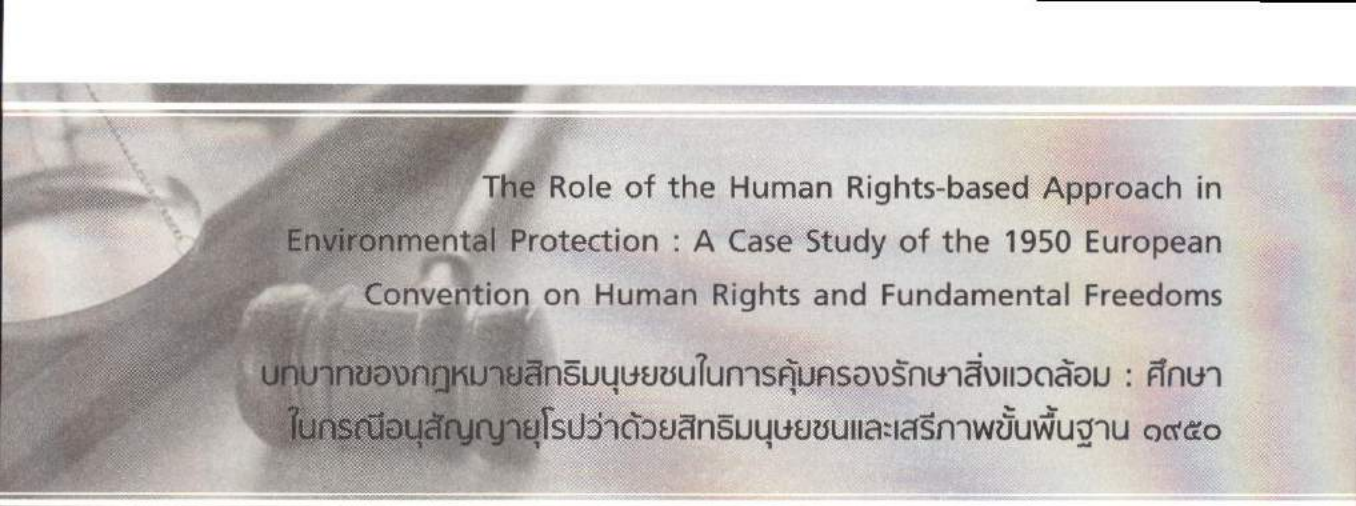

สนับสนุนให้มีพื้นที่
ของการปกครองตนเอง
ในทุกระดับทุกด้าน

เนื้อหาในกฎหมายไม่ยาวมาก
แต่บัญญัติขึ้นบนฐานแนวคิด
และเจตนารมณ์
ที่เปิดพื้นที่ทางสังคม

The Role of the Human Rights-based Approach in Environmental Protection : A Case Study of the 1950 European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms

บทบาทของกฎหมายสิทธิมนุษยชนในการคุ้มครองรักษาสิ่งแวดล้อม : ศึกษา
ในกรณีอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ๑๙๕๐

อาจารย์วิรินทร์ ลีละพัฒนะ*

บทคัดย่อ

กิจกรรมของมนุษย์บางประเภทโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ ตลอดจน ภัยธรรมชาติ นอกจากจะสามารถนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้เองทำให้ในทวีปยุโรปมีคดีสิ่งแวดล้อมจำนวนมากถูกฟ้องร้องต่อศาลสิทธิมนุษยชน ในบทความนี้จะพิจารณาถึงบทบาทของกฎหมายสิทธิมนุษยชนในการรักษาสิ่งแวดล้อมโดยจะศึกษาจากอนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานเป็นหลัก ทั้งนี้ผู้เขียนเห็นว่าศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปมีนิมิตหมายที่ดีในเสริมการปรับใช้อินเตอร์พรีตชันด้วยการอ้างอิงกฎหมายสิ่งแวดล้อมอื่นๆที่สอดคล้องในการตรวจสอบการละเลยของรัฐสมาชิกที่ต้องจัดให้มีกระบวนการบางประเภทที่สามารถช่วยรักษาสีเขียวและในการบ่งชี้ระดับความอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมจากเหตุการณ์หนึ่งๆ อย่างไรก็ตามผู้เขียนยังคงเห็นว่าศาลดังกล่าวยังคงต้องทบทวนแนวทางการปรับใช้อินเตอร์พรีตชันในส่วนของการให้ดุลยพินิจแก่รัฐสมาชิกอย่างกว้างขวางในประเด็นการสร้างสมดุลระหว่างการรักษาสีเขียวกับสาเหตุของปัญหา

Abstract

Human activities particularly economic development and natural catastrophes can contribute to human rights encroachment as well as environmental degradation.

* คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, LL.B., Chulalongkorn University (1st class honours), LL.M., University of Bristol (UK).

In the light of this, a number of environmental cases are litigated before the European Court of Human Rights. Herein, this essay will delineate the role of the European Convention on Human Rights in regard to environmental protection. It concludes that the Court appears to be more willing to supplement its Convention with other relevant documents in scrutinising the failure of its contracting parties to implement procedures which (indirectly) ameliorate environmental protection and demarcate a hazardous level of environmental deterioration. However, the essay still criticises the approach proffering 'a wide margin of appreciation' to states in determining measures used to counterpoise the source(s) of environmental problem(s) with its protection (that is interwoven with human rights safeguard).

1. Introduction

In respect of the 1950 European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms ('the ECHR' or 'the Convention'), there is no specific 'right to healthy environment'. Yet, a number of cases litigated before the European Court of Human Rights ('the ECtHR' or 'the Court') vindicate that both human activities (e.g. the use of cyanide in operating a goldmine)¹ and natural disasters (e.g. landslides)² affect human rights as well as the local environment. Hence, existing rights have been interpreted in ways that lead to some forms of environmental protection. Herein, this essay will elaborate the role of the ECHR in safeguarding the environment.

2. The characters of the ECHR and the approach utilised in this essay

To apply the Convention in order to conserve the environment, the fact that the ECHR fundamentally emphasises on civil and political rights pertaining to individuals

¹ Taşkın v Turkey (2006) 42 EHRR 50.

² Budayeva and others v Russia [2008] ECHR 15339/02.

must be robustly conceptualised. The repercussion to this is that the Convention does not specialise in environmental matters; petitions solely alleging any damage to the environment without elucidating any linkage with human rights are inadmissible.³ Meanwhile, environmental litigations for 'public interests' according to which the claimants particularly the NGOs are not 'directly' and 'individually' injured do not fall within the ambit of the ECtHR, whilst even direct victims can only demand the Court to balance their own benefits with the public interest'.⁴

From all the above tenets, it can be inferred that a decontamination of the environment is an indirect benefit derived from safeguarding individuals. To put it simply, the methodology of this essay is to evaluate how the surroundings are obliquely protected through the anthropocentric methodology namely the individual rights-based approach rather than its collective equivalent. Below, the essay will consider the abovementioned role of the ECHR in both procedural and substantive aspects.

3. Procedural aspect

Environmental problems such as air pollution or sewage of which consequences are diffuse and amorphous undoubtedly affect every part of society. To this extent, the Rio Declaration on Environment and Development regards 'all concerned citizens' to be in the best position to 'handle environmental issues'.⁵ To satisfy such notion, governments must function with 'openness and accountability'; thus, procedures namely 'access to relevant information', 'public participation in the decision making process' and 'access to justice' are vital.⁶ In essence, note needs to be fundamentally taken that the ECHR is 'a living instrument' which has to be construed in respect of 'present-day

³ *Kyrtatos v Greece* (2005) 40 EHRR 16, paras. 52–53.

⁴ *Klass and Others v Federal Republic of Germany* (1979–80) 2 EHRR 214, para. 33 in which the Court stressed that the ECHR 'did not institute for individuals an *actio popularis*'.

⁵ Principle 10.

⁶ *Ibid*; see Michael R. Anderson, 'Human Rights Approaches to Environmental Protection: An Overview' in Alan E. Boyle and Michael R. Anderson (eds), *Human rights approaches to environmental protection* (Clarendon Press 1996) 60.

conditions'.⁷ The Court is required to uphold 'evolving norms of national and international law' when interpreting the Convention; a reference to other related instruments is necessary.⁸ Regarding recent environmental cases, the ECtHR always referred to the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters ('the Aarhus Convention') which accentuates an inextricable linkage between a healthy environment and human rights amelioration.⁹ As the following discussions depict, this fact helps strengthen the implementations of the above procedural requirements.

Access to information is evaluated *rist*. At any rate, the Court only considers Article 10 of the ECHR ('freedom of expression') to merely forbid states from conning individuals from receiving information.¹⁰ However, in subsequent cases, the ECtHR obliges its contracting parties - in situations where activities potentially interfering with Article 2 ('right to life'), Article 8 ('right to respect for private life') and concomitantly the environment exist - to facilitate individuals an obtainment of 'all relevant and appropriate information'.¹¹ This notion is more concretely espoused by the reference to the aforesaid Aarhus Convention in recent cases.¹² Therein, the implementation of an accessible and efficacious procedure is insufficient; instead, states have to 'actively inform' individuals affected as well.¹³ In so doing, the *eld* of environmental protection is ameliorated because broader disclosure of information related to environmental risks further provides opportunities for both communities and individuals to address meas-

⁷ *Demir and Baykara v Turkey* [2008] ECHR 1345, paras 67-68.

⁸ *Ibid.*

⁹ See The Aarhus Convention, Preamble; *Taşkın* (n 2); *Okyay and Others v Turkey* (2006) 43 EHRR 37.

¹⁰ *Leander v Sweden* (1987) 9 EHRR 433, para. 74.

¹¹ *Guerra and Others v Italy* (1998) 26 EHRR 357, para 60; *McGinley and Egan v United Kingdom* (1999) 27 EHRR 1, para 101 *Öneryıldız v Turkey* (2005) 41 EHRR 20.

¹² *Taşkın* (n 2), para 119 in which the Court, after citing the Aarhus Convention, underscored that public access to environmental information buttresses members of the public to assess the impugned environmental danger.

¹³ Alan Boyle, 'Human Rights or Environmental Rights? A Reassessment' (2007) XVIII *Fordham Environmental L Rev* 471, 491-492.

ures necessary to conserve the environment.¹⁴

Moving on to 'public participation in the decision-making process' and 'access to justice', the Aarhus Convention also influences the Court to construe the Convention to oblige its members to austere uphold them. As the Taşkin case accentuates, states cannot arbitrarily act in cases where activities potentially generating environmental problems exist. Conversely, they must listen to wills of individuals whose rights are encroached, and allow them to participate in determining measures necessary to protect the environment.¹⁵ Nonetheless, it is still possible that individuals' interests (i.e. the hygienic surroundings) may not be adequately counterpoised in the decision-making process; therefore, 'access to justice' buttressing them to air their grievance must be facilitated as well.¹⁶

After all, a major caveat is necessary. This procedural aspect alone cannot effectively enhance the ECHR to effectively safeguard the environment. Two reasons describe this notion. At the outset, this aspect narrates only processes which are not in themselves standards for a general satisfactory environment favourable to human-beings.¹⁷ Even though the above procedures are properly undertaken, individuals may choose to give precedence to 'short-term' economic affluence and do not regard 'long-term' antagonistic consequences on the surroundings which can later reversibly impinge upon their rights.¹⁸ Secondly, albeit the views of informed individuals are taken into account in the decision-making process, public authorities may later alter the level of hazardousness against humans and nature pertinent to these projects to primarily suit economic growth.¹⁹ This results in the unremitted conflicts between them and the individuals which relentlessly bring the participatory rights into play. To sustainably safeguard the surroundings, the substantive aspect becomes indispensable.

¹⁴ Stuart Bell and Donald McGillivray, *Environmental law* (Oxford University Press 2008) 296–297.

¹⁵ Taşkin (n 2), para 118.

¹⁶ Ibid, para 119.

¹⁷ See the African Charter on Human and Peoples' Rights, Article 24; Klaus Bosselmann, *The principle of sustainability: transforming law and governance* (Ashgate 2008) 116–118.

¹⁸ Anderson (n 7) 9–10.

¹⁹ See *Zander v Sweden* (1994) 18 EHRR 175.

4. Substantive aspect

Here, this essay will contemplate the issues regarding environmental quality standards and a margin of appreciation in the Strasbourg cases underlining the deterrent of human rights contravention and environmental protection. These two things provide 'esh and blood' for the ECHR in handling environmental issues. Beforehand, like the procedural aspect, this paper strongly reiterates that this sole 'substantive aspect' is insufficient in materialising environmental protection. 'Access to information' and 'the public participation in the decision-making process' empower individuals to get involved in the substantive merits of the Government's decision relevant to environmental conservation, whilst 'access to the court' permits them to challenge those policies.²⁰ Ultimately, the substances of environmental policies fortuitously become more accountable after they are opened up for public scrutiny.

4.1 Environmental quality

This dimension refers to parameters indicating safe and acceptable environmental quality. In *Fadeyeva*²¹, states were constrained to adhere to the domestic environmental standards (i.e. the safe limits) in order to obviate human rights contravention precipitated by the deteriorated surroundings. Put another way, domestic environmental standards, in this case, play a crucial role in maintaining a healthy environment. Likewise, in *Lopez Ostra*²², the ECtHR also relied on the Spanish environmental standards; some of which might be abstracted from the European Community (European Union) standards. Nevertheless, this 'rule of law-based approach' is concurrently criticised by a scholar: if the domestic environmental standards especially in contracting parties which are not members of the European Union are extremely low, the environ-

²⁰ See Svitlana Kravchenko, 'Right to Carbon or Right to Life: Human Rights Approaches to Climate Change' (2008) *VJEL* 513, 541.

²¹ *Fadeyeva v Russia* (2007) 45 EHRR 10.

²² *Lopez Ostra v Spain* (1995) 20 EHRR 277.

ment might not be efficaciously safeguarded.²³ In any event, note has to be rigorously taken that the main function of the ECHR is subsidiary to its contracting parties. The corollary to this is: the responsibility of ensuring respect for Convention rights is primarily bestowed to the latter.²⁴ Here, it is reasonable for the Court to deny amending domestic environmental parameters; an act which is tantamount to infringing sovereignty of states.²⁵

Notwithstanding the above fact, the salient character of the ECHR which is 'a living instrument' once again bolstering the eld of environmental protection and attenuating the noted critique. As indicated above, the ECtHR has increasingly accepted to utilise other international instruments relevant to cases rendered before it in reading provisions under the ECHR, even if the respondent state has not ratified them.²⁶ Importantly, in the *Fgerskild* case²⁷ concerning noise pollution from 'wind turbines', the ECtHR, in declaring inadmissibility, supplemented the Swedish recommended maximum level with the World Health Organization (WHO)'s guidelines so as to reach an appropriate result. Hence, although the ECtHR always declines to oblige its members to implement specific environmental instruments, it - as inferred from *Fgerskild* - can choose to complement lower domestic parameters (especially among non-EU members) by relying on higher international standards provided it is proper in a case. Likewise, such reference to the international standards attenuates the likelihood that states are capable of altering their national environmental standards. Inasmuch as states - apart from their legislation - disregard 'international standards', their liabilities still potentially emerge.

²³ Dominic McGoldrick, 'Sustainable development and human rights: an integrated conception' (1996) 45 ICLQ 796, 818.

²⁴ The ECHR, Article 1.

²⁵ See *Greenpeace E.V. and Others v. Germany* App no 18215/06 (Admissibility, fifth Section, 12 May 2009).

²⁶ See *Taskin* (n 2), para. 99.

²⁷ *Fägerskiöld v Sweden* App No 37664/04 (Admissibility, third Section, 26 February 2008).

4.2 The choice of means and a margin of appreciation

With respect to measures, particularly defence infrastructures which help hinder human rights violation and indirectly environmental degradation precipitated by either human activities or natural calamities, the ECtHR proffers its contracting states 'a wide margin of appreciation' in deciding 'the choice of means'.²⁸ At 1st glance, this methodology designates environmental welfare as one tenet about which states have to concern when determining suitable measures.²⁹ However, it paradoxically repudiates to grant 'a special status [for] environmental human rights'.³⁰ So long as a vast discretionary power is given to contracting parties, they are not energised to design the method which is 'the best' for both humans and, of course, the environment. Ultimately, even if international documents such as the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment justifies 'the close connection between human rights protection and the urgent need for a decontamination of the environment', strictly clinging onto this approach makes the Court itself contravene the 'evolutive' character pertaining to the ECHR.³¹

In any case, there was a promising landmark attested by the Chamber in *Hatton*.³² This litigation recognised 'environmental protection' as 'the particular sensitive eld'.³³ As far as environmental degradation brought about human rights interference, the state should have endeavoured to 'nd alternative solutions [which are] ... the least onerous [to] human rights'.³⁴ Henceforth, it was for the state to conduct '[a] proper and complete investigation and study with the aim of nding the best possible solution'.³⁵ Regarding this verdict, the environment - in comparison with the Grand Chamber's methodology - was increasingly considered as a crucial component of the Earth which is worth to be protected after the Chamber rebutted 'modest steps' undertaken by its

28 *Budayeva* (n 3), paras 133–136, 175–176.

29 *Ibid*; *Hatton and others v United Kingdom* (2003) 37 EHRR 28; *Tătar v. Romania* App no 67021/01 (third section, 27 January 2009).

30 *Hatton* (n 30), para 100.

31 *Ibid*, dissenting opinion, paras O–I1– O–I4.

32 *Hatton and others v United Kingdom* (2002) 34 EHRR 1.

33 *Ibid*, paras 81, 97.

34 *Ibid*.

35 *Ibid*, paras 96–97.

contracting parties to handle adverse environmental consequences. At the same time, such approach could enthusiastically reinforce the maintenance of the ECHR's 'living' character.

Conclusion

The indicated Strasbourg precedents reect the potential of the ECHR in safeguarding the environment. Its role in this regard can be divided into two aspects: procedural and substantive. The former underlines 'participatory rights'. Here, the ECHR echoes 'access to environmental information', 'public participation in the decision-making', and 'access to justice'. Whereas, the latter highlights 'a decent environmental quality' and a grant of 'a margin of appreciation' in determining measures applied to deal with environmental deterioration (which affects human rights). The dynamic nature pertaining to the Convention permitting the utilisation of international environmental standards incrementally supports the realisation of these two elements. Anyhow, this essay still considers that the Court appears to be more willing to scrutinise the failure of its contracting parties to implement procedures which (indirectly) ameliorate environmental protection especially through the reference to the Aarhus Convention. On the contrary, despite the potential of the Convention which permits the supplementation of its interpretation by other relevant documents in demarcating a hazardous level of environmental deterioration, the ECtHR is still reluctant to decide whether 'the choice of means' initiated by the impugned government is 'the best'. This essay advocates the approach rendered by the Chamber in Hatton which narrows down a margin of appreciation given to states. By this means, the environment will be more safeguarded after 'modest steps' are repulsed, whilst the Court can fully enhance the ECHR to become the true 'living instrument'.

Bibliography

Anderson M R, 'Human Rights Approaches to Environmental Protection: An Overview' in

Alan E. Boyle and Michael R. Anderson (eds), Human rights approaches to environmental protection (Clarendon Press 1996).

Bell S and McGillivray D, Environmental law (Oxford University Press 2008).

Bosselmann K, The principle of sustainability: transforming law and governance (Ashgate 2008).

Boyle A, 'Human Rights or Environmental Rights? A Reassessment' (2007) XVIII Fordham

Environmental L Rev 471.

Kravchenko S, 'Right to Carbon or Right to Life: Human Rights Approaches to Climate Change' (2008) VJEL 513.

McGoldrick D, 'Sustainable development and human rights: an integrated conception' (1996) 45 ICLO 796.

เหตุไม่รับฟ้องของศาลปกครอง (Grounds for Case Dismissal from the Administrative Courts)

ช.ชยินทร์ เพ็ชฌุไพศิษฐ์*

บทคัดย่อ

การที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจะดำเนินการเป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นนั้น จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เสียก่อน มิฉะนั้นแล้วศาลปกครองชั้นต้นมีอำนาจวินิจฉัยออกคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

Abstract

Before the aggrieved or injured person can file a case to the Administrative Court of First Instance, such person shall have to comply with procedures under the Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedures Act B.E. 2542, otherwise the Administrative Court of the First Instance may issue an order refusing to accept the plaintiff's plaint and may dismiss the case out of the case list.

คำสำคัญ : ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดี จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

Keywords : aggrieved or injured person, plaintiff, dismiss the case out of the case list

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

จากการศึกษาคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น โดยเฉพาะของศาลปกครองกลาง กรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มักมีสาเหตุมาจากการที่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีนั้น มิได้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนที่ถูกต้อง หรือมิได้มีการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ หรือคดีไม่ได้อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒

เนื้อเรื่อง

การที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความ นั้น โดยมากมักเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีไม่รู้จักกฎหมายหรือขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติของกฎหมายตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เช่นกรณีตามตัวอย่างที่น่าข้อเท็จจริงบางส่วนมาเสนอในบทความนี้ ดังต่อไปนี้

กรณีกั๊กนี้ คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๐๙/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๓๔๗/๒๕๕๑ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๔๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและ วิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์คำสั่งสำนักงานตำรวจภาค ๗ ที่ ๖๔๓/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๓๙ ที่ลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ และได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจที่ ดช ๐๐๐๙.๕/๒๗๐๘ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และผู้ฟ้องคดีได้รับทราบตามหนังสือดังกล่าวแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ หรืออย่างช้าที่สุดภายในหนึ่งเดือนนับแต่ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๕ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งล่วงพ้นระยะเวลากว่า ๕ ปีแล้วนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าว กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง ตามนัยมาตรา ๔๙

^๑ มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือได้รับคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ ดังที่กล่าวข้างต้น ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

กรณีที่สอง คดีหมายเลขดำที่ ๒๓๕๕/๒๕๕๐ และคดีหมายเลขแดงที่ ๓/๒๕๕๑ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า แม้การออกอนุสิทธิบัตรการประดิษฐ์ดังกล่าวจะเป็นคำสั่งทางปกครองก็ตาม แต่มูลเหตุที่พิพาทอันเป็นประเด็นหลักแห่งคดีนี้ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องสิทธิบัตร อันเป็นข้อยกเว้นของหลักการเกี่ยวกับคดีปกครองโดยทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องสิทธิบัตรได้รับการตรวจสอบจากศาลชั้นอุทธรณ์ กรณีจึงถือว่าเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับสิทธิบัตรตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ตามนัยมาตรา ๙ วรรคสอง (๓)^๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ อาศัยเหตุผลดังกล่าว ศาลปกครองจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

กรณีที่สาม คดีหมายเลขดำที่ ๑๕/๒๕๕๒ และคดีหมายเลขแดงที่ ๓๔๑/๒๕๕๒ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คำสั่งทางปกครองของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลก็ต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วมิได้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จนกระทั่งระยะเวลาล่วงเลยไปกว่า ๔ ปี และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือสำนักงานเขตราชเทวี ที่ กท ๗๑๐๓/๗๒๕๑ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า สำนักงานเขตราชเทวีจะเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารดังกล่าว ในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ต่อผู้ถูกฟ้องคดี เพื่ออุทธรณ์คำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสำนักงานเขตราชเทวี ที่ กท ๗๑๐๓/๗๗๖๖ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๒ แจ้งยืนยันให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารตามคำสั่ง โดยมีได้พิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดและนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนดไว้เฉพาะ การฟ้องคดีนี้จึงไม่อาจกระทำได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง

^๒ มาตรา ๙ วรรคสอง เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(๓) คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า

และวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความ

กรณีที่๕ คดีหมายเลขดำที่ ๑๕๗๖/๒๕๕๔ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๗๕๕/๒๕๕๔ ศาลปกครองกลางพิเคราะห์แล้วเห็นว่า ในคดีนี้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการตามมติ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์ กรณีผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๔๗๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพยาบาล (สบ. ๑) และ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์มีมติให้เพิกถอนชื่อของผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การต่อศาลว่าได้ดำเนินการตามมติ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการร้องทุกข์แล้ว โดยมีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๗๒๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ เพิกถอนการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีออกจากคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งพยาบาล (สบ.๑) ตามคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๔๗๖/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นคำสั่งอันเป็นเหตุพิพาทในคดีนี้แล้ว กรณีถือได้ว่าเหตุอันเป็นข้ออ้างในการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำบังคับตาม มาตรา ๗๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ และ

ระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชันญพิเศษอื่น

^๓ มาตรา ๔๒ ววรรค ๒ ในกรณีที่มิกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดย เฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

^๔ มาตรา ๗๒ ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔ ววรรคหนึ่ง (๑)

(๒) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

(๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่น ๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๔) สั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีการฟ้อง ให้ศาลมีคำพิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

(๕) สั่งให้บุคคลกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในการมีคำบังคับตามวรรคหนึ่ง (๑) ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่งได้ หรือจะกำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามความเป็นธรรมแห่งกรณี

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎให้มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาและให้การประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้น

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำบังคับให้ผู้ใดชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินตามคำพิพากษา ถ้าผู้นั้นไม่ชำระเงินหรือส่งมอบทรัพย์สินศาลปกครองอาจมีคำสั่งให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของบุคคลนั้นได้

ในกรณีที่ศาลปกครองมีคำบังคับตามวรรคหนึ่ง (๕) หรือวรรคสี่ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการบังคับคดีตามประมวล

เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ก็ไม่มีประโยชน์ที่ศาลจะพิจารณาคดีนี้อีกต่อไป จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

บทสรุป

กรณีท่อนี่ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองตามนัย มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือได้รับคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีท่อนี่สอง เป็นกรณีที่คดีไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามนัยมาตรา ๔ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

กรณีท่อนี่สาม เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด และนำคดีมาฟ้องต่อศาล โดยที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาศารกำหนดไว้เฉพาะการฟ้องคดีนี้จึงไม่อาจกระทำได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ กล่าวคือ ในกรณีที่มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรณีท่อนี่สี่ เป็นกรณีถือได้ว่าเหตุอันเป็นข้ออ้างในการฟ้องคดีหมดสิ้นสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่ง เมื่อปรากฏว่าคำสั่งดังกล่าวได้มีการเพิกถอน

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการพิพากษาคดี ให้ศาลปกครองมีคำสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือแบ่งส่วนตามส่วนของการชนะคดี

เปลี่ยนแปลงไปแล้วหลังการยื่นฟ้องคดี เท่ากับว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไป ก็ไม่มีประโยชน์
ที่ศาลจะพิจารณาคดีนี้อีกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ดังนั้น ในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีนั้น หากจะให้ศาลรับคำฟ้องไว้พิจารณาแล้วควรจะต้องมีการ
ตรวจสอบและดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาล
ปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ อย่างถูกต้อง มิฉะนั้น ศาลปกครองมีอำนาจออกคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา
และให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ให้พิจารณาว่า ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นคดีที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง
ในเรื่องดังกล่าวหรือไม่ ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาล
ปกครอง พ.ศ.๒๕๕๒ เป็นการพิจารณาในเรื่องเขตอำนาจศาลว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจที่ศาลปกครอง
จะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่

๒. ให้พิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากข้อ ๑. หรือไม่ ตามมาตรา

๙ มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะ
เป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกอำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย
หรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือ
มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชน
เกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ
หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิด
จากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้
ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำ หรือ
ละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

เรื่องดังต่อไปนี้ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง

(1)การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

(2)การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

(3)คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า
ระหว่างประเทศ ศาลล้มละลาย หรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษอื่น

๔๒ วรรคแรก^๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒

๓. ให้พิจารณาว่า ผู้ฟ้องคดีที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หากเป็นการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ อนุ ๑ ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายเสียก่อนจึงจะสามารถฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ เพราะหากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนแล้วผู้ฟ้องคดียังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

๔. ให้พิจารณาว่า ต้องฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีปกครอง ตามมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐^๗ มาตรา ๕๑^๘ และมาตรา ๕๒^๙ เป็นการพิจารณาว่าได้ฟ้องคดีภายในอายุความหรือไม่

บรรณานุกรม

เอกสารประกอบการบรรยาย (๒๕๕๔) หลักสูตรกฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ตาม มาตรฐานที่ ก.ศป.รับรอง รุ่นที่ ๒ : มุลินีวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางปกครอง และ วิทยาลัยการยุติธรรมทางปกครอง

^๖ มาตรา ๔๒ วรรคแรก ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

^๗ มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

^๘ มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี และการฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี

^๙ มาตรา ๕๒ การฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ หรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าคดีที่ยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือผู้กรณีมีคำขอ ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้

ระบบศาลยุติธรรมของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (The Judicial Systems of Republic of Singapore)

สุรพัฒน์ เทียนสงฆ์ศรี*

บทคัดย่อ

ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ แม้จะมีระบบการสร้างประเทศที่ไม่ยาวนาน แต่มีระบบกฎหมายที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากระบบศาลของประเทศอังกฤษ ในปัจจุบันสาธารณรัฐสิงคโปร์ กระจายเขตอำนาจศาลยุติธรรมสู่ศาลสูง(Supreme Court) และศาลชั้นต้น(Subordinate Courts) โดยระบบศาลสูงแบ่งเป็น ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal) และศาลสูง (High Court) ตามที่กำหนดในเขตอำนาจศาลไว้ในพระราชธรรมนูญศาลสูง (Supreme Court of Judicature Act) ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) ประกอบด้วย ๕ ศาล ได้แก่ (๑) ศาลประจำเขต (District Courts) (๒) ศาลแมจิสเตรต คอร์ท (Magistrates' Courts)หรือศาลแขวง (๓) ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile Courts) (๔) ศาลไต่สวนชันสูตรพลิกศพ (Coroners' Courts) (๕) ศาลพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์ต่ำ (Small Claims Tribunals)

คำสำคัญ : สาธารณรัฐสิงคโปร์ ระบบศาลยุติธรรม ศาลสูง ศาลชั้นต้น

Abstract :

Singapore has short period of historically to build a country, in contrast with the legal system has a great forwards developing by following English legal system. At the present, Singapore's judicial system separate judicial power is vested in the Supreme Court and Subordinate Courts. The Supreme Court consists of the Court of

* อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Appeal and the High Court as specified in the Supreme Court of Judicature Act. The Subordinate Courts composed of 5 tribunals : (1) District Courts, (2) Magistrates' Courts, (3) Juvenile Courts, (4) Coroners' Courts, and (5) Small Claims Tribunals Courts

Keywords : Republic of Singapore, Judicial system, Supreme Court, Subordinate Courts

บทนำ

เนื่องจากผู้เขียนบทความ ได้ศึกษากฎหมาย ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และได้มีโอกาสฝึกงานและศึกษาดูงาน ณ ศาลสูง(Supreme Court) และศาลชั้นต้น (Subordinate Courts) ประเภทต่าง ๆ ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์หรือระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law system) และสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นประเทศ ๑ ใน ๓ ประเทศของภูมิภาคอาเซียนที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ คือ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม และประเทศมาเลเซีย ซึ่งที่มีลักษณะแตกต่างกับประเทศไทย หรือประเทศในประชาคมอาเซียนที่เป็นระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) จึงคิดว่าเนื้อหาที่ถ่ายทอดจากประสบการณ์ผ่านบทความนี้ จะเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติม ในระบบศาลยุติธรรมและกฎหมายคอมมอนลอว์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอีก ๓ ปีข้างหน้า

เนื้อเรื่อง

สาธารณรัฐสิงคโปร์มีปรัชญาในการ "สร้างชาติ" โดยการรวมกลุ่มคนที่มีหลากหลายทางเชื้อชาติให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งสาธารณรัฐสิงคโปร์ประกอบไปด้วยชนชาติใหญ่สามเชื้อชาติ คือ เชื้อชาติจีน เชื้อชาติมาเลย์ และเชื้อชาติอินเดีย ด้านการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ สาธารณรัฐสิงคโปร์ดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ จนกระทั่งได้รับ เกราะขนาบออกมาจากประเทศมาเลเซีย ตั้งแต่ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ (ค.ศ.๑๙๖๕)มีอำนาจอธิปไตยของตนเองปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข ดังนั้น ทุกๆ วันที่ ๙ สิงหาคม จึงถือเป็นวันชาติของสาธารณรัฐสิงคโปร์

ประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้ผ่านยุคการล่าอาณานิคม โดยถูกยึดครองโดยโปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ และอังกฤษ ตามลำดับ การที่สาธารณรัฐสิงคโปร์ตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ จึงทำให้ระบบกฎหมายของสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law

system) เหมือนประเทศอังกฤษ ซึ่งสมัยก่อนสาธารณรัฐสิงคโปร์ใช้วิธีพิจารณาคดีโดยคณะลูกขุน (Trial by Jury) ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญารวมถึงวิธีการอุทธรณ์คดีซึ่งถึงที่สุดในศาลภายในประเทศแล้ว ยังต้องส่งไปยังคณะกรรมการตุลาการของสภาองคมนตรี (Judicial Committee of the Privy Council)^๑ ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษเพื่อพิจารณาคดีอีกครั้งหนึ่งโดยที่คณะกรรมการตุลาการนี้สมาชิกส่วนใหญ่ ประกอบด้วย ผู้พิพากษาศาลสูงสุดของอังกฤษ (House of Lords) คำวินิจฉัยของคณะกรรมการตุลาการดังกล่าวได้รับความเชื่อถืออย่างสูง ภายหลังจากได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ จึงยกเลิกวิธีการพิจารณาคดีดังกล่าว เพราะขัดกับความเป็นเอกราชและหลักอธิปไตยของชาติ ที่ประเทศที่ได้รับเอกราชใหม่ ๆ มีความเห็นไม่สอดคล้องกับหลักอธิปไตย^๒ จนถึงในปัจจุบันระบบกฎหมายสิงคโปร์ยังคงดำเนินตามรูปแบบของระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และระบบรัฐสภาตามรูปแบบของเวสต์มินสเตอร์ รวมถึงกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในมาตรา ๔ ที่ว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดกฎหมายใด จะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญไม่ได้^๓ และในส่วนของ ๘ (PART VIII THE JUDICIARY) ของกฎหมายรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดเขตอำนาจของศาลสูงและศาลยุติธรรมไว้ในมาตรา ๔๓^๔ และ มาตรา ๔๔^๕

^๑ ดุลพาท(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม), ระบบการศาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ รายงานการศึกษาและดูงานของคณะผู้พิพากษา รุ่น ๒๔, กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๔, เล่ม ๔ ปีที่๓๓

^๒ (๑๑) จำเป็นจะต้องแปล The Supreme Court ในระบบการศาลของสิงคโปร์ว่า ศาลชั้นสูง แทนที่จะเป็นศาลสูงสุด อย่างเช่น The Supreme Court ในระบบศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งนี้เพราะในระบบศาลของสิงคโปร์องค์กรที่มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ในชั้นที่สุดหรือสูงสุดอยู่ในกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ นั่นคือ คณะกรรมการตุลาการแห่งสภาองคมนตรี (The Judicial Committee of the Privy Council) The Supreme Court จึงมีใช้ศาลสูงสุด แต่เป็นศาลชั้นสูง

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๗

^๔ www.statues.agc.gov.sg
Supremacy of Constitution

4. This Constitution is the supreme law of the Republic of Singapore and any law enacted by the Legislature after the commencement of this Constitution which is inconsistent with this Constitution shall to the extent of the inconsistency, be void.

^๕ Judicial power of Singapore

93. The judicial power of Singapore shall be vested in a Supreme Court and in such subordinate courts as may be provided by any written law for the time being in force.

^๕ 94. (1) The Supreme Court shall consist of the Court of Appeal and the High Court with such jurisdiction and powers as are conferred on those Courts by this Constitution or any written law.

ศาลสูงสุดแบ่งแยกศาลตามพระธรรมนูญศาลสูง Supreme Court of Judicature Act^๖ ประกอบด้วย ดังนี้

(๑) ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal)

(๒) ศาลสูง (High Court)

(๑) ศาลอุทธรณ์ (Court of Appeal)

ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาคดีที่ตัดสินจากศาลสูง (High Court) ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญาที่ผ่านการอุทธรณ์จากศาลสูง โดยศาลอุทธรณ์นี้เริ่มเป็นศาลยุติธรรมชั้นสูงสุด ตั้งแต่วันที่ ๘ เมษายน ๑๙๙๔ ภายหลังหลังจากการยกเลิกคณะกรรมการตุลาการแห่งสภาองคมนตรียุติธรรม (Judicial Committee of the Privy Council)

ผู้พิพากษาสูงสุด (Chief Justice) หนึ่งเป็นประธาน (President) และนั่งพิจารณาคดีพร้อมกับผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ (Judges of Appeal Court) และผู้พิพากษาศาลสูง (Judge of the High Court) จึงนับรวมผู้พิพากษาได้จำนวนสามท่านหรือห้าท่าน

(๒) ศาลสูง (High Court)^๗

ศาลสูงประกอบไปด้วย ผู้พิพากษาหัวหน้า (Chief Justice) ผู้พิพากษาประจำศาล (puisne judge) และคณะกรรมการยุติธรรม (judicial commissioners) (JCs) (Cap 322)^๘ ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพื่อพิจารณาคดี ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะเสนอชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนให้ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งโดยคณะกรรมการยุติธรรมมีอำนาจ มีสิทธิคุ้มกันเหมือนกับผู้

^๖ PART II THE SUPREME COURT

Divisions and jurisdiction of Supreme Court.

3. The Supreme Court shall be a superior court of record and shall consist of

(a) the High Court, which shall exercise original and appellate civil and criminal jurisdiction; and

(b) the Court of Appeal, which shall exercise appellate civil and criminal jurisdiction.

^๗ Supreme Court Singapore, Annual Report 2009.

^๘ "Judge" means a Judge of the High Court and includes the Chief Justice and any person appointed to exercise the power of a Judge ; Part I PRELIMINARY ; SUPREME COURT OF JUDICATURE ACT (CHAPTER 322) , REVISED EDITION 2007

พิพากษา แต่จะพิจารณาเฉพาะบางคดีตามที่ได้รับการแต่งตั้งเท่านั้น

ศาลสูงมีอำนาจพิจารณาคดี ทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง ที่ได้อุทธรณ์จากศาลประจำเขต (District Court) และศาลแขวง (Magistrate Courts) ซึ่งในคดีแพ่งต้องมีทุนทรัพย์ตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ สำหรับกรณียึดทรัพย์สินนั้นต้องมีมูลค่ากว่า ๓ ล้านเหรียญสิงคโปร์ และคดีที่เกี่ยวกับทรัพย์สินในครอบครัวต้องมีทุนทรัพย์ ตั้งแต่ ๑.๕ ล้านเหรียญสิงคโปร์ ส่วนคดีอาญาที่จะมาสู่การพิจารณาของศาลสูงนั้นต้องมีโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี จนถึงโทษประหารชีวิต

นอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว เขตอำนาจศาลของศาลสูงนั้นยังได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติศาลสูง โดยศาลสูงมีอำนาจพิจารณาคดีดังต่อไปนี้ด้วย^๙

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับพาณิชย์นาวี (Admiralty matters)
๒. การพิจารณาคดีฟื้นฟูกิจการ (Company winding-up)
๓. กระบวนการล้มละลาย (Bankruptcy proceeding)

ศาลชั้นต้น (Subordinate Courts)^{๑๐}

ตามพระราชบัญญัติศาลชั้นต้น มาตรา ๓๒๑ (Subordinate Courts Act (CHAPTER 321))^{๑๑} ได้แบ่งศาลชั้นต้นออกเป็น ๕ ศาลโดยเรียงลำดับตามศักดิ์ของศาล ดังนี้

- (๑). ศาลประจำเขต (District Courts)
- (๒). ศาลแมจิสเตรต คอร์ท (Magistrates' Courts) หรือ ศาลแขวง
- (๓). ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile Courts)

^๙ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑

^{๑๐} "subordinate court" means a court constituted under the Subordinate Courts Act (Cap 321) and any other court, tribunal or judicial or quasi-judicial body from the decisions of which under any written law there is a right of appeal to the Supreme Court. PART I PRELIMINARY, Supreme Court of Judicature Act (CHAPTER 322)

^{๑๑} Subordinate courts

3. —(1) There shall be within Singapore the following subordinate courts with such jurisdiction as is conferred by this Act or any other written law:

- (a) District Courts;
- (b) Magistrates' Courts;
- (c) Juvenile Courts;
- (d) Coroners' Courts;
- (e) Small Claims Tribunals.

(๔). ศาลไต่สวนชั้นสูตรพลิกศพ (Coroners' Courts)

(๕). ศาลพิจารณาคดีที่มีทุนทรัพย์ต่ำ (Small Claims Tribunals)

๑. ศาลอุระจำเอน (District Courts)

ศาลประจำเขตมีเขตอำนาจศาลเกี่ยวกับคดีละเมิดหรือสัญญาเป็นจำนวนเงินมากกว่า ๖๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์แต่ไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ หรือคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๓ ล้านเหรียญสิงคโปร์ สำหรับคดีอาญาศาลประจำเขตมีเขตอำนาจศาลที่จะพิจารณาคดีที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี และปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ หรือมีความผิดสูงสุด ๑๒ กระหนกความผิดขึ้นไป

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา ๑๘๕ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีอาญาได้กำหนดให้ศาลสูง (High Court) มีอำนาจที่จะส่งคดีอาญาจากศาลชั้นต้นไปยังศาลสูงได้ หากพบว่าการพิจารณาอาจจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ความยากในการปรับใช้กฎหมาย หรือเพื่อความยุติธรรมในการพิจารณาคดี

๒. ศาลแมจิสเตรต คอร์ท (Magistrates' Courts) หรือ ศาลเบวว

ผู้พิพากษาในศาลศาลแมจิสเตรต คอร์ท จะได้รับการแต่งตั้งจากประธานาธิบดีตามคำแนะนำของหัวหน้าผู้พิพากษา (Chief Justice) ซึ่งได้สรรหาผู้ที่เหมาะสมทำหน้าที่เป็นผู้พิพากษา ทั้งนี้ผู้ที่จะเป็นผู้พิพากษานั้นต้องเป็นบุคคลที่มีชื่ออยู่ในรายชื่อผู้เชี่ยวชาญทางกฎหมายไม่น้อยกว่า ๑ ปี (Legal Profession Act)

ศาลแมจิสเตรต คอร์ทมีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีแพ่ง ที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ขึ้นไป สำหรับคดีอาญานั้นต้องมีโทษจำคุกสูงสุด ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ หรือมีความผิดทุกข้อกล่าวหาพร้อมกันสูงสุด ๖ กระหนกความผิด ตามมาตรา ๑๑ (๕) กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๓. ศาลคดีเด็กและเยาวชน (Juvenile Courts)

ภายใต้บทที่ ๓๘ ของพระราชบัญญัติเด็กและเยาวชน กำหนดให้ศาลคดีเด็กและเยาวชนสำหรับคดีเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี และ สำหรับการพิจารณาคดีเยาวชนอายุระหว่าง ๑๕ ปีแต่ไม่เกิน ๑๖ ปี นับตั้งแต่วันที่ถูกล่ามหาว่าเป็นผู้กระทำความผิด โดยในมาตรา ๔๑ ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ใช้คำว่าข้อกล่าวหา(Conviction) หรือ บทลงโทษ(Sentence) แก่เด็กและเยาวชน แต่จะใช้คำว่าทำความผิด "Finding Guilt" แทน และผู้พิพากษาจะเป็นผู้ไต่ถามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับเด็กและครอบครัว โดยศาลอาจจะให้เด็กนั้นกล่าวคำขอโทษหรือบำเพ็ญประโยชน์ ๒๔๐ ชั่วโมง เป็นต้น

๔. ศาลไต่สวนชันสูตรพลิกศพ (Coroners' Court)

ศาลมีอำนาจในการไต่สวนสาเหตุการเสียชีวิตที่ผิดธรรมชาติ ตามสำนวนการสืบสวนสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่ามีการเสียชีวิตที่ผิดธรรมชาติ เช่น การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ การฆ่าตัวตาย การเสียชีวิตในเรือนจำ เป็นต้น หากพบว่ามีความผิดเพียงพอก็จะทำการจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ก็สามารถจับกุมได้ โดยไม่ต้องรอศาลสั่งหรือส่งพยานหลักฐานเพื่อฟ้องร้องต่อศาลก่อน

๕. ศาลพิจารณาคดี ที่มีทุนทรัพย์ต่ำ (Small Claims Tribunals)

ศาลนี้ตั้งขึ้นในปี ๑๙๘๔ โดยมีเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีที่เกิดขึ้นจากสัญญา การบริการ หรือการละเมิดต่อทรัพย์สิน ในคดีที่มีทุนทรัพย์ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ เหรียญสิงคโปร์ โดยผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องต่อศาลเองได้

ปัจจุบัน ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ได้เพิ่มกระบวนการพิจารณาคดีที่สามารถพิจารณาคดีเฉพาะด้านที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น โดยกระบวนการพิจารณาคดีเหล่านี้ขึ้นอยู่กับดูแลของศาลประจำเขต (District Courts) ได้แก่

(๑) Night Court หรือ ศาลกลางคืน เริ่มพิจารณาคดีตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป ตั้งแต่วันจันทร์ ถึง วันศุกร์ โดยแบ่งคดีออกเป็นสองประเภท ได้แก่

๑. คดีที่หน่วยงานของรัฐออกหมายเรียกหรือมีข้อพิพาทกับเอกชน เช่น คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ (Housing and Development Board) คณะกรรมการกองทุน

เบี้ยยังชีพ (Central Provident Fund Board)
๒. คดีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดกฎหมาย

(๒) Community Court พิจารณาคดีเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนกระทำความผิด อายุตั้งแต่ ๑๖ ปี ถึง ๑๘ ปี หรือ คนวิกลจริต ข้อพิพาทระหว่างเพื่อนบ้าน คดีพยายามฆ่าตัวตาย ความรุนแรงภายในครอบครัว การทารุณกรรมสัตว์

(๓) Syariah Court พิจารณาคดีเฉพาะคดีการหย่าร้าง คดีครอบครัว ที่เกี่ยวกับประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม และแต่งงานภายใต้กฎหมายอิสลามเท่านั้น

จากประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกงานในครั้งนี้ ทำให้ได้รับความรู้และเห็นถึงการพิจารณาคดีในปัจจุบันของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มีความทันสมัย รวดเร็ว แม่นยำ แห่งหนึ่งในแถบภูมิภาคประเทศอาเซียน ขออนุญาตยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

๑. หน่วยงานที่ต้องกล่าวถึงในองค์ประกอบของศาลสูง (Supreme Court) ที่มีบทบาทและมีความสำคัญทำให้การดำเนินคดีนั้นเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และถูกต้อง คือ หน่วยงานที่ชื่อว่า Supreme Court Registry จะทำหน้าที่ในการไต่สวนในเบื้องต้น (pre-trial) และการบังคับคดี (post-trial) มีหน้าที่หลักดังต่อไปนี้

- การยื่นขอคัดย่อคำพิพากษา (Application for summary judgment)
- การยื่นล้มละลาย (Bankruptcy applications)
- การคำนวณและเสียภาษี (Taxation of costs)
- การประเมินความเสียหาย (Assessment of damages)
- อื่น ๆ เช่น การเรียกหลักฐาน การยื่นคัดค้านการประกันตัว ฯลฯ

๒. การส่งเอกสารหลักฐานแก่ศาลโดยศาลเอกสารหลักฐานนั้นต้องส่งมาทาง อิเล็กทรอนิกส์แก่เจ้าหน้าที่ศาลก่อน แล้วรวบรวมส่งเป็นไฟล์เอกสารคดี ให้แก่ผู้พิพากษา ดังนั้นผู้พิพากษาก็สามารถตรวจสอบเอกสาร ความถูกต้องในเบื้องต้นได้ก่อน

แต่ถ้าหากไม่สามารถมาแสดงตัวต่อศาลตามหมายนัดได้ ลูกความก็สามารถแสดงตัวผ่านวิดีโอ ลิงค์ (Video Link) ผ่านทางอินเทอร์เน็ต มายังศาลได้ แต่ต้องแจ้งล่วงหน้าว่าจะมีการเบิกความทางพิเศษ

๓. กระบวนการพิจารณาที่มีลักษณะพิเศษอีกหนึ่งด้าน คือ Night Court ประชาชนสิงคโปร์จะเรียกว่า Night Court เพราะว่าเปิดพิจารณาคดีเฉพาะในช่วงเวลาเย็น ประมาณ ๑๘.๐๐ น. เป็นต้นไป

โดยศาลนี้จะพิจารณาคดีเฉพาะคดีที่ไม่ยุ่งยาก เช่น การจ่ายค่าปรับ การกระทำผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร ถ้าเป็นคดีที่เกี่ยวกับคดีจราจร เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นโจทก์และเรียกให้ผู้เสียหายที่ละคนเข้ามาในศาล เจ้าหน้าที่ก็จะอ่านข้อกล่าวหา เมื่ออ่านข้อกล่าวหาเสร็จ ศาลก็จะสอบถามว่าจะยอมรับผิดตามข้อกล่าวหา หรือมีข้อโต้แย้งอย่างไร ถ้ายอมรับผิด ก็ชำระค่าปรับ ถ้าไม่มีเงินชำระค่าปรับก็ต้องถูกกักขังไว้ก่อน แต่ศาลอาจพิจารณาลดค่าปรับได้ถ้ามีเหตุอันสมควร เช่น ฐานะยากจน เป็นการทำความผิดครั้งแรก เป็นต้น

ดังนั้น ประชาชนที่ถูกลงโทษในข้อหาเล็ก ๆ น้อย ๆ จะมีจำนวนมาก ทำให้ในศาลจึงต้องถึงมีการต่อแถวเพื่อขึ้นศาลที่ละคน โดยในแต่ละวันจะมีจำนวนประชาชนมาใช้บริการประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ คน แต่ในการพิจารณาแต่ละคดีนั้นก็มีความรวดเร็วพอสมควร เพราะศาลนั้นจะดูบทลงโทษและสั่งปรับตามจำนวนขั้นต่ำสุด และสูงสุดที่กำหนดมาแล้ว

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กระบวนการยุติธรรมที่ดี ต้องเป็นการอำนวยความสะดวก สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง ซึ่งการจะทำให้ครบถ้วนทั้งหมดตามที่กล่าวมานั้น ต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย การวางรากฐานระบบกระบวนการยุติธรรม และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ด้วย เป็นที่ชัดเจนว่าประเทศสิงคโปร์สามารถนำทุกสิ่งมาหลอมรวมกันได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ระบบการพิจารณาคดี เป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพ มีผลให้ตัวบทกฎหมาย หรือคำบังคับของรัฐบาลีปตยสามารถบังคับใช้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และเกิดความเคารพยำเกรงในกฎหมาย

สำหรับประเทศไทยที่มีระบบกฎหมายแบบลายลักษณ์อักษร (Civil Law) สามารถนำรูปแบบทางด้านเทคโนโลยีศาลมาใช้ได้ไม่ว่าจะเป็น การพิจารณาคดีแบบออนไลน์ หรือการส่งเอกสารเป็น E-document หรืออาจจัดตั้งศาลสำหรับคดีเล็กน้อย หรือลหุโทษ เท่านั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็ว อีกทั้งยังเป็นการผ่อนภาระศาลไม่ให้คดีล้นศาลอีกด้วย

บรรณานุกรม

THIO Li-ann, LEGAL SYSTEMS IN ASEAN - SINGAPORE CHAPTER 3 - GOVERNMENT AND THE STATE

CHAN Sek Keong (Chief Justice of Singapore), JUDICIAL REVIEW - FROM ANGST TO EMPATHY, A Lecture to Singapore Management University Secon Year Law Students

Supreme Court Singapore, Annual Report 2009,

ระบบการศาลสาธารณรัฐสิงคโปร์ รายงานการศึกษาและดูงานของคณะผู้พิพากษา รุ่น ๒๔, กรกฎาคม - สิงหาคม ๒๕๒๙, ดุลพาห (นิตยสารกระทรวงยุติธรรม), เล่ม ๔ ปีที่ ๓๓

แหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต

www.statues.agc.gov.sg

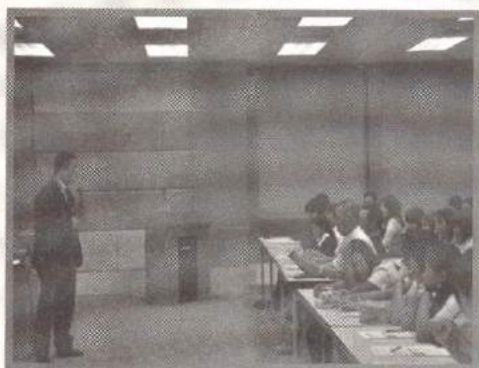
กิจกรรมวันรพี 55

กิจกรรมวางพวงมาลา ณ ศาลรพี

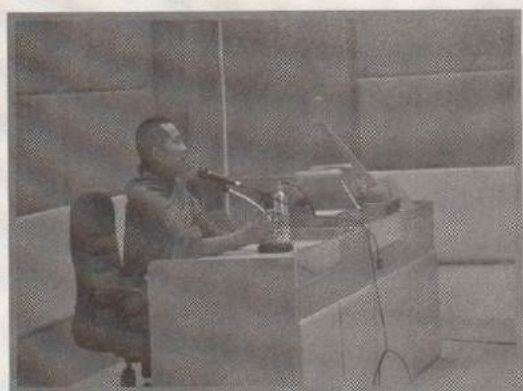
การแข่งขันตอบปัญหากฎหมาย
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรยายพิเศษ เรื่อง
“กฎหมายการแพทย์ฉุกเฉิน”

ทำบุญคณะ

บรรยายพิเศษ “ธรรมด้านอบายมุข”

ประชุมนิเทศนักศึกษาใหม่

ปีการศึกษา 2555

มอบประกาศนียบัตร
นักศึกษาผ่านการฝึกงาน ปี 2555

ไหว้ครู

นิติธรรมะ

ใบสมัครสมาชิก วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน กองบรรณาธิการวารสารนิติศาสตร์ มฉก.

ข้าพเจ้า (นาย, นาง, นางสาว).....นามสกุล.....

สังกัด - ที่อยู่.....

มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกวารสารนิติศาสตร์ มฉก. เป็นรายปี (๒ ฉบับ ๓๐๐ บาท)

โปรดส่งวารสารมาตามที่อยู่ดังนี้

พร้อมนี้ข้าพเจ้าได้ส่ง

- ☐ ทัศนิต์ส่งจ่าย ปณ.บางพลี เลขที่.....
ในนาม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- ☐ เช็คขีดคร่อม ส่งจ่ายในนาม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ธนาคาร.....สาขา.....
เลขที่.....ลงวันที่.....
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

และส่งมายังกองบรรณาธิการ วารสารนิติศาสตร์ มฉก.

๑๘/๑๘ ถนนบางนา-ตราด กิโลเมตรที่ ๑๘

อำเภอบางพลี ตำบลบางโฉลง

จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๕๔๐

ทั้งนี้ท่านประสงค์ให้ออกใบเสร็จรับเงินในนาม

- ☐ บุคคล ชื่อ.....
- ☐ สถาบัน.....

(.....)

...../...../.....

เพลงประจำมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คำร้อง/ทำนอง ไกวัล ติโลกะวิชัย

แสงทองที่ทอสุ่พื้นดิน
หลังรินความรักยิ่งใหญ่
ดั่งต้นโพธิญาณยั่งยืน
อยู่คู่ผืนแผ่นดินของไทย
เด่นใสในความรู้อยิ่งปัญญา

เหลืองทองประกายดั่งแสงเทียน
ส่องเพียรเรียนรู้คุณค่า
สองมือประสานกันไว้
ลำบากเพียงไหนร่วมใจศึกษา
ปรารถนาชีวารับใช้มวลชน

พี่น้องผูกพันน้ำใจมั่นรักกลมเกลียว
เป็นน้ำหนึ่งเดียวแห่งหัวเฉียวสถาบัน
มหาวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติเกรียงไกร
เทิดพระนามล้าสุดรำพัน
ผ่านฟ้าไทยชโย

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
ศูนย์แนะนำกฎหมายสำหรับประชาชน
โทร.0-2312-6300 ต่อ 1689, 1690

www.hcu.ac.th